

PROGRAMMA BEGROTING 2014

gemeente Cuijk

Inhoudsopgave

1 Algemeen	4
1.1 Aanbieding programmabegroting 2014	4
1.2 Inleiding	5
1.3 Uitgangspunten (meerjaren)begroting	7
1.4 Begroting in een notedop	7
1.5 Vaststellingsbesluit.....	10
2 Programmaplan	11
2.1 Programma 1 – Dienstverlening, veiligheid en bestuur	11
2.2 Programma 2 – Openbare ruimte	21
2.3 Programma 3 – Bouwen, wonen en milieu	36
2.4 Programma 4 – Kind, cultuur en sport	46
2.5 Programma 5 – Maatschappelijke zaken	52
2.6 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	64
3 Paragrafen	68
3.1 Paragraaf 1 Lokale heffingen	68
3.2 Paragraaf 2 Weerstandsvermogen	73
3.3 Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	81
3.4 Paragraaf 4 Financiering	86
3.5 Paragraaf 5 Verbonden partijen	90
3.6 Paragraaf 6 Grondbeleid	104
Bijlagen	115
Bijlage 1 Kengetallen.....	115
Bijlage 2 Recapitulatie baten en lasten 2014-2017.....	116
Bijlage 3 Overzicht incidentele baten en lasten 2014-2017	117
Bijlage 4 Investerings 2014-2018.....	118
Bijlage 5 Kadernotta 2014 nieuw beleid	122

1. Algemeen

1.1 Aanbieding Programmabegroting 2014

Aan de leden van de gemeenteraad van Cuijk

Met enige trots bieden wij u hierbij voor de eerste keer een programmabegroting (2014) en meerjarenraming (2015-2017) aan die uniform is voor Cuijk, Grave en Mill en St. Hubert. Een bijzonder moment in de stappen die we als CGM-gemeenten samen zetten. Uiteraard zal de nieuwe indeling met vijf programma's in plaats van acht wennen zijn. Een rechtstreekse vergelijking met vorig jaar op programmaniveau is daardoor niet in alle gevallen mogelijk. Deze vergelijking is wel nog steeds aanwezig op productenniveau. De komende jaren zal de vergelijkbaarheid op programmaniveau echter terugkeren. Teksten zijn compacter en concreter gemaakt en er is daar waar mogelijk gewerkt met indicatoren. De begroting geeft per beleidsveld inzicht in bestaand beleid en beleidswijzigingen/-ontwikkelingen. Wij zijn benieuwd naar uw opmerkingen en verbeterpunten en zullen deze in de volgende begroting verwerken.

Proces

In september 2012 hebben voortijdige landelijke verkiezingen plaatsgevonden en is een aantal belangrijke wetten controversieel verklaard. Sommige wetten en transities zijn nog steeds niet van kracht en het is onduidelijk welke (financiële) gevolgen dit met zich mee gaat brengen. Ook de gevolgen van de septembercirculaire waren bij het samenstellen van deze begroting nog niet bekend. Bij het opstellen van de begroting hebben wij de grondslagen gehanteerd die u eerder bij de Kadernota 2014-2017 vaststelde, met daarin zoals gebruikelijk verwerkt de meicirculaire 2013. Zoals met u afgesproken volgen we dit jaar twee routes om naar de gemeentefinanciën te kijken. Samen met de budgethouders zijn we dan ook nogmaals met de stofkam door onze uitgaven en inkomsten gegaan. De eerste route betrof maatregelen zonder of met zeer beperkte beleidsuitvoerende consequenties. Deze hebben we direct in de meerjarenbegroting verwerkt. De tweede route zijn andere mogelijke bezuinigings- en herstructureringsopgaven met een grote(re) impact. Deze hebben we voor u in kaart gebracht en aan u voorgelegd. Die extra mogelijkheden vragen om nader onderzoek en zullen in de volgende raadsperiode al dan niet doorgevoerd kunnen worden.

Beschouwing College

Ondanks de aanhoudende economische malaise kunnen we een sluitende meerjarenbegroting presenteren. Ook heeft de gemeente nog steeds een acceptabel onderhouds- en investeringsniveau. De lastendruk voor onze burgers en het bedrijfsleven hebben we wederom kunnen beperken en daarmee is Cuijk landelijk gezien één van de goedkoopste gemeenten. Dit is belangrijk voor de financiële situatie van onze burgers en de concurrentiepositie van het bedrijfsleven. Risico's zijn –voor zover bekend– afgedekt door het aanleggen van risicoreserves. Investerings in de leefbaarheid van onze kernen vinden nog steeds doorgang. Dit is een uitstekend resultaat, maar het vet is wel van de botten. In 'rijke' tijden konden we ook nog sparen. Nu zien we ook dat onze algemene reserve positie onder druk staat. Deze is nog steeds van een acceptabel niveau, maar een aantal grote uitgaven en investeringen ligt nog in het verschiet. Ook zullen de bezuinigingen van de rijksoverheid aanhouden en ons treffen. Nieuwe uitgaven moeten worden gevonden door oude uitgaven te verminderen of nieuwe inkomsten te genereren. We moeten uitermate terughoudend zijn met uitgaven en investeringen die min of meer 'luxe' zijn. De mate van economische, maatschappelijke en sociale noodzakelijkheid zullen we steeds met elkaar moeten vaststellen bij een te nemen besluit. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden die moed vereisen. Samen met u zal het college daar niet van weglopen, maar haar verantwoordelijkheid in nemen en verstandige keuzes maken.

Burgemeester en wethouders van Cuijk.

1.2 Inleiding

De gevolgen van de recessie zijn voor de gemeente Cuijk steeds evidenter. Zowel de inkomsten- als de uitgavenkant staat onder druk. Aan de inkomstenkant krijgt de gemeente onder andere te maken met kortingen van het rijk, doordat de algemene uitkering wordt verlaagd. Inkomsten van het grondbedrijf worden verminderd of worden later ontvangen en we moeten rekening houden met verminderde inkomsten bouwleges door minder aanvragen. De uitgaven van verschillende gemeentelijke voorzieningen daarentegen zullen hoger worden, omdat hierop door de economische situatie meer beroep wordt gedaan. De stijging van de uitgaven voor de Wet Buig (Wwb uitkeringen), waarover u in de kwartaalrapportages door ons bent geïnformeerd, kan hiervoor als voorbeeld worden genoemd.

Financieel perspectief

Het financiële perspectief dat bij de Kadernota 2014 werd gepresenteerd, was onder meer gebaseerd op de meicirculaire 2013 met betrekking tot het gemeentefonds.

De vooruitzichten van de overheidsfinanciën blijven onverminderd onzeker. Dit komt met name doordat de economische en financiële wereld nog steeds instabiel is. Daar komt voor de gemeenten nog bovenop dat een aantal ombuigingsmaatregelen zal worden doorgevoerd. Deze ontwikkelingen maken het moeilijk om een duidelijke koers uit te zetten. De uitgangspunten die wij hanteren bij het op orde houden van onze financiën blijven daarom onverkort van kracht en zijn bij het opstellen van deze begroting –daar waar mogelijk– toegepast. Deze uitgangspunten zijn: geen lastenverhoging; bezuinigingen op de organisatie; het profijtbeginsel stringent of stringenter toepassen; het investeringsstuwmeer terugbrengen tot nul; en de balans opschonen door het verkopen eigendommen die niet bestemd zijn voor 'de openbare dienst'.

Op basis van de Kadernota 2014 en rekening houdend met bovengenoemde uitgangspunten is de voorliggende begroting meerjarig sluitend.

	(bedragen x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Saldo Kadernota 2014				
na verwerking nieuw beleid	798 V	1.008 N	367 N	117 V
Mutaties na Kadernota 2014	20 N	23 N	9 N	18 N
Doorgevoerde bezuinigingen	193 V	426 V	204 V	221 V
Saldo begroting en meerjarenbegroting	971 V	605 N	172 N	320 V

Nieuw beleid en investeringen

De gemeente Cuijk heeft ambities die gepaard gaan met aanzienlijke investeringen. Voorbeelden hiervan zijn de ver- en nieuwbouw van de schouwburg en de Idop-investeringen in alle kernen van de gemeente. Daarnaast worden gemeenten vanuit het rijk geconfronteerd met een herverdeling van taken, waarbij middelen en werk niet één op één over gaan.

Investeren legt een beslag op het eigen vermogen van een gemeente. De algemene reserve neemt hierdoor af. Middelen voor het doen van investeringen moeten worden geleend op de kapitaalmarkt om te kunnen investeren in de meerjarige Cuijkse ambities. Het spreekt voor zich dat bij een dalend vermogen er niet oneindig geleend kan worden. Meer dan ooit zullen nieuwe investeringen de komende jaren worden getoetst op relevantie en financiële haalbaarheid. Ten slotte zijn de mogelijke risico's zoveel mogelijk financieel benoemd in de paragraaf 'Weerstandsvermogen' en worden de risico's ten aanzien van de bouwgrondexploitaties twee keer per jaar aan u voorgelegd.

In de door uw raad vastgestelde Kadernota 2014 was ruimte aanwezig voor nieuw beleid. Onderstaand wordt het saldo aangegeven van de nieuwe beleidsvoorstellen voor 2014. Dit saldo is verwerkt in de Begroting 2014. Voor meer informatie verwijzen wij u naar bijlage 'Kadernota 2014 Nieuw Beleid'.

Ruimte voor nieuw beleid: Kadernota 2014	(bedragen x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Saldo nieuw beleid	262 N	269 N	267 N	265 N

Provincie

Als toezichthouder op de financiën van de gemeenten in Noord-Brabant heeft de provincie in haar begrotingsbrief een aantal aandachtspunten opgenomen. Zo is het reguliere 'repressieve toezicht' van toepassing wanneer de begroting naar het oordeel van de provincie reëel en structureel in evenwicht is. Mocht dit niet het geval zijn, dan dient de Meerjarenraming 2015-2017 voldoende aannemelijk te maken dat dit evenwicht uiterlijk in 2017 wordt bereikt. De provincie betreft bij haar beoordeling de incidentele baten en lasten. In deze begroting is daarom onder de bijlagen een overzicht van incidentele baten en lasten 2014-2017 opgenomen.

Ten aanzien van bezuinigingsmaatregelen/taakstellingen het volgende. De provincie beoordeelt ten behoeve van de financiële positie alle in de begroting opgenomen bezuinigingsmaatregelen op hardheid en haalbaarheid. Bezuinigingsmaatregelen moeten op programmaniveau zijn ingevuld.

Taakstellingen op verbonden partijen worden alleen als reëel beschouwd wanneer de verbonden partij of gemeenschappelijke regeling op bestuurlijk niveau heeft besloten tot deze taakstelling.

Bij activering van een investering zal voor de toezichthouder in redelijkheid moeten vaststaan dat de gemeente in staat is de volle jaarlasten binnen een structureel sluitende begroting te kunnen opvangen.

Dekkingsreserves voor het opvangen van kapitaalslasten moeten voor de gehele periode van de investering de kapitaalslasten kunnen dekken.

De rente die aan de grondexploitatie wordt doorberekend mag maximaal 4% bedragen, zodat de algemene dienst bij een hoge boekwaarde van de grond niet wordt bevoordeeld.

Verder heeft de provincie aangekondigd dat er special aandacht is voor de grondexploitatie. De gezamenlijke toezichthouders vragen aandacht voor het tijdig aanpassen van de exploitatieberekeningen en vooral om daarin realistische parameters te hanteren en uit te gaan van reële planningen van de uit te geven vierkante meters voor diverse bestemmingen.

Indeling programmabegroting

De programmabegroting bestaat uit vier hoofdstukken en een aantal bijlagen:

- In het algemene deel treft u onder meer informatie aan over de inhoudelijke hoofdlijn van deze programmabegroting, de financiële hoofdlijn en de richtlijnen van de provincie Noord-Brabant.
- In het programmaplan zijn de reguliere programmaonderdelen beschreven. De programmabegroting omvat de inhoudelijke keuzes die we maken teneinde onze ambities te realiseren.
- In het hoofdstuk financiering en algemene dekkingsmiddelen gaan we in op algemene dekkingsmiddelen die niet samenhangen met een concreet beleidsveld.
- In het hoofdstuk paragrafen staan wij stil bij de door de voorschriften (besluit begroting en verantwoording) verplichte paragrafen: lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

- Een aantal bijlagen met kerncijfers, financiële overzichten en een tussenstand wat betreft de realisatie van de bezuinigingen vormt het sluitstuk van deze begroting.

1.3 Uitgangspunten (meerjaren)begroting

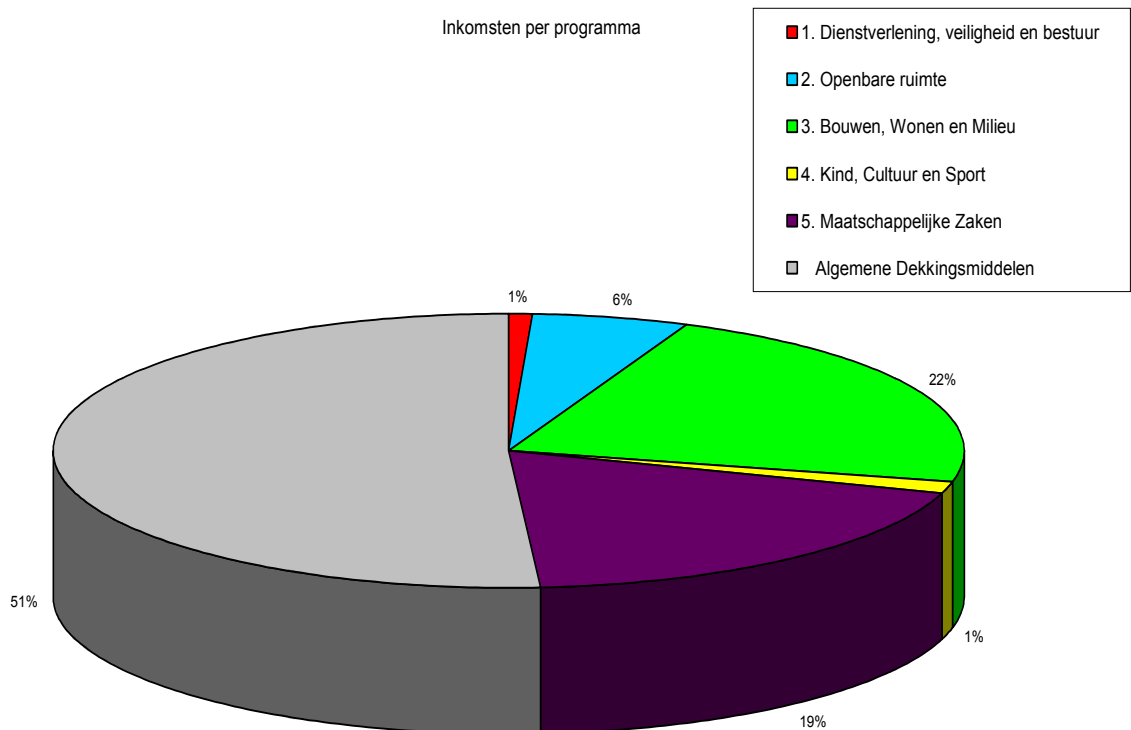
De uitgangspunten voor de meerjarenbegroting zijn als volgt:

1. Structurele uitgaven met structurele middelen dekken.
2. Tarieven kostendekkend
3. De algemene uitkering is aan de hand van de informatie van de meicirculaire 2013 berekend.
4. OZB: Er is conform de kadernota uitgegaan van een stijging van 2,45%, ook meerjarig. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf lokale heffingen
5. Voor prijscompensatie goederen en diensten bij de begroting 2014 (meerjarig) rekening gehouden met een algemene prijsstijging van 0%.
6. Voor salariskosten is rekening gehouden met een indexering van 0,75%.
7. Rentepercentage: er is een rentepercentage voor nieuwe investeringen gehanteerd van 3,5%.
8. Aantal inwoners: 24.781 in 2014, 24.878 in 2015, 25.252 in 2016 en 25.253 in 2017

1.4 Begroting in een notendop

Inkomsten en uitgaven

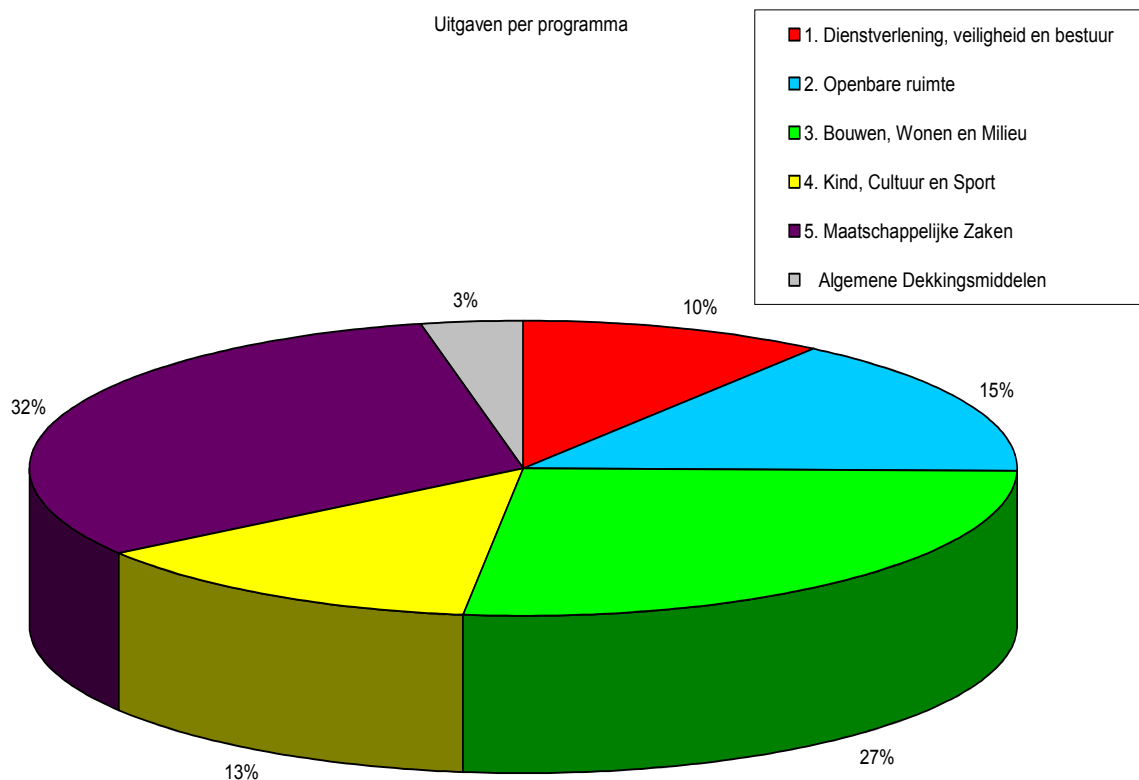
In onderstaande grafiek is aangegeven hoe de inkomsten van de gemeente in 2014 zijn samengesteld.

Inkomsten per programma	Bedragen * 1.000
1. Dienstverlening, veiligheid en bestuur	493
2. Openbare ruimte	3.747
3. Bouwen, Wonen en Milieu	14.461
4. Kind, Cultuur en Sport	811
5. Maatschappelijke Zaken	12.217
Algemene Dekkingsmiddelen	33.342
Totaal	65.071

Uitgaven

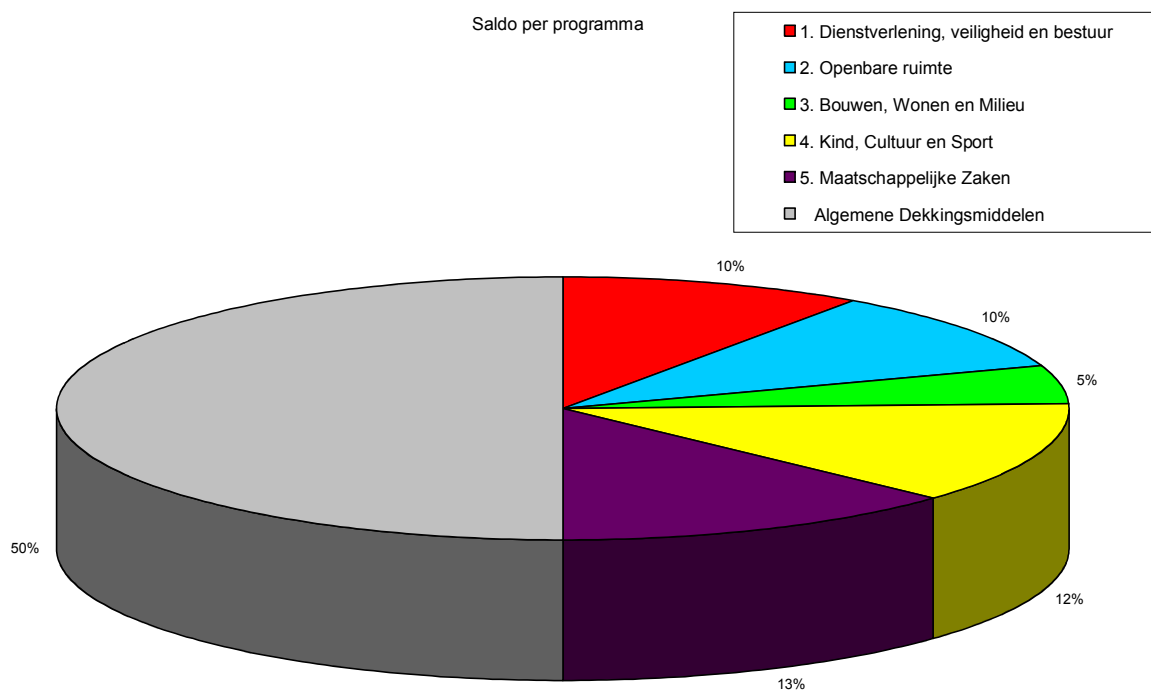
In onderstaande grafiek is aangegeven hoe de uitgaven van de gemeente Cuijk in 2014 zijn verdeeld over de diverse programma's.

Uitgaven per programma	Bedragen * 1.000
1. Dienstverlening, veiligheid en bestuur	6.495
2. Openbare ruimte	9.981
3. Bouwen, Wonen en Milieu	17.397
4. Kind, Cultuur en Sport	8.551
5. Maatschappelijke Zaken	20.406
Algemene Dekkingsmiddelen	2.241
Totaal	65.071

Saldo

In onderstaande grafiek is aangegeven wat het saldo van de inkomsten en uitgaven zijn. Het saldo van de 5 programma's wordt gedekt door de Algemene Dekkingsmiddelen

Saldo per programma	Bedragen * 1.000
1. Diensterverening, veiligheid en bestuur	6.002
2. Openbare ruimte	6.234
3. Bouwen, Wonen en Milieu	2.936
4. Kind, Cultuur en Sport	7.739
5. Maatschappelijke Zaken	8.190
Algemene Dekkingsmiddelen	-31.101
Totaal	0

1.5 Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Cuijk

gelet op artikelen 189 tot en met 191 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De begroting 2014 vast te stellen alsmede de wijze waarop de kadernota 2014 daarin is verwerkt;
2. De meerjarenraming 2014-2017 vast te stellen;
3. De investeringen 2014 vast te stellen;
4. Het per saldo gepresenteerde overschot in de jaren 2014–2017 vooralsnog te storten in de algemene reserve;
5. De financiële consequenties van bovengenoemde voorstellen en aangenomen amendementen te verwerken via de eerste begrotingswijziging 2014.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Cuijk in zijn openbare vergadering van 7 november 2013.

De raad voornoemd,

R.M. van der Weegen
griffier

mr. W.A.G. Hillenaar
voorzitter

2. Programmaplan

2.1 Programma 1 – Dienstverlening, veiligheid en bestuur

Portefeuillehouders: W.A.G. Hillenaar en J. Joon

Omschrijving programma

Dit programma omvat de bestuurlijke organisatie; de relatie tussen bestuur en burgers, inclusief de ondersteuning door de griffie aan de (leden van de) raad, het presidium en de raadscommissies; de dienstverlening door de CGM-organisatie aan de burger van Cuijk en overige belanghebbenden, en; ons streven naar een veilige leef- en werkomgeving.

2.1.1 Dienstverlening

Beleidskaders

- Notitie 'Investeren in kwaliteit';
- Dienstverleningsvisie Cuijk, Grave en Mill en St. Hubert, november 2012;
- Uitvoeringsplan dienstverlening, juli 2013;
- Concept servicenormen Cuijk, Grave en Mill & Sint Hubert;
- Nationaal uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-overheid (i-NUP);
- Antwoord@;
- De Burgerservicecode;
- Wet GBA;
- Verordening GBA (2007);
- Beheerregeling Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens, gemeente Cuijk, 2010;
- Privacyreglement Gemeentelijke Basisadministratie; Persoonsgegevens, gemeente Cuijk 2010;
- Nationaal programma Modernisering GBA ter voorbereiding op de Basisregistratie Personen (BRP);
- Reglement Burgerlijke Stand 2010;
- Informatiebeveiligingsplan, 2013;
- Rijkswetgeving;
- Rijkswet op het Nederlanderschap;
- Kieswet;
- Paspoortwet;
- Wegenverkeerswet.

Context en achtergronden

De gemeenten Cuijk, Grave en Mill en St. Hubert vormen één ambtelijke organisatie (CGM) die in dit begrotingsjaar voor het eerst operationeel is. De nieuwe organisatie werkt met één dienstverleningsvisie, die is uitgewerkt in een uitvoeringsplan met bijhorende activiteiten. In 2014 zal de dienstverlening verder volgens de visie en uitvoeringsplan ingericht worden. In deze begroting wordt uitgegaan van de (verdere) implementatie van de visie. De ambtelijke fusie zal de gestage ontwikkeling van de kwaliteit van dienstverlening tijdelijk afvlakken. De ambities zullen daarna versneld worden gerealiseerd.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

**Programma-
doelstelling**

CGM levert een **efficiënte en klantgerichte** dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen tegen acceptabele kosten en werkt vraaggericht. De organisatie biedt de klant keuzevrijheid via welk kanaal (internet, telefonie, post en balie) hij/zij met ons zaken wil doen.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

1. We leveren een klantgerichte dienstverlening;
2. We maken de dienstverlening zo simpel en slank als mogelijk (efficiënt) en leveren onze dienstverlening samen;
3. Preventie identiteitsfraude.

Beleidsdoelstelling 1: We leveren klantgerichte dienstverlening	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
We leveren vraaggerichte en geïntegreerde diensten en communiceren hierover op een begrijpelijke en toegankelijke wijze. We werken bedrijfsmatig.	Dit gaan we bereiken door een hogere standaardisatie in de uitvoering van de klantcontacten (scripts, protocollen, digitale kennisbank, schrijfwijzer), door het koppelen van de informatie uit de diverse applicaties en door het trainen van de medewerkers van de afdeling Publiek.
We zijn bereikbaar en beschikbaar op passende momenten en plaatsen; passend is een gevolg van onze eigen afweging, de klantbehoefte en de kenmerken van het product.	Dit gaan we bereiken door het aanbieden van dienstverlening op afspraak, zo mogelijk de avondopstelling uit te breiden en de gelegenheid creëren om reisdocumenten in Mill en Grave aan te vragen.
We monitoren de kwaliteit van onze dienstverlening.	We nemen deel aan het onderzoek 'Waar staat je gemeente?', waar een klanttevredenheidsonderzoek onderdeel van uitmaakt.

Indicator1*	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Oordeel burgers duidelijkheid informatie	7,1*	7,1	7,3	7,3	7,3
Oordeel burgers toegankelijkheid informatie	7,3*	7,3	7,5	7,5	7,5
Oordeel burgers gemeentelijke informatie via kranten	7,5*	7,5	7,7	7,7	7,7
Oordeel burgers informatie website	7,1*	7,1	7,2	7,2	7,2

* Bron: *Burgerpeiling algemene dienstverlening Waarstaatjegemeente.nl, 2012*

Zowel Cuijk als Grave hebben al meerdere jaren aan dit onderzoek deelgenomen. In het kader van de samenwerking wordt het wenselijk gevonden dat ook Mill en St. Hubert een dergelijk onderzoek houdt, zodat een goede monitoring en vergelijking mogelijk is. Bij de streefwaarden houden we rekening dat de ambtelijke fusie CGM in de opstartperiode mogelijk leidt tot een tijdelijke afvlakking van de klanttevredenheid.

Beleidsdoelstelling 2: We maken de dienstverlening zo simpel en slank als mogelijk (efficiënt) en leveren deze samen	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
We richten de dienstverlening in vanuit een gezonde bedrijfsvoering en het perspectief van de klant en willen de klant meer gemak en een goede service bieden.	Dit gaan we bereiken door de eerder genoemde hogere standaardisatie (scripts, protocollen, digitale kennisbank, schrijfwijzer en servicenormen), een verdere uitbouw van het digitale loket en het inrichten van een Telefonisch Informatie Centrum (TIC). Gemak voor de klant betekent dat we inzetten op het beperken van het aantal (verplichte) contacten, de klant de mogelijkheid bieden om ook in Grave en Mill hun diensten af te nemen en maatwerk aanbieden door te werken op afspraak. Daarbij maken we afspraken met ketenpartners om de dienstverlening zo efficiënt mogelijk in te richten.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Oordeel bezoeker deskundigheid	8,3*	8,3	8,4	8,5	8,5
Oordeel bezoeker over inleving medewerker	8,3*	8,3	8,4	8,5	8,5
Oordeel burgers duidelijkheid informatie	7,1*	7,1	7,2	7,3	7,3
Oordeel bezoeker doorlooptijd	7,8*	7,8	7,9	8,0	8,0
Directe afhandeling door TIC	--	30%	50%	70%	70%
Naleving servicenormen *1	--	50%	60%	70%	80%

* Bron: Burgerpeiling algemene dienstverlening Waarstaatjegemeente.nl, 2012

*1 de monitoring van de naleving zal in de startfase nog een aandachtspunt zijn.

Beleidsdoelstelling 3: Preventie identiteitsfraude

Subdoelstelling	Activiteit(en)
We willen de kans op identiteitsfraude tot een minimum beperken.	We gaan dit bereiken door de in het Informatie Beveiligingsplan opgenomen beveiligings- en controleprocedures te verankeren in de processen, waardoor we verwachten meer onrechtmatigheden te traceren.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal gesignaleerde onrechtmatigheden in overlegde documenten (paspoort, ID-kaart, rijbewijs)	1	4	4	3	3

2.1.2 Veiligheid

Beleidskaders

- Een veilig Cuijk; integraal veiligheidsprogramma 2012- 2016
- Regionaal Crisisplan en regionaal risicoprofiel
- Algemene Plaatselijke Verordening Cuijk
- Integraal Handhavingsprogramma / Innovatieplan Fysieke Omgeving

Context en achtergronden

- Iedereen moet zich in de gemeente Cuijk veilig voelen, zowel in zijn directe woonomgeving als daarbuiten.
- Het is wenselijk aan de Veiligheidsmonitor te blijven deelnemen; om reden van bezuinigingen is de meting ultimo 2013 vervallen; eerstvolgende meting ultimo 2015. Daarom zijn ook de metingen in veiligheid betrokken uit Waarstaatjegemeente.nl. Deze zijn niet één-op-één met elkaar te vergelijken vanwege een andere vraagstelling.
- Nieuwe ontwikkelingen:
 - De gewijzigde prostitutiewet treedt naar verwachting in 2014 in werking. Onder meer verhoging leeftijdsgrens prostituees naar 21 jaar. Nadere regulering in de Algemene Plaatselijke Verordening Cuijk.
 - Samenwerking en doorontwikkeling veiligheidshuizen in Oost-Brabant voorzien in 2014.
 - Effectuering in de Veiligheidsregio Brabant-Noord van organisatorische en beleidswijzigingen m.i.v. 2014 om reden van bezuinigingen.
 - Door de oprichting van de nationale politie valt het politieteam Cuijk m.i.v. 1 januari 2013 onder de politie-eenheid Oost-Brabant onder de basiseenheid Maas en Leijgraaf.
 - De huidige samenwerking tussen de basiseenheid Maas en Leijgraaf en de bij ons in dienst zijnde Boa's zal op basis van

- ministeriële richtlijnen worden geformaliseerd.
- Bezien wordt of de bestaande Boa-pool Land van Cuijk en gemeente Boekel kan worden uitgebreid met de gemeenten Uden, Veghel en Schaijk.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

**Programma-
doelstelling**

Cuijk wil een veilige gemeente zijn, waarin het goed wonen, werken en recreëren is. Kortom; een VEILIG CUIJK.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

1. In het programma 'Een veilig Cuijk; integraal veiligheidsprogramma 2012-2016' is gekozen voor vijf speerpunten van aanpak. Dit zijn jeugdoverlast, woninginbraken, huiselijk geweld, woonoverlast en fietsendiefstal;
2. Aanpak van de georganiseerde criminaliteit i.s.m. RIEC;
3. Conform Wet op de Veiligheidsregio zorg dragen voor een adequate uitvoering proces bevolkingszorg;
4. Handhaving borging veilige leefomgeving.

Beleidsdoelstelling 1: Een veilig Cuijk	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
<p>Jeugdoverlast In 2016 geen overlastgevendende of criminele jeugdgroepen in de gemeente Cuijk. Het aantal inwoners dat overlast ondervindt door groepen jongeren in de buurt is gedaald tot maximaal 6%</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jaarlijkse toepassing van de shortlistmethodiek; 2. Uitvoeren ketenaanpak met Radius, RMC, politie, scholen, leerplichtambtenaar en BOA's van de gemeente ter voorkoming/vermindering/beheersing van jeugdoverlast in samenwerkingsverband Jong in de Buurt en met het regionaal veiligheidshuis; 3. Op projectmatige wijze vormgeven aan alcoholpreventie onder jeugd; 4. Toezicht door de BOA's op de naleving van de drank- en horecawet.
<p>Woninginbraken In 2016 is het aantal woninginbraken teruggebracht naar het niveau van 2010 (89)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wijkbijeenkomsten inbraakpreventie/keurmerk veilig wonen; 2. Publicaties in Maasdrichhoek voorafgaande aan inbraakgevoelige periodes; 3. Invoering Burgernet.
<p>Huiselijk geweld Alle organisaties met de verplichting te beschikken over de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling beschikken hier ook over. Minstens de helft van de ondervraagden uit de veiligheidsmonitor weet wat het Steunpunt Huiselijk Geweld is.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Implementatie Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling; 2. Opstellen communicatieplan ter vergroting bekendheid Steunpunt Huiselijk Geweld; 3. Scholing professionals; 4. Kennisoverdracht naar sleutelfiguren uit de risicogroepen.
<p>Wijk- en woonoverlast In 2016 is er een protocol waarin werkafspraken zijn vastgelegd tussen de verschillende betrokken organisaties waardoor meldingen snel bij de juiste instantie komen.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het opstellen van een protocol om de aanpak van woonoverlast te structureren; 2. Toename van het aantal behandelde casussen in buurtbemiddeling; 3. Project gebiedsgerichte aanpak veiligheid/leefbaarheid.

In 2016 blijkt uit zowel de politiecijfers als de veiligheidsmonitor dat de veiligheid en leefbaarheid zijn verbeterd, zowel subjectief als objectief	
Fietsendiefstal Minder dan 114 fietsendiefstallen in 2015. Een afname van het percentage bewoners dat zegt dat fietsendiefstal vaak plaatsvindt van 8% naar 6%	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fietsdiefstal preventiecampagne; 2. Toezicht station en in het centrum o.b.v. het handhavingsbeheerplan fietsparkeren ; 3. Projectmatige inzet lokfiets; 4. Het uitvoeren van het Lokaal Veiligheidsarrangement stationsgebied Cuijk/sociale veiligheid Maaslijn.
Overig 1. Ontwikkeling en uitvoering van het Keurmerk Veilig Ondernemen van de bedrijventerreinen De Beijerd en 't Riet, en Haven Cuijk 2. Implementatie Drank- en horecawet; het voorkomen van gezondheidsschade en het voorkomen van verstoring van de openbare orde door drankgebruik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regie en integrale uitwerking plannen van aanpak keurmerk veiligheid ondernemen; 2. - Opstelling beleidsregels uitvoering Drank- en horecawet; - Invoering Brabants Alcohol- en sanctiebeleid t.b.v. een uniforme handhavingsaanpak van gemeenten in Noord-Brabant van overtreddingen; - Actualisatie van het convenant veilig uitgaan in en om de horeca; - Campagne 'Think before you drink'; alcoholpreventieproject gericht op jongeren.

Indicator	Waarde	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2011	2013	2014	2015	2016	2017
Rapportcijfer voor veiligheid in de buurt	VM 6,9	VM n.b. WG6,8*		VM 7,2		
Rapportcijfer leefbaarheid in eigen buurt	VM 7,3	VM n.b. WG 7,4*		VM 7,6		
Rapportcijfer woonomgeving	VM7,4	VM n.b.				
Shortlistmethodiek jeugdgroepen						
- overlastgevende jeugdgroepen	1	0*			0	
- criminele jeugdgroepen	0	0*			0	
Diefstal / inbraak in woning	102	79*			89	
Aantal incidenten huiselijk geweld	122	126*				
Aantal opgelegde huisverboden	7	5*				
Aantal behandelde casussen buurtbemiddeling	30	22*				
Incidenten diefstal fiets, bromfiets en snorfiets	152	154*			114	
Hercertificering KVO De Beierd en 't Riet			Ultimo 2014			
Hercertificering KVO Haven Cuijk			Ultimo 2014			
Actualisatie convenant veilig uitgaan		1	1			
Campagnes Think before you drink		x	x	x	x	

Beleidsdoelstelling 2: Aanpak van de georganiseerde criminaliteit i.s.m. RIEC	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Implementatie regionale uitwerking van nieuwe wetgeving Bibob	Uitbreiding toepassingsbereik Wet Bibob naar onder meer in de gemeentelijke verordening aangewezen vergunningen.

Bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit	Concrete bestuursrechtelijke handavingsacties.
Bewustwording mensenhandel	Bijeenkomst voor medewerkers CGM om bewustheid te vergroten van signalen van mensenhandel.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Bijeenkomst mensenhandel		1			
Wijziging algemene plaatselijke verordening		x			
Wijziging beleidsregels Wet Bibob		x			
Toetsing Wet Bibob	x	x			

Beleidsdoelstelling 3: Conform Wet op de Veiligheidsregio zorg dragen voor een adequate uitvoering proces bevolkingszorg					
Subdoelstelling	Activiteit(en)				
Inrichting processen bevolkingszorg	Het adequaat inrichten van de lokale processen Bevolkingszorg conform de nieuwe structuur Bevolkingszorg Brabant-Noord d.d. 1 april 2013.				
Opleiding en training	Het opstellen van een opleidings-, trainings- en oefenings- (OTO) plan voor de gemeentelijke processen Bevolkingszorg.				
Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Oefening gemeentelijk beleidsteam	1	1	1	1	1
Casusoefening experts processen Bevolkingszorg	1	1	1	1	1

Beleidsdoelstelling 4: Borgen van een veilige leefomgeving binnen de gemeente Cuijk, waarbij de nadruk ligt op het voorkomen en beheersen van onveilige situaties	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Borging door integrale samenwerking keten-partners met aandacht voor rechtszekerheid, rechtmatigheid en rechtvaardigheid	Het integraal koppelen van de thema's Integrale Veiligheid, Integrale Handhaving en rampen- en crisisbeheersing om te komen tot een borging van een veilige leefomgeving

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Vaststelling Innovatieplan Fysieke Omgeving (gemeenteraad)	x				
Jaarlijkse evaluatie en mogelijke bijstelling Innovatieplan Fysieke Omgeving (gemeenteraad)		x	x	x	x

VM = meting Veiligheidsmonitor;
 WG = waarstaatjegemeente.nl; burgerpeiling algemene dienstverlening
 * Meting ultimo 2012

2.1.3 Bestuur

Beleidskaders

- Integriteitsnota en bijbehorende deelregelingen van 1998-2002
- Notitie Interactieve Beleidsvorming (2001)
- Verordening ambtelijke bijstand 2003
- Beleidsnota wijk- en dorpsraden 2005
- Inspraakverordening Cuijk (2005)
- Verordening Burgerinitiatieven Cuijk (2005)
- Referendumverordening (2006)
- Beleidsnotitie Cuijk promotie 2007-2010
- Verordening rekenkamercommissie Cuijk 2008
- Nota Communicatie (2008)
- Collegeprogramma 2010-2014
- Nota Burgerparticipatie (2012)
- Reglement van orde raad (2013)
- Verordening Raadscommissies Cuijk (2013)

Context en achtergronden

- De gemeente Cuijk zet in op samenwerking tussen bestuur en burgers, bedrijven en instellingen, maar ook tussen college, gemeenteraad en de ambtelijke organisatie.
De gemeente maakt haar beleid in overleg met verantwoordelijke en actieve inwoners, bedrijven en organisaties. Hierdoor staat het bestuur dicht bij de burgers.
- Regionale samenwerking
Samen staan we sterk. Een goede onderlinge samenwerking met overheden in de regio is van groot belang voor het effectief uitvoeren van onze taken als eerste overheid. We kijken over onze grenzen heen en gaan allianties aan met andere overheden in de regio. Deze allianties moeten bijdragen aan het bereiken van onze doelen en ambities. We blijven openstaan voor nieuwe kansen en mogelijkheden in de regio.
- Land van Cuijk: Bestuurlijke samenwerking krijgt steeds meer vorm en inhoud. De Strategische Visie Land van Cuijk en de Uitvoeringsagenda zijn concrete voorbeelden daarvan. De visie kent een vijftal thema's te weten: - Agro & Food; - Verbetering vestigingsfactoren; - Recreatie & Toerisme; - Leefbaarheid en zorg; - Sociaal domein. De uitvoeringsagenda van de visie wordt in 2014 verder geconcretiseerd.
- Regio NO Brabant: Het ligt in de lijn der verwachtingen dat na ondertekening van het bestuursconvenant voor de Regio NO Brabant en de doorontwikkeling van de *governance* deze samenwerkingsvorm ook een grotere rol van betekenis zal gaan vervullen.
- Euregio: de gemeenten uit het Land van Cuijk zijn lid van de Euregio Rijn Waal. Met het nieuwe 'Interreg V' zien wij mogelijkheden voor cofinanciering van projecten.
- PNM: Het Platform Noordelijke Maasvallei is een samenwerkingsverband tussen ondernemers, onderwijs, zorg, volkshuisvesting en overheid. Er worden initiatieven ontwikkeld die ook raakvlakken hebben met de thema's uit de strategische visie. Daarom is het wenselijk dat er inhoudelijke afstemming en borging wordt gerealiseerd.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

**Programma-
doelstelling**

'De gemeente Cuijk is van ons allemaal', dus betrekken wij –daar waar mogelijk– onze inwoners, instellingen, verenigingen en bedrijven op een actieve wijze bij de uitvoeringsagenda van de strategische visie. Wij bieden hen de mogelijkheid om maximale invloed uit te oefenen op de beleidsvoorbereiding en de voorbereiding van plannen en streven naar een maximaal draagvlak. Dit vraagt om een bestuur dat zichtbaar dichtbij zijn partners staat.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

1. Interactieve beleidsvoorbereiding wordt verder doorontwikkeld en bij de passende vraagstukken actief toegepast. Voorafgaande aan de besluitvorming luisteren wij naar raad, wijk- en dorpsraden, belangengroepen en inwoners.
2. Het besluitvormingsproces van de raad wordt verder doorontwikkeld, waarbij er een goede balans is tussen de fases van beeldvorming, meningsvorming en besluitvorming. De raad wordt als kaderstellend, controlerend en volksvertegenwoordigend orgaan ondersteund bij de taakuitoefening.

Beleidsdoelstelling 1: Interactieve beleidsvoorbereiding wordt verder doorontwikkeld en bij de passende vraagstukken actief toegepast.

Subdoelstelling	Activiteit(en)
We betrekken burgers in voldoende mate bij de totstandkoming van beleid	Bij ieder beleidsproces/concreet project wordt goed nagedacht over de inzet van participatie en de rol hiervan in de bestuurlijke besluitvorming.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
De waardering voor het betrekken van burgers bij de totstandkoming van plannen stijgt	6,0 *	6,2	6,3	6,4	6,5
De waardering voor de interesse van de gemeente in de mening van burgers stijgt	6,3 *	6,5	6,6	6,7	6,8
De waardering voor de hoeveelheid inspraakmogelijkheden bij plannen stijgt	6,0 *	6,2	6,3	6,4	6,5

* Bron: Burgerpeiling algemene dienstverlening Waarstaatjegemeente.nl, 2012

Beleidsdoelstelling 2: Het besluitvormingsproces van de raad wordt verder doorontwikkeld waarbij er een goede balans is tussen de fases van beeldvorming, meningsvorming en besluitvorming. De raad wordt als kaderstellend, controlerend en volksvertegenwoordigend orgaan ondersteund bij de taakuitoefening.

Subdoelstelling	Activiteit(en)
We betrekken burgers in voldoende mate bij de totstandkoming van het politieke besluitvormingsproces	Bij ieder beleidsproces/concreet project wordt goed nagedacht over de inzet van participatie en de rol hiervan in het politieke besluitvormingsproces.
We doen ervaring op met andere vergadervormen	Binnen de bestaande vergaderstructuur wordt ervaring opgedaan met andere vergadervormen, zoals ronde-tafelgesprekken.
Er komt één rekenkamercommissie voor het Land van Cuijk	De rekenkamercommissie ondersteunt de raad bij de uitoefening van de controlerende taak. Ingezet wordt op de vorming van een rekenkamercommissie Land van Cuijk.
De nieuwe raad wordt goed ingewerkt	De nieuwe raad krijgt een inwerkprogramma aangeboden.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal bezoeken aan streamingsite raad/commissies (gemiddeld per maand)	600	650	700	700	700
Aantal gasten themabijeenkomsten (gemiddeld per bijeenkomst)	(circa)40	45	50	50	50

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Programma / beleidsproduct	Uitgaven					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
1. Dienstverlening, veiligheid en bestuur	6.667.879	6.605.334	6.494.891	6.436.192	6.446.617	6.404.075
1.1 Dienstverlening	829.859	754.638	843.397	811.893	813.225	783.326
1.2 Veiligheid	1.958.481	1.977.288	1.923.507	1.917.680	1.914.905	1.914.130
1.3 Bestuur	3.879.538	3.873.408	3.727.987	3.706.619	3.718.487	3.706.619

Programma / beleidsproduct	Inkomsten					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
1. Dienstverlening, veiligheid en bestuur	590.480	495.299	493.461	475.461	509.461	549.461
1.1 Dienstverlening	444.976	408.067	432.067	414.067	448.067	488.067
1.2 Veiligheid	64.023	61.306	62.306	62.306	62.306	62.306
1.3 Bestuur	81.481	25.926	-912	-912	-912	-912

Programma / beleidsproduct	Saldo					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
1. Dienstverlening, veiligheid en bestuur	6.077.399	6.110.035	6.001.430	5.960.731	5.937.156	5.854.614
1.1 Dienstverlening	384.883	346.571	411.330	397.826	365.158	295.259
1.2 Veiligheid	1.894.458	1.915.982	1.861.201	1.855.374	1.852.599	1.851.824
1.3 Bestuur	3.798.057	3.847.482	3.728.899	3.707.531	3.719.399	3.707.531

Onderverdeling programmakosten, kapitaallasten en apparaatskosten

Programma 1:	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
programmakosten	3.024.409	2.933.036	3.024.887	2.953.596	2.967.235	2.930.197
apparaatkosten	3.310.590	3.331.364	3.331.364	3.331.364	3.331.364	3.331.364
kapitaallasten	332.879	340.934	138.640	151.232	148.018	142.514
Totaal	6.667.879	6.605.334	6.494.891	6.436.192	6.446.617	6.404.075

Overzicht incidentele lasten en baten

Omschrijving	(bedragen x € 1.000)			
	begroot 2014	begroot 2015	begroot 2016	begroot 2017
Correctie kosten verkiezingen	-15	0	0	-15
Hogere storting inzake openbare verlichting	100	0	0	0
Totaal Incidentele lasten	85	0	0	-15
GBA audit correctie dubbele raming	0	-7	-13	-13
Totaal Incidentele baten	0	-7	-13	-13
Saldo	85	7	13	-2

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2014 en begroting 2013

Nr	Omschrijving	nadelig	voordelig	I/S
1.1	hogere kosten i.v.m. verkiezingen	80		I
1.1.	Hogere opbrengst reisdocumenten		20	S
1.2	Lagere kosten brandweer		12	S
1.2	Bezuinigingstaakstelling Veiligheidsregio		43	S
1.3	Vervallen voorbereidingskosten intergemeentelijke samenwerking		148	S
1.3	Lagere kosten rekenkamercommissie		10	S
1.3	Hogere uitgaven intergemeentelijke samenwerking LvC	25		S
	Diverse overige kleine mutaties	19		
	Totaal verschillen	124	233	109

Saldo ombuigingen

Programma Dienstverlening, veiligheid en bestuur	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017
(bedragen afgerond op €1.000)				
Saldo programma Dienstverlening, veiligheid en bestuur	10.000	14.000	17.000	14.000

2.2 Programma 2 – Openbare ruimte

Portefeuillehouder: G. Stoffels A. Baudet (voor recreatie en toerisme)

Omschrijving programma

Het programma 'Openbare ruimte' omvat het voorbereiden en uitvoeren van beleid met betrekking tot:

- Wegen en verkeer;
- Waterwegen en havens;
- Openbaar groen, inclusief speelplekken;
- Recreatie en toerisme;
- Riolering en waterbeheer;
- Gemeentelijke eigendommen;
- Openbaar vervoer.

2.2.1 Wegen en verkeer

Beleidskaders

- Nota Rationeel Wegbeheer Cuijk 1996 - 2015
- Wegenbeheerplan 2010-2015
- Verkeer- en Vervoerplan 2012 - 2016
- Verkeerscirculatieplan 2011
- Parkeernota 'Slim parkeren' 2007-2015
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2018
- Afspraken m.b.t. terugdringen van het aantal verkeersborden.
- Gladheidsbestrijding volgens het jaarlijks vast te stellen plan

Context en achtergronden

- Eind 2013 is een nieuw Wegenbeheerplan opgesteld.
- Na vaststelling beleidsplan Openbare verlichting 2014-2018 moet een beheer onderhoudsplan worden opgesteld.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling

Wij streven ernaar dat iedereen zich in de gemeente Cuijk het gehele jaar door veilig en vlot kan verplaatsen per auto, fiets, te voet of met een ander vervoermiddel. Daarvoor zorgen we dat de wegen in goede staat verkeren evenals de openbare verlichting en alle overige voorzieningen in de openbare ruimte. Ook werken we aan het gedrag van verkeersdeelnemers en spannen we ons in voor goed openbaar vervoer.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

- Het onderhoudsniveau van de wegen op peil houden door het tijdig uitvoeren van het noodzakelijk onderhoud, op basis van een vastgesteld actueel beheerplan;
- Het zorgen voor adequaat straatmeubilair en het in goede staat houden hiervan;
- De openbare ruimte tijdig schoon te maken door periodiek veegwerk van de straten en pleinen en het tijdig legen van afvalbakken et cetera;
- Het waar mogelijk saneren van de verkeersborden en het juist plaatsen van duidelijke bebording en bewegwijzering;
- Het zorgen voor voldoende, al dan niet betaalde, parkeermogelijkheden in het centrumgebied en het beheer daarvan;

- Een integraal en uitvoeringsgericht verkeer- en vervoerbeleid waarbij mede zorg dragen voor adequaat openbaar vervoer in Cuijk.

Beleidsdoelstelling 1: Het onderhoudsniveau van de wegen op peil houden	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Actueel inzicht in de staat van onderhoud van het wegennet in Cuijk.	Jaarlijks worden alle wegen geïnspecteerd en de resultaten ingevoerd in het beheersysteem. Tevens vinden door het jaar heen mutaties plaats aan het beheersysteem bij nieuwbouw en reconstructie van wegen. In 2014 zijn alle wegen in het beheersysteem gekoppeld aan een vlakkenkaart.
Steeds actueel meerjarenplanning en kostenraming onderhoud wegennet	Met behulp van het beheersysteem en de laatste inspectieresultaten maken we een meerjarenplanning voor het noodzakelijk onderhoud aan de wegen. Op basis van de meerjarenplanning wordt het onderhoudsprogramma vastgesteld. Eind 2013 wordt het onderhoudsprogramma voor 2014 opgesteld. Tevens wordt het uitgevoerde onderhoud in 2013 geëvalueerd.
Realisatie onderhoudswerkzaamheden dan wel reconstructies conform vastgesteld niveau en binnen de geraamde kosten.	In 2014 wordt er een nieuw groot onderhoudsbestek wegen voor meerdere jaren aanbesteed. Aan de hand van het uitvoeringsprogramma wordt vervolgens het onderhoud in 2014 uitgevoerd. In 2014 worden tevens de reconstructie uitgevoerd van de Hapsebaan-De Hork. De Randweg Haps wordt in 2014 voorbereid.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Aandeel wegverharding met achterstallig onderhoud	4,8%	5%	5%	5%	5%
Uitgevoerde reconstructies (percentage van het totale verharde oppervlak)		2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Oordeel burger onderhoud wegen en fietspaden	6,8	6,8	6,9	6,9	7

Beleidsdoelstelling 2: het zorgen voor adequaat straatmeubilair en het in goede staat houden hiervan	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Beheer en onderhoud van het aanwezige straatmeubilair	Het pro actief beheren en onderhouden van de aanwezige banken, fietsenrekken, afvalbakken, afzetpaaltjes, bloembakken door periodiek het straatmeubilair te reinigen en de afvalbakken te legen.
	Vermindering aantal klachten/meldingen.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal klachten	25	23	20	17	15

Beleidsdoelstelling 3: het schoonhouden van de openbare ruimte	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Een schone leefomgeving met een minimum aan klachten m.b.t. zwerfvuil	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het periodiek vegen van straten en pleinen, woonstraten minimaal 4 keer per jaar. Winkelcentrumgebieden minimaal een keer per week. Het extra opruimen na evenementen. 2. Het tijdig legen van de afvalbakken ter voorkoming van zwerfvuil. 3. Het opruimen van zwerfafval tijdens onderhoud groenvoorzieningen en zo nodig tussentijds door gerichte inzamelingsacties. 4. Ondersteuning 'Beestenbende'.

	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal klachten	250	225	200	175	150

Beleidsdoelstelling 4: plaatsing en onderhoud van verkeersborden en bewegwijzering	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Zorgen voor een adequate bebording overeenkomstig de landelijke richtlijnen en voorschriften	Het plaatsen en onderhouden van verkeersborden waar dit noodzakelijk is om de veiligheid en de doorstroming te bevorderen en het verwijderen van borden daar waar dit mogelijk is.

	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Vermindering aantal borden t.o.v. 2012 met 2% per jaar	2450	2400	2350	2300	2250
Aantal klachten	50	45	40	35	30

Beleidsdoelstelling 5: (betaald) parkeren	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Zorgen voor goede parkeerfaciliteiten voor zowel de burgers als de bezoekers van Cuijk	Het zorgen van voldoende parkeerplaatsen voor zowel vrij parkeren als voor betaald- en zone-parkeren.
	Driejaarlijks uitvoeren parkeerdruk meting.
	In principe worden de parkeerautomaten in de Molenstraat in 2014 vervangen onder andere i.v.m. het wetsvoorstel op parkeren per minuut te verplichten. Dit is het moment om in het kader van de noodzakelijke investeringen te onderzoeken of de parkeerautomaten nog rendabel zijn.
Optimaal gebruik nastreven van de parkeergelegenheden in Cuijk	Voor het centrum van Cuijk wordt via een driejaarlijkse telling de ontwikkeling van het parkeren bijgehouden. Zo nodig wordt bijgestuurd met concrete maatregelen. Daarnaast wordt bij nieuwbouw zorgvuldig gelet op het creëren van voldoende parkeergelegenheid. Gestreefd wordt om de beleidslijnen ten aanzien van de afkoop van parkeerplaatsen om te vormen tot een bindend juridisch kader.

	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Oordeel burger over parkeermogelijkheden in de buurt	6,7	6,8	6,8	7	7
Oordeel burger over parkeermogelijkheden in de gemeente	6,7	6,8	6,8	7	7

Beleidsdoelstelling 6: Een integraal en uitvoeringsgericht Verkeer- en Vervoerbeleid	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Een Verkeersveilige en aangename openbare ruimte	Het uitvoeringsprogramma van het Verkeer- en Vervoerplan 2012-2016 vermeldt enkele concrete veiligheidsmaatregelen voor 2014. Hiervoor is een krediet geraamd van € 470.000. Ook zullen op aangeven van bewoners enkele verkeersmaatregelen worden uitgevoerd. Voor verkeersveiligheidsmaatregelen is een budget beschikbaar van € 30.000. Verder wordt gewerkt aan de voorbereiding van de Randweg Haps, waarvan in 2014 het bestemmingsplan ter vaststelling wordt aangeboden.

Een goede bereikbaarheid van alle bestemmingen in de gemeente	In het Verkeer- en Vervoerplan van 2012 is hiertoe het Wegcategoriseringsplan geactualiseerd. Bovendien zijn in het Uitvoeringsprogramma van dit plan enkele concrete verkeersmaatregelen opgenomen ter verbetering van de bereikbaarheid, waaronder de rotonde Beersebaan-Lavendel.
Een goede regionale afstemming over gemeenteoverschrijdend verkeer	De gemeente Cuijk neemt deel aan het GGA NoordOost-Brabant (GebiedsGerichte Aanpak, regionaal samenwerkingsverband met 11 gemeenten). Ook wordt samengewerkt met de GGA-regio Den Bosch, onder meer bij het opstellen van een Regionaal Verkeer- en Vervoerplan (Mobiliteitsvisie), gereed in 2014.
Goed en veilig weggedrag van de burger	De Brabant-brede campagne 'Help Brabant op weg naar nul verkeersslachtoffers' wordt door de gemeente Cuijk actief gesteund met educatieprojecten. In 2014 is de doelgroep 'jonge bestuurders'. De gemeente Cuijk participeert in regionale acties en zal in 2014 ook zelf enkele concrete acties voor deze doelgroep voorbereiden en uitvoeren. Daarnaast zal het in 2013 succesvolle filmproject voor groep 8 in 2014 worden herhaald.
Goed functionerend openbaar Vervoer	De gemeente is weliswaar niet verantwoordelijk voor het openbaar vervoer, maar ageert en reageert wel op ontwikkelingen op het gebied van bus- en treindiensten door overleg met provincies en Stadsregio. Ook wordt actief deelgenomen aan Veiligheidsarrangementen van de Maaslijn en voor Station Cuijk. Verder wordt gewerkt aan een proef met alternatief openbaar vervoer, bij gebrek aan regulier openbaar vervoer in kleine dorpen en in wijken.
Duurzaam verkeersgedrag	In het Verkeer- en Vervoerplan is deze beleidsdoelstelling opgenomen. Enerzijds wordt verwezen naar de uitvoeringsmaatregelen van het Milieubeleidsplan, anderzijds wordt door middel van concrete infra-maatregelen het gebruik van fiets en OV gestimuleerd. Zo zal de gemeente Cuijk actief bijdragen aan de totstandkoming van de snelfietsroute naar Nijmegen.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Vermindering aantal ongevallen	15	13	11	10	9
Oordeel burger verkeersveiligheid gemeente	6,4	6,4	6,5	6,6	6,7
Oordeel burger openbaar vervoer gemeente	6,2	6,2	6,3	6,3	6,3
In het kader van het project basisscholen 3 jaarlijkse verkeerstelling	1			1	

2.2.2 Waterwegen en havens

Beleidskaders

- Verordening op de heffing en invordering van Scheepvaartrechten 2013;
- Privaatrechtelijke overeenkomst betreffende de laad- en losfaciliteiten op het industrieterrein Haven Cuijk (*multi-purpose*-haven).

Context en achtergronden

- De industriehaven van Cuijk ligt binnendijks en het achterland wordt door een keersluis beschermd tegen hoogwater. De haven vormt tevens de ontsluiting van het recreatiegebied Kraaijenbergse Plassen en Heeswijkse Plas. Op het industrieterrein haven liggen diverse bedrijven die afhankelijk zijn van de aan- en afvoer van goederen over het water.
- De Maaskade ('loswal') met passantenhaven aan de Maasboulevard wordt net als de onlangs heringerichte veerstoep in Katwijk tot het onderdeel waterwegen en havens gerekend.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?**Programma-doelstelling**

Het bevaarbaar houden van de haven van Cuijk. Bevorderen van het transport per schip. Het in bedrijf houden van de loswal en passantenhaven in het centrum van Cuijk en de vernieuwde veerstoep in Katwijk. Het bewaken van de veiligheid bij hoogwater.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

1. Het bevorderen van het vervoer per schip naar de aan het water gevestigde bedrijven;
2. Het beschermen van het achterland tegen hoog water.

Beleidsdoelstelling 1: Het bevorderen van het vervoer over het water	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het bereikbaar en op diepte houden van de vaarwegen	Jaarlijks peilen van de haven en daar waar nodig ophopingen verwijderen.
	Het periodiek verwijderen van slib
	In strenge winterperiodes zorgen voor het ijsvrij houden van de haven (ijsbreken).
Laad- en losfaciliteiten in goede staat houden	Onderhoud uitvoeren aan de gemeentelijke steigers en of laad- en losplaatsen.

	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Peilen van de haven	jaarlijks	jaarlijks	jaarlijks	jaarlijks	jaarlijks
Verwijderen slib eens per 5 jaar					1000 m3

Beleidsdoelstelling 2: Het beschermen van het achterland tegen hoogwater	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
In bedrijf houden van de keersluis	Het maandelijks controleren van de beweegbare delen door het uitvoeren van een proefsluiting;
	Het halfjaarlijks controleren minder vitale delen;
	Het jaarlijks onderwerpen aan een volledige inspectie van alle kritieke onderdelen;
	Jaarlijkse inspectie van de bodem van de keersluis (door een duikteam);
	Het vastleggen van de activiteiten in een logboek.

	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Proefsluitingen	12	12	12	12	12
Kleine onderhoudscontrole	2	2	2	2	2
Jaarlijks controle	1	1	1	1	1
Inschakelen duikteam	1	1	1	1	1

2.2.3 Openbaar groen

Beleidskaders	<ul style="list-style-type: none"> • Groenbeleidsplan 2013-2022 • Bomenstructuur- en beleidsplan 2012-2021 • Groenstructuurplan • Beeldkwaliteitplan • Beheerplan Kraaijenbergse Plassen en Heeswijkse Plas 2009-2019 • Monumentale bomennota 2009-2019 • Integraal speelruimtebeleid Cuijk
Context en achtergronden	<ul style="list-style-type: none"> • Het groenstructuurplan wordt geactualiseerd waarna overgegaan wordt tot het opstellen van een groenbeheersplan een en ander op basis van beeldkwaliteit. • Na vaststelling van deze plannen en de gewenste beeldkwaliteit zal er een nieuw beheerplan en onderhoudsbestek worden opgesteld en tot aanbesteding van de onderhoudswerkzaamheden worden overgegaan. • Bezien wordt of via burgerparticipatie werkzaamheden door verenigingen, wijkbewoners, wijk- en dorpsraden uitgevoerd kunnen worden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling	Een duurzame groenvoorziening met een uitstraling conform de gewenste beeldkwaliteit.
Beleidsdoelstelling	<p>Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De bomen in de openbare ruimte moeten gezond zijn en geen gevaar opleveren voor de burgers; 2. De Kraaijenbergse Plassen en de Heeswijkse Plas zijn een aantrekkelijk recreatiegebied; 3. Het openbaar groen is onderhouden, schoon en aantrekkelijk om in te verblijven; 4. Het uitwerken van het groenstructuurplan; 5. Monumentale bomen zoveel mogelijk behouden. 6. Het op een duurzame wijze ontdoen van het groenafval; 7. De speelgelegenheden zijn veilig, gevarieerd en duurzaam, hebben een goede onderlinge spreiding en bieden voor alle doelgroepen voldoende uitdaging; 8. Het beheren van de kinderboerderij en het hertenkamp.

Beleidsdoelstelling 1: De bomen in de openbare ruimte moeten gezond zijn en geen gevaar opleveren voor de burgers	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Onderhoud bomen	Driejaarlijks snoeien van en inspecties (VTA) aan bomen
Aanpak overlastbomen	Het verwijderen van overlastbomen of indien mogelijk het verbeteren van de (bodem)structuur en of bestrating rondom de boom

	Huidige waarde	Streefwaarden			
		2013	2014	2015	2016
Indicator					
Onderhoud 23.000 bomen gem. 1 x per 3 jaar		7000	7000	7000	7000

Beleidsdoelstelling 2: De Kraaijenbergse Plassen en de Heeswijkse Plas zijn een aantrekkelijk recreatiegebied	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het openbaar groen draagt bij aan de aantrekkelijkheid van het recreatiegebied	Het beheer geschiedt volgens de doelstellingen in het vastgestelde beleidsplan.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
25 ha bosplantsoen 1x per 5 jaar		5ha	5ha	5ha	5ha
366 bomen en 49 knotwilgen snoeien		75	75	75	75
23.5 ha gras 2 x maaien per jaar		47 ha	47 ha	47 ha	47 ha
3.2 ha gras intensief 6 x per jaar maaien		19.2 ha	19.2 ha	19.2 ha	19.2 ha
2 zandstranden zeven en egaliseren		12	12	12	12
70 afvalbakken 100 x legen		7000	7000	7000	7000
2 drijflijnen aanbrengen en verwijderen		4	4	4	4
350 meter afmeeroever onderhouden		350	350	350	350
3 sanitaire voorzieningen		3	4	4	4
12 picknicksets en 16 banken		28	28	28	28
8500 meter veekierend raster		850	850	850	800

Beleidsdoelstelling 3: Het openbaar groen is schoon, onderhouden en aantrekkelijk om in te verblijven

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Gezamenlijke visie op groen	Het opstellen van een nieuw beheerplan op basis van beeldkwaliteit
	Het onderhoud van de groenvoorziening volgens de door de raad te bepalen beeldkwaliteit (m.i.v. 2015)
	Bij aanleg van groenvoorzieningen uitgaan van het duurzaamheidsprincipe met betrekking tot aanleg en onderhoud
	Het maaien van de gazons conform het beeldbestek

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Behalen van de beoogde beeldkwaliteit			85%	90%	100%
Oordeel burger onderhoud groenvoorziening in de buurt	6,4	6,5	6,5	6,6	6,6

Beleidsdoelstelling 4: Het uitwerken van het groenstructuurplan

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Opstellen groenstructuurplan	Het opstellen van een groenstructuurplan voor Cuijk. (samen met Mill).
	Het naleven van de doelstellingen van dit structuurplan door ontbrekende structuren aan te planten en datgene wat er is te onderhouden.
	Periodiek snoeien van de groenstructuren/landschapselementen en vrijliggende bospercelen.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Actualiseren van de groenstructuur		x			

Beleidsdoelstelling 5: Monumentale bomen blijven behouden

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het beheer van monumentale bomen van zowel gemeente als van particulier/landgoedeigenaar draagt bij aan behoud.	Bomen controleren en afhankelijk van bevindingen onderhoud uitvoeren of bij particulieren laten uitvoeren; Afwikkeling subsidieaanvragen particulieren.

	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
1200 monumentale bomen inspecteren		1200	500	500	500
Subsidies verstrekken per jaar		25	25	25	25

Beleidsdoelstelling 6: Het groenafval wordt milieuvriendelijk verwijderd

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het duurzaam inzamelen en verwerken van groenafval	Groenafval inzamelen en zo mogelijk ter plaatse verwerken.

	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal af te voeren tonnages	2750	2700	2650	2600	2550

Beleidsdoelstelling 7: de speelgelegenheden zijn veilig en verantwoord

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Veilige speelgelegenheden	De speeltoestellen worden periodiek gekeurd en voldoen aan de veiligheidseisen.
	De ondergronden van de speelgelegenheden worden in eigen beheer onderhouden.
	De ligging en inrichting van de speelplekken is afgestemd op de verschillende doelgroepen.
	Maatwerk per wijk en kern in overleg met wijk- en dorpsraad.

Beleidsdoelstelling 8: het beheren van de kinderboerderij en het hertenkamp

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Zorgen voor het welzijn van de aanwezige dieren en de educatieve waarde hiervan benadrukken	Het in stand houden van kinderboerderij en hertenkamp. In 2014 wordt onderzocht of en hoe de kinderboerderij en het hertenkamp moeten worden behouden.
	Het verzorgen van de dieren.
	De educatieve waarde van de kinderboerderij behouden.

2.2.4 Recreatie en toerisme

Beleidskaders

- Strategische Visie Land van Cuijk, toerisme en recreatie
- Uitvoeringsprogramma Identiteit Land van Cuijk
- Bestemmingsplannen

Context en achtergronden

Recreatie en toerisme willen we als economische trekker uitbouwen. De unieke combinatie van water, verschillende landschappen, verschillende soorten natuur, dorpse tradities en bijzondere musea trekt steeds meer toeristen. Dat willen wij verder faciliteren.

De Kraaijenbergse Plassen zijn het concentratiepunt voor de waterrecreatie van bovenregionale betekenis; op geschikte locaties worden grootschalige, aan de watersport gerelateerde, toeristisch-recreatieve voorzieningen gerealiseerd.

Belangrijk is ook om de samenwerking te zoeken op het vlak van recreatie en toerisme, langs beide oevers van de Maas en ook met regio's in Duitsland.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

**Programma-
doelstelling**

Het versterken van de lokale toeristische structuur. In het bijzonder de ontwikkelingen van de Kraaijenbergse Plassen.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

1. Ontwikkeling Speerpunt Waterrecreatie;
2. Uitvoering Strategische Visie Land van Cuijk;
3. Scheppen van randvoorwaarden voor de uitbouw van lokale recreatieve voorzieningen;
4. Buurtbeheer inclusief speelterreinen.

Beleidsdoelstelling 1: Ontwikkeling speerpunt Waterrecreatie

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het ontwikkelen van een recreatieve trekker	Voor het Waterpark Dommelsvoort is een onherroepelijk bestemmingsplan vastgesteld; De realisatie van Hotel Fitland is bestemmingsplantechnisch mogelijk gemaakt; De das in het gebied Dommelsvoort is verplaatst.

Beleidsdoelstelling 2: Uitvoering Strategische visie Land van Cuijk

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Strategische visie Land van Cuijk	Uitvoeringsprogramma Identiteit Land van Cuijk, toerisme en recreatie.
	In samenwerking met Platform recreatie en toerisme komen tot promotie & marketing Land van Cuijk.

Beleidsdoelstelling 3: Scheppen van randvoorwaarden voor de uitbouw van lokale recreatieve voorzieningen

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Versterken recreatieve mogelijkheden	Het initiëren, coördineren, en deelnemen aan samenwerkingsverbanden zoals het Cultureel Hart Cuijk, de Culturele Route, Regio VVV en Via Romana.
	Het deelnemen aan ontwikkelingsactiviteiten op het gebied van toerisme en recreatie zoals het fietsknooppuntensysteem en het wandelrouten netwerk.
	Het begeleiden van verzoeken van recreatieondernemers in planologisch, juridisch en recreatief opzicht.

Beleidsdoelstelling 4: Buurtbeheer inclusief speelterreinen	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Uitbreiding van burgerparticipatie	Het stimuleren van burgerinitiatieven.
Veilige speelplekken	Het zorgen voor voldoende en veilige speelplekken.
	Het komende jaar worden toestellen vervangen op de volgende locaties: Johan Frisolaan en Kampsestraat te Haps en bij het Hazeleger.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Beheer speelplekken		75	75	76	76
Speeltoestellen vervangen		20	20	20	20

2.2.5 Riolering en waterbeheer

Beleidskaders

- Wet milieubeheer;
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP 2009);
- Gemeentelijk Waterplan (2008);
- Rioolheffingsberekening (2013);
- Evaluatie Waterplan (2013);
- Bestuursakkoord Doelmatige Samenwerking Afvalwaterketen (2013);
- Routekaart Afvalwaterketen 2030.

Context en achtergronden

- In 2014 wordt een start gemaakt met een gezamenlijk beleidsplan (vGRP) Land van Cuijk (in het kader van het Bestuursakkoord Doelmatige Samenwerking Afvalwaterketen);
- Op grond van het Nationaal Bestuursakkoord Water moeten wij via een doelmatigere organisatie, bestuur en uitvoering komen tot een besparing van circa 8% en daar bovenop nog een gezamenlijke besparing van 5% met het waterschap;
- Naast deze besparing willen wij ook inzetten op kwaliteitsverbetering en vermindering van de kwetsbaarheid;
- Betere afstemming/samenwerking met omliggende gemeenten en het waterschap.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

**Programma-
doelstelling**

De partners binnen het Land van Cuijk willen samen op weg naar een veilig, gezond, schoon, inzichtelijk, duurzaam en kosteneffectief watersysteem en -keten. Hierbij haken wij aan bij het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW).

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

1. Er is een goed functionerend rioleringsstelsel voor het inzamelen en vervoeren van afvalwater en regenwater;
2. Het terugdringen van wateroverlast tot een acceptabel niveau;
3. Er is een actueel basisrioleringsplan.

Beleidsdoelstelling 1: Een goed functionerend rioleringsstelsel					
Subdoelstelling	Activiteit(en)				
De rioolleidingen zijn schoon	De rioolleidingen worden eenmaal in de 10 jaar gereinigd.				
straatkolken functioneren goed	De straatkolken worden tweemaal per jaar schoongemaakt.				
er zijn geen slechte rioolleidingen	De rioolleidingen worden eenmaal per 10 jaar geïnspecteerd op schade, breuken en dergelijke. Eens per twee jaar wordt er een Operationeel Plan Riolerings (OPR) opgesteld en ter vaststelling aangeboden.				
Er zijn goedwerkende rioolgemalen en randvoorzieningen	De hoofdgemalen, drukrioolgemalen en bergbezinkbassins worden jaarlijks geïnspecteerd en gereinigd. Voor het verhelpen van storingen zijn contracten met derden afgesloten, waaronder met het Waterschap.				
Verstopte rioolleidingen dienen snel te worden opgelost	Voor het ontstoppen van leidingen hebben wij 24/7-contracten afgesloten met gespecialiseerde bedrijven uit de regio.				
Er is actueel inzicht in werkelijk functioneren van het gemengde stelsel.	Meten en monitoren van het stelsel zodat inzicht verkregen wordt in de waterstromen, de overstorten en de frequenties hiervan.				
	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Herstellen van verstopte leidingen	50	48	46	44	42
Herstel storingen in drukrioleringsstelsel en het terugdringen van het aantal storingen	60	55	50	45	40
Aantal klachten gemengd stelsel	50	45	40	35	35

Beleidsdoelstelling 2: Terugdringen van wateroverlast					
Subdoelstelling	Activiteit(en)				
Terugdringen c.q. het beheersen van wateroverlast op straat	Daar waar mogelijk verhard oppervlak afkoppelen van het afvalwatersysteem.				
	Het aanleggen van wadi's in de berm en in groenstroken				
	Bij reconstructie bezien of riool verruimd kan worden waardoor er meer berging ontstaat.				

	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Afkoppelen van het regenwater van gemengd rioolsystemen	15% van het verhard oppervlak	16%	17%	18%	19%
Extra berging creëren door verruiming van het stelsel	25 m ³	50m ³	50m ³	100m ³	100 m ³

Beleidsdoelstelling 3: er is een actueel basisrioleringsplan	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Actueel inzicht in theoretisch functioneren van de vrijvervalriolering;	Regelmatige bijstelling van basisrioleringsplan, het bijhouden van gegevens zoals het verhard oppervlak, nieuwbouw, correcte aansluitingen en dergelijke.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Het twee jaarlijks actualiseren van het brp (basisrioleringsplan).		bpr		bpr	

2.2.6 Gemeentelijke eigendommen

Beleidskaders

- Gebouwenbeheerplan 2012-1016
- Pachtwet;
- Burgerlijk Wetboek.

Context en achtergronden

- Het zo efficiënt mogelijk beheren van gebouwen en overige eigendommen van de gemeente Cuijk zodat er geen waardevermindering ontstaat.
- Het verpachten van gemeentegronden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling

Het voorkomen van kapitaalvernietiging door tijdig en adequaat onderhoud uit te voeren.
Zorgen voor een goede en rechtvaardige uitgifte van pachtgronden aan de kleinere bedrijven zodat ook zij een levensvatbaar bedrijf kunnen voeren.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:
1. Het in stand houden van de bestaande gebouwen door bestendig beheer;
2. Eerlijke verdeling van pachtgronden binnen de kaders van de pachtwet.

Beleidsdoelstelling 1: Het in stand houden van de bestaande gebouwen middels bestendig beheer;	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Bruikbare en veilige gebouwen	Jaarlijkse schouw van de gebouwen.
	Het opstellen van onderhoudsbestekken.
	Het uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden. Voor 2014 is hiervoor een krediet beschikbaar gesteld van € 164.000.
	4 jaarlijkse actualisatie gebouwenbeheerplan

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Jaarlijkse evaluatierapportage aan raad		x	x	x	x
Meerjaren Onderhoudsprogramma een maal per 2 jaar			x		x

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Programma / beleidsproduct	Uitgaven					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
2. Openbare ruimte	10.571.736	12.768.131	9.980.819	9.785.449	9.651.401	9.468.917
2.1 Wegen en parkeren	4.096.019	5.590.934	3.606.170	3.507.836	3.462.578	3.293.485
2.2 Waterwegen en havens	273.451	279.260	269.724	286.518	278.146	275.076
2.3 Openbaar groen	1.678.159	2.412.083	1.749.110	1.783.189	1.775.750	1.777.045
2.4 Recreatie en toerisme	838.344	1.444.035	1.022.500	941.072	927.865	922.083
2.5 Riolering en waterbeheer	1.833.658	1.880.748	1.986.886	1.931.964	1.937.067	1.944.865
2.6 Gemeentelijke eigendommen	1.852.105	1.161.071	1.346.429	1.334.870	1.269.995	1.256.363

Programma / beleidsproduct	Inkomsten					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
2. Openbare ruimte	4.264.311	4.076.716	3.747.061	3.695.367	3.609.769	3.609.275
2.1 Wegen en parkeren	227.003	202.624	197.131	191.131	191.131	191.131
2.2 Waterwegen en havens	148.083	117.555	121.555	121.555	121.555	121.555
2.3 Openbaar groen	654	653	653	653	653	0
2.4 Recreatie en toerisme	284.488	246.527	246.527	146.527	146.527	146.527
2.5 Riolering en waterbeheer	2.514.790	2.257.869	2.388.066	2.432.372	2.436.774	2.436.933
2.6 Gemeentelijke eigendommen	1.089.293	1.251.488	793.129	803.129	713.129	713.129

Programma / beleidsproduct	Saldo					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
2. Openbare ruimte	6.307.425	8.691.415	6.233.758	6.090.082	6.041.632	5.859.642
2.1 Wegen en parkeren	3.869.016	5.388.310	3.409.039	3.316.705	3.271.447	3.102.354
2.2 Waterwegen en havens	125.368	161.705	148.169	164.963	156.591	153.521
2.3 Openbaar groen	1.677.505	2.411.430	1.748.457	1.782.536	1.775.097	1.777.045
2.4 Recreatie en toerisme	553.856	1.197.508	775.973	794.545	781.338	775.556
2.5 Riolering en waterbeheer	-681.132	-377.121	-401.180	-500.408	-499.707	-492.068
2.6 Gemeentelijke eigendommen	762.812	-90.417	553.300	531.741	556.866	543.234

Onderverdeling programmakosten, kapitaallasten en apparaatskosten

Programma 2:	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
programmakosten	4.665.876	4.038.647	3.867.462	3.666.347	3.639.952	3.687.116
apparaatkosten	2.052.164	2.660.933	2.660.933	2.660.933	2.660.933	2.660.933
kapitaallasten	3.853.697	6.068.551	3.452.424	3.458.169	3.350.516	3.120.868
Totaal	10.571.736	12.768.131	9.980.819	9.785.449	9.651.401	9.468.917

Overzicht incidentele lasten en baten

Omschrijving	(bedragen x € 1.000)			
	begroot 2014	begroot 2015	begroot 2016	begroot 2017
Aflopen project kleine verkeersmaatregelen Verkeer- en vervoerplan	0	0	0	-20
Externe advieskosten openbare verlichting	15	0	0	0
Reguliere maaierwerkzaamheden om niet (door IBN uitgevoerd)	-20	0	0	0
Hogere storting inzake riolering doorrekening straatreiniging	78			
Totaal Incidentele lasten	73	0	0	-20
Einde project ontgroning kraaijenbergse plassen	100	0	0	0
Totaal Incidentele baten	100	0	0	0
Saldo	-27	0	0	-20

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2014 en begroting 2013

Nr	Omschrijving	nadelig	voordelig	I/S
2.1	Jan van Cuijkstraat eenmalig in 2013 uit AR		500	
2.1	IDOP eenmalig in 2013 uit AR		355	
2.1	Lagere kapitaallasten wegen en parkeren		1.240	
2.1	Hogere storting in voorziening groepsremplace openbare verlichting	100		
2.3	Lagere kapitaallasten openbaar groen en IDOP		473	
2.3	In 2013 vitalisering openbare ruimte Padbroek		162	
2.4	Lagere kapitaallasten Kraaijenbergse plassen		313	
2.4	IDOP eenmalig in 2013 uit AR		124	
2.6	Kavelruil IGP Laarakkerse Waterleiding in 2013		174	
2.6	Hogere kapitaallasten gemeentelijke eigendommen	382		
2.6	Hogere opbrengst groenstroken in 2013	420		
	Diverse overige kleine mutaties		97	
	Totaal verschillen	902	3.438	2.536

Saldo ombuigingen

	Programma Openbare ruimte	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017
	(bedragen afgerond op €1.000)				
	Saldo programma Openbare ruimte	110.000	110.000	110.000	130.000

2.3 Programma 3 – Bouwen, wonen en milieu

Portefeuillehouders: A. Baudet, G. Stoffels en J. Joon

Omschrijving programma

Het programma Bouwen, wonen en milieu omvat alle ruimtelijke beleidsontwikkelingen op het gebied van wonen, werken en milieu alsmede, voor wat de uitvoering betreft, de vergunningverlening en handhaving in het kader van de leefomgeving. De ruimtelijke ontwikkelingen zijn van groot belang om te kunnen voorzien in de woningbehoefte en om de randvoorwaarden te scheppen voor behoud en verbetering van de leefomgeving.

2.3.1 Omgevingsrecht

Beleidskaders

- Milieubeleidsplan 2011-2015
- Convenant duurzaam bouwen
- Landschapsontwikkelingsplan
- Agrarische geurbeleidsvisie

Context en achtergronden

Recente ontwikkelingen vragen om een nieuwe visie op het woon-, werk- en leefmilieu in de gemeente Cuijk. We moeten milieuproblemen niet meer apart aanpakken, maar in hun maatschappelijke context. Zo maakt een goed geluidbeleid een wezenlijk deel uit van een goede ruimtelijke inrichting, is energiebesparing onlosmakelijk verbonden met het bouwbeleid en vraagt de mondiale klimaatproblematiek ook om lokale acties. Dit zijn slechts voorbeelden. Ze geven aan dat we een duurzamer Cuijk niet bereiken met alleen milieubeleid, maar dat we samen met andere beleidsvelden moeten streven naar een integrale, duurzame aanpak. Zonder samenwerking tussen beleidsvelden en, misschien wel belangrijker, zonder samenwerking met de Cuijkse inwoners, bedrijven en organisaties is de noodzakelijke verduurzaming niet haalbaar.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling

Rondom het begrip duurzaamheid zijn vier speerpunten uitgewerkt: Met het thema Klimaat en Energie staan we voor de opgave een verdergaande vermindering van de uitstoot CO₂ te bereiken door energiebesparing en het inzetten van duurzame energie.

Het thema Duurzame Leefomgeving richt zich op een schone, aantrekkelijke en veilige omgeving om in te wonen en werken.

Vanuit het thema Duurzame Gebiedsontwikkeling moet bij (her)ontwikkeling van gebieden een juiste balans gevonden worden tussen een goed sociaal en economisch functioneren, vermindering van milieubelasting en efficiënt gebruik van de schaarse ruimte.

Het thema Groen en Water is gericht op meer groen en water in de bebouwde omgeving.

Beleidsdoelstelling

1. Om verdere klimaatverandering te beperken en de uitputting van grondstoffen voor te zijn, is het noodzakelijk dat we energie gaan besparen en overstappen naar duurzame energie.
2. In het kader van duurzaamheid willen we een gezonde, aantrekkelijke en

veilige leefomgeving scheppen voor zowel de huidige als de toekomstige generatie.

3. Bij de (her)ontwikkeling van gebieden dient een juiste balans gevonden te worden tussen een goed sociaal en economisch functioneren, vermindering van milieubelasting en efficiënt gebruik van de schaarse ruimte.
4. De kwaliteit van het landschap (onze omgeving) behouden en op sommige plekken juist naar een hoger niveau tillen.
5. In de onlangs aangepaste Wet bodembescherming is de landelijke trend in het bodembeleid vastgelegd; minder saneren, meer beheren. Ons bodembeleid sluit daarbij aan.

Beleidsdoelstelling 1: Klimaat en energie

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Energiebesparing	We besparen energie in onze eigen gemeentelijke gebouwen en op de openbare verlichting. We brengen zonnepanelen aan en we bewegen bewoners en/of bedrijven tot het investeren in energiezuinige maatregelen.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Energieverbruik openbare gebouwen (norm 2011=100)	98	95	90	90	90
Energieverbruik openbare verlichting (norm 2011=100)	99	97	95	95	95
Aantal gemeentelijke gebouwen met zonnepanelen	0	0	5	5	5
Aantal doelgroepen aangezet tot energiezuinige maatregelen	0	0	3	3	3

Beleidsdoelstelling 2: Het scheppen van een gezonde, aantrekkelijke en veilige leefomgeving

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Inzicht in de waardering van de leefomgeving	In het kader van de Uitvoeringsagenda Strategische Visie Land van Cuijk zal in 2014 een Kernenmonitor gereed komen die ook inzicht zal verschaffen in de waardering van de leefomgeving door de burgers.
Industrieel geurbeleid	In 2014 zal het industrieel geurbeleid worden opgesteld.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Beschikbaarheid Kernenmonitor	Nee	Ja	-	-	-
Industrieel geurbeleid	-	Opstellen	Vaststellen	-	-

Beleidsdoelstelling 3: integraliteit in gebiedsontwikkeling

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Integraliteit in gebiedsontwikkeling	Bij gebiedsontwikkeling speelt een groot aantal onderwerpen een rol. Voorbeelden zijn energie, bodem, water, lucht, geluid en gezondheid. Ook natuur en de landschappelijke en stedenbouwkundige structuur zijn van belang. We willen een brede benadering van gebiedsontwikkeling volgen waarin duurzaamheid een vanzelfsprekend én belangrijk aspect is. In 2014 voltooiën we één voorbeeldproject volgens de systematiek van duurzame gebiedsontwikkeling
Aandacht voor communicatie en educatie over natuur, groen en water.	In 2014 vindt een communicatiecampagne voor groene gevels en daken plaatsgevonden.

Natuur binnen de stedelijke omgeving	Nestmogelijkheid voor de gierzwaluw creëren.
--------------------------------------	--

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Uitvoering voorbeeldproject	-	Start	Gereed	-	-
Communicatiecampagne	-	Gereed	-	-	-
Aantal nestkastjes gierzwaluw	0	50	50	50	50

Beleidsdoelstelling 4: De kwaliteit van ons landschap behouden	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Behoud en versterking half open rivierenlandschap	Project groen blauw stimuleringskader.
Versterken van erfbeplantingen als beeldbepalende landschapselementen	Project Groene Erven.
Behoud en ontwikkeling groene dorpsentrees	Project Groene dorpsentrees.

Beleidsdoelstelling 5: Bodembeleid: minder saneren, meer beheren	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Van saneren naar beheren en benutten	Ons bodembeleid sluit aan bij de landelijke trend om minder te saneren, meer te beheren en te benutten.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Bodemkwaliteitskaart		Gereed	-	-	-
Bodembeheerkaart		Gereed	-	-	-

2.3.2 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Beleidskaders

- Structuurvisie Ruimtelijke Ordening Noord-Brabant
- Verordening ruimte Noord-Brabant
- Bestemmingsplannen
- Gemeentelijk woningbouwprogramma
- Procedureregeling planschadevergoeding
- Bouwverordening
- Welstandsnota

Context en achtergronden

In een dichtbevolkt land als Nederland is ruimtelijke ontwikkeling onmisbaar voor het optimaal indelen en het gebruik van de beschikbare ruimte. De daarbij behorende regelgeving behoort eenvoudig, duidelijk en zo beperkt mogelijk te zijn. Onder de noemer van ontwikkelingsplanologie wordt steeds meer de nadruk gelegd op kwaliteit en het zo flexibel mogelijk inspelen op al dan niet voorziene ontwikkelingen. Maatwerk is daarbij belangrijk waarbij de inzet van het instrumentarium onder andere afhankelijk is van de dynamiek in het betreffende gebied en het type ontwikkelingen. Duurzaamheid en zuinig ruimtegebruik zijn daarbij doelstellingen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

**Programma-
doelstelling**

De ruimtelijke agenda wordt het komende decennium bepaald door drie grote opgaven: het op peil houden van de kwaliteit van de leefomgeving in de kernen; het verduurzamen van het platteland, en; het scheppen van de randvoorwaarden voor het versterken van de toeristisch-recreatieve sector. De huidige economische recessie en mogelijke structurele verschuivingen in de manier waarop mensen wonen, werken, recreëren en winkelen zorgen voor een andere vraag naar het gebruik van de ruimte in de gemeente.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

1. Het realiseren van een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving;
2. Het continueren van de uitvoering van de dorpsontwikkelings-plannen;
3. Benutten van kansen voor stedelijke herontwikkeling;
4. Het beschikken over een integrale ruimtelijke visie voor de lange termijn, die als afweging en inspiratiekader kan dienen voor ruimtelijke beslissingen en de basis vormt voor de uitwerking en uitvoering van plannen, alsmede voor verevening van 'bovenplanse' kosten.

Beleidsdoelstelling 1: Realiseren van een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Leefbaarheid	Een wijkgerichte aanpak voor het in stand houden van de leefbaarheid.
Woningbouwprogramma	<ol style="list-style-type: none"> 1. Specifieke nieuwbouw en/of verbouw van woningen worden gerealiseerd voor de verschillende doelgroepen waaronder starters, jongeren en ouderen, rekening houdend met de (primair plaatselijke) woningbehoefte; 2. De uitgifte van bouw kavels is afgestemd op de behoefte; 3. Er is meer aandacht voor particulier initiatief en innovatieve stedenbouwkundige concepten, als ook meer aandacht voor vernieuwende architectuur van woningen en voorzieningen.
Randweg Haps	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vaststellen van het daartoe strekkend bestemmingsplan in 2014; 2. Realisatieovereenkomst met de Provincie vaststellen in 2014, met als uiteindelijke doel; 3. Ingebruikname van de Randweg in 2016/2017.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal bestemmingsplannen ouder dan 7 jaar	3	0	0	0	0
Totaal aantal gerealiseerde/ te realiseren woningen	29	60	275	105	Ntb
(1) waarvan goedkope huur- en koopwoningen, met name t.b.v. starters/jongeren	4	24	Ntb	Ntb	Ntb
(2) waaronder huur- en koopwoningen, in het bijzonder t.b.v. ouderen	-	-	Ntb	Ntb	Ntb
Totaal aantal gerealiseerde/te realiseren woningen in particuliere opdracht (PO)	15	26	13	17	Ntb
(-) waarvan in collectieve opdracht (CPO)		14	-	10	Ntb
Randweg Haps		Bestem- mings- plan	Uit- voering	Aanleg	In gebruik- name

Beleidsdoelstelling 2: Het continueren van de uitvoering van de dorps- en wijkontwikkelingsplannen	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
I(W)DOP's	Van elk I(W)DOP wordt tenminste 1 projectplan in samenspraak met de wijk c.q. het dorp uitgevoerd.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal uitgevoerde projecten	4	8	8	4	4

Beleidsdoelstelling 3: Benutten van kansen voor stedelijke herontwikkeling	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Project vitalisering Molenstraat	<ol style="list-style-type: none"> Het opstellen van een plan van aanpak voor vitalisering van de Molenstraat; In overleg treden met ontwikkelaars/investeerders en de detailhandel.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Plan van aanpak vitalisering Molenstraat		Gereed			
Realisatie Multifunctionele Accommodatie De Valuwe		PvA/ PvE	Gereed		

Beleidsdoelstelling 4: Het beschikken over een integrale ruimtelijke visie voor de lange termijn	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Structuurvisie	De structuurvisie wordt in 2014 vastgesteld.

2.3.3 Economische zaken

Beleidskaders

- Structuurvisie Ruimtelijke Ordening Noord-Brabant
- Verordening ruimte Noord-Brabant
- Strategische Visie en Uitvoeringsagenda Land van Cuijk
- Overeenkomst Regionaal Gronduitgifteprotocol Land van Cuijk
- Samenwerkingsovereenkomst Herstructurering Bedrijventerrein De Beijerd en 't Riet
- Convenant Centrummanagement Cuijk

Context en achtergronden

We stimuleren nieuwe werkgelegenheid door bedrijvigheid en werkgelegenheid aan te trekken. Het Land van Cuijk wil als ontwikkelregio fungeren voor het kennisplatform op het gebied van Agro&Food, zoals gelanceerd door Brabant Noordoost, en praktijkervaring opdoen op een kleinere schaal om zodoende het scharnierpunt te vormen voor toegepaste ontwikkeling. De ervaringen en resultaten hiervan kunnen daarna worden opgeschaald tot de gehele regio Brabant Noordoost.

In de Kadernota 2014 is voor de uitvoering van het Actieplan Procent aangekondigd een investeringskrediet voor de Molenstraat in het leven te roepen, mede omdat marktpartijen vanwege het economische tij vooralsnog geen mogelijkheden zien om op die wijze het economisch hart te versterken. We constateren daarnaast dat de beleidsvisie op het centrum van Cuijk al weer

van 2003 dateert en deze visie is door talrijke landelijke ontwikkelingen aan herziening toe. In 2014 zullen wij daarom opdracht verstrekken om een Visie op het Compacte Centrum Cuijk op te stellen, waarvoor een budget van € 40.000,- in de begroting is opgenomen. In de visie zal ook een strategie worden opgenomen waarin wordt aangegeven op welke wijze een en ander kan worden gerealiseerd en of daarvoor een revoluerend fonds in het leven moet worden geroepen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

**Programma-
doelstelling**

Het economisch beleid is gericht op het verwezenlijken en behouden van Cuijk als attractieve gemeente voor inwoners, bedrijven, organisaties en (zelfstandig) ondernemers. Daarbij draagt bedrijvigheid ook bij aan het voorzieningenniveau, zoals winkels, vrijetijdsvoorzieningen en de voorzieningen in de vorm van maatschappelijke instellingen.

Beleidsdoelstelling

De komende periode richten we ons in het bijzonder op:

1. Het versterken van de economische structuur;
2. Bevordering werkgelegenheid;
3. Beperken van structurele problemen op de regionale arbeidsmarkt.

Beleidsdoelstelling 1: Versterken van de economische structuur					
Subdoelstelling	Activiteit(en)				
Bevorderen van de (fysieke) economische structuur	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitgifte van bestaande bedrijventerreinen; 2. Revitalisering bestaande bedrijventerreinen; 3. Versterking winkelhart Cuijk; 4. Structuurversterking en innovatie bedrijvigheid op het thema Agro&Food. 5. Opstellen visie Compact Centrum Cuijk 6. Kartrekker versterker van vestigingsfactoren 				
	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal overgeslagen TEU containerterminal	0	2000	3000	5000	nmb

Beleidsdoelstelling 2: Bevordering werkgelegenheid	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Samenwerking met bedrijfsleven	Uitvoering geven aan de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst De Beijerd en 't Riet met BOM, BTV en DBO.
Bio Based Economy (BBE) Park Cuijk	Meewerken aan een gefaseerde totstandkoming van het BBE Park Cuijk op Bedrijventerrein Haven.
Acquisitie en promotie	Acquisitie van bedrijven in samenwerking met BV Laarakker. Promotie van Cuijk, zo mogelijk op de schaal Land van Cuijk.
Relatiebeheer	Opbouwen en onderhouden van netwerken, zowel lokaal als (boven)regionaal, zoals Industriële Kring Land van Cuijk en Noord-Limburg .

Beleidsdoelstelling 3: Beperken van structurele problemen op de regionale arbeidsmarkt	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Beperken van structurele problemen op de regionale arbeidsmarkt	Financieel en inhoudelijk participeren in REAP/5 –sterrenregio.
	Ondersteunen Valorisatieplan en Ondernemerslift Plus voor Noordoost-Brabant.
	Faciliteren Open Innovatieplatform op de schaal van het Land van Cuijk.
	In gesprek met ondernemers komen tot een deltaplan versterking economisch klimaat op de schaal van het Land van Cuijk.
	Initiatieven ontwikkelen tegen (dreigende) leegstand op bedrijventerreinen.
	Opzetten van een detailhandelsvisie voor Cuijk, Land van Cuijk en/of Noordoost-Brabant.

2.3.4 Afvalinzameling

Beleidskaders

- Regionale afvalvisie RMB gemeenten
- Notitie voorstel aanpassingen afvalinzameling 2013 en 2014

Context en achtergronden

Europees en landelijk is de wereld van afvalinzameling en -verwerking flink in beweging. Afval is geen restmateriaal meer waar op een zo adequaat mogelijke wijze van af moet worden gekomen, maar een waardevol element dat opnieuw in de productieketen zijn plek krijgt en dat geld kan genereren.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling

Afval wordt steeds meer gezien als grondstof met in meer of mindere mate een positieve waarde. Niet alleen in regelgeving en beleid is deze veranderende houding ten opzichte van afval te herkennen. Ook de inzamel-, verwerkingsbedrijven laten zien dit gedachtegoed steeds meer te omarmen. Wij presteren op het gebied van de huishoudelijke afvalscheiding op dit moment al bovengemiddeld goed. De Bestuurscommissie Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel (BCA) bereikt hoge scheidingsresultaten waardoor de afvalbeheerskosten relatief laag zijn. Op de weg hier naar toe is het streven om in 2021 nog maar 25% van de huidige hoeveelheid restafval over te houden. Om deze doelstellingen te realiseren wordt er ingestoken op optimalisatie van de huidige systemen en op innovatie.

Beleidsdoelstelling

De BCA-gemeenten willen deze bestaande ambitie en goed presteren doorzetten en gaan afval als grondstof zien. Het streven om afval als grondstof te zien is vertaald in een regionale ambitie om in 2030 afvalloos te zijn.

Beleidsdoelstelling 1: In 2021 is het streven nog slechts 25% van de huidige hoeveelheid restafval over te houden.	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Optimalisatie huidig inzamelsysteem (meer afvalstromen gescheiden verzamelen)	In 2021 is het streven nog slechts 25% van de huidige hoeveelheid restafval over te houden. -Gips, harde kunststoffen en EPS apart verzamelen milieustraat -Opstellen businesscase eigen groenstraat.
Innovatie inzamelsysteem	Het uitvoeren van een afvalproef in 2014 in een van de kernen in het Land van Cuijk en Boekel. Door middel van deze afvalproef wordt onderzoek gedaan naar een voor de gemeenten in het Land van Cuijk en Boekel geschikt systeem om de hoeveelheid te reduceren en de hoeveelheid gescheiden zuivere grondstoffen te verhogen.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Aandeel restafval	Nnb	Nnb	Nnb	Nnb	Nnb

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Programma / beleidsproduct	Uitgaven					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
3. Bouwen, Wonen en Milieu	15.892.830	17.073.541	17.396.994	11.733.288	11.695.497	11.583.198
3.1 Omgevingsrecht	1.844.394	2.174.324	2.116.918	2.099.256	2.092.566	2.098.806
3.2 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.172.337	1.163.985	1.523.246	970.484	967.642	964.718
3.3 Economische zaken	327.101	478.414	578.575	529.781	512.640	397.643
3.4 Afvalinzameling	1.663.691	1.435.045	1.429.054	1.428.844	1.418.134	1.417.925
3.5 Grondexploitatie	10.885.307	11.821.773	11.749.201	6.704.923	6.704.515	6.704.106

Programma / beleidsproduct	Inkomsten					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
3. Bouwen, Wonen en Milieu	15.201.467	14.398.671	14.460.615	9.375.070	9.359.187	9.353.801
3.1 Omgevingsrecht	955.165	775.244	917.224	882.224	882.224	882.224
3.2 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	115.493	118.503	114.581	110.489	106.223	103.739
3.3 Economische zaken	47.711	46.930	44.971	42.597	41.690	38.997
3.4 Afvalinzameling	1.837.591	1.647.282	1.645.291	1.645.081	1.634.371	1.634.162
3.5 Grondexploitatie	12.245.507	11.810.712	11.738.548	6.694.679	6.694.679	6.694.679

Programma / beleidsproduct	Saldo					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
3. Bouwen, Wonen en Milieu	691.363	2.674.870	2.936.379	2.358.218	2.336.310	2.229.397
3.1 Omgevingsrecht	889.229	1.399.080	1.199.694	1.217.032	1.210.342	1.216.582
3.2 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.056.844	1.045.482	1.408.665	859.995	861.419	860.979
3.3 Economische zaken	279.390	431.484	533.604	487.184	470.950	358.646
3.4 Afvalinzameling	-173.900	-212.237	-216.237	-216.237	-216.237	-216.237
3.5 Grondexploitatie	-1.360.200	11.061	10.653	10.244	9.836	9.427

Onderverdeling programmakosten, kapitaallasten en apparaatskosten

Programma 3:	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
programmakosten	12.494.523	13.018.198	13.373.736	7.733.202	7.711.487	7.717.952
apparaatkosten	3.136.392	3.688.659	3.688.659	3.688.659	3.688.659	3.688.659
kapitaallasten	261.915	366.684	334.599	311.427	295.351	176.587
Totaal	15.892.830	17.073.541	17.396.994	11.733.288	11.695.497	11.583.198

Overzicht incidentele lasten en baten

Omschrijving	(bedragen x € 1.000)			
	begroot 2014	begroot 2015	begroot 2016	begroot 2017
Werkzaamheden Gbaand ivm verkoop groenstroken	43	50	0	0
Opleidingskst Boa's ivm nieuwe wetgeving 2014+2015	11	11	0	0
Milieubeleidsplan 2011-2015	13	0	0	0
Tweejaarlijks grondwatercontrole HK	0	0	-10	0
Ontwikkeling molenstraat	550	0	0	0
Visie Compact Centrum Cuijk (CCC)	40	0	0	0
Totaal Incidentele lasten	657	61	-10	0
Verkoop groenstroken/reguliere pachtgronden	80	90	0	0
Subsidie Wabo beschikkingen, deelactiviteit milieu	35	0	0	0
Totaal Incidentele baten	115	90	0	0
Saldo	542	-29	-10	0

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2014 en begroting 2013

Nr	Omschrijving	nadelig	voordelig	I/S
3.1	Hogere opbrengst bouwleges		137	S
3.1	Lagere uitgaven handhaving WABO		20	S
3.1	Lagere uitgaven WBO deelactiviteit bouwen		15	S
3.2	Ontwikkeling Molenstraat in 2014	550		I
3.2	Lagere uitgaven structuurvisie		25	I
3.2	Lagere uitgaven archeologisch beleidsplan		30	I
3.2	Lagere uitgaven agrarische bedrijfsverplaatsing		10	I
3.2	Lagere kapitaallasten ruimtelijke ordening algemeen		20	I
3.3	Hogere kapitaallasten revitalisering industrieterrein haven	80		I
	Diverse overige kleine mutaties		111	
	Totaal verschillen	630	368	-262

Saldo ombuigingen

	Programma Bouwen, wonen en milieu	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017
	(bedragen afgerond op €1.000)				
	Saldo programma Bouwen, wonen en milieu	37.000	37.000	37.000	37.000

2.4 Programma 4 – Kind, cultuur en sport

Portefeuillehouder: W.T.G. Vervoort, W. A. G. Hillenaar en J. Joon

Omschrijving programma

Het programma Kind, cultuur en sport omvat het voorbereiden en uitvoeren van beleid m.b.t. onderwijs & educatie, peuterspeelzaalwerk & kinderopvang, kunst & cultuur en sport.

2.4.1 Onderwijs en kinderopvang

Beleidskaders

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs/IHP;
- Verordening leerlingenvervoer;
- Wet op het Primair Onderwijs/Wet Voortgezet Onderwijs/REC;
- Leerplichtwet 1969 en RMC-wetgeving (Voorkomen Voortijdig Schoolverlaten);
- Beleidsnota Regionaal Bureau Leerplicht;
- Jong Geleerd 2.0 (beleidskader jeugd&onderwijs);
- Ontwikkeling Passend Onderwijs (visie en aanpak);
- Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE);
- Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen;
- Afwegingsmodel handhaving kinderopvang en peuterspeelzalen 2012, Land van Cuijk;
- Verordening 'Ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen Cuijk 2013'.

Context en achtergronden

In de periode tot medio 2014 loopt de bouwkundige voorbereiding voor de nieuwbouw van het IKC Padbroek (Integraal Kindcentrum ~ brede school). Op de Groenendijkse Kampen is voor het Merletcollege nieuwbouw voorzien. In 2014 wordt de plan- en voorbereidingsfase afgerond. Daarna moet met 2 jaar bouwtijd rekening worden gehouden. Kader ontwikkelen voor de door- en decentralisatie buitenonderhoud basisonderwijs gebouwen en besluitvorming doorlopen ten behoeve van de invoering per 1-1-2015.

De algemene invoering het 'passend onderwijs' is per 2014 voorzien. In de uitvoering is implementatie van maatregelen op diverse deelterreinen aan de orde, die gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden raken en aanpassingen vereisen.

De landelijke discussie over 'Harmonisatie peuterspeelzaalwerk & kinderopvang' moet in 2014 leiden tot een toepasbaar kader en een invoeringstraject voor gemeentelijk beleid en uitvoering in bijvoorbeeld een IKC.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling

De gemeente voorziet in een adequate materiële en immateriële infrastructuur voor onderwijs en kinderopvang waardoor alle kinderen en jongeren in staat zijn zich te ontplooiën en deel te nemen aan de samenleving.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende algemene beleidsdoelstellingen:

1. Er is een kwalitatief goed en gevarieerd onderwijs-huisvestingsaanbod;
2. Er is kwalitatief goed onderwijs.

3. Beleidsdoelstelling 1: Er is een kwalitatief goed en gevarieerd onderwijs-huisvestingsaanbod

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Wij zorgen voor adequate onderwijshuisvesting	<ol style="list-style-type: none"> 1. In 2014 wordt met Optimus en Invitare overleg gevoerd over een nieuw kader van de verantwoordelijkheden voor de uitvoering van het onderhoud van de schoolgebouwen op basis van de figuur 'doordecentralisatie'. Beoogde invoeringsdatum is 1-1-2015. 2. Nieuwbouw IKC Padbroek: vanaf 2013 tot medio 2014 loopt de voorbereiding. Start bouw is voorzien na de bouwvak (uitwijk januari 2015) Oplevering na vakantie 2015. In het schooljaar 2014/15 wordt een noodgebouw geplaatst. 3. Nieuwbouw Merletcollege: vanaf 2013 tot 2014 loopt de voorbereiding (planontwikkeling en -uitwerking en ontwerp). Start bouw is nog niet bepaald. Bouwtijd circa 2 jaar.

Beleidsdoelstelling 2: Er is kwalitatief goed onderwijs

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Alle leerlingen hebben een startkwalificatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. De voorbereiding 'Passend Onderwijs' is in 2013 afgerond. In 2014 volgt invoering via directe maatregelen en langere termijn aanpassingen, waaronder ook zaken onder gemeentelijke verantwoordelijkheid: zoals huisvesting, LL-vervoer en jeugdbeleid. 2. Het contract met de uitvoerder van het peuterspeelzaalwerk loopt eind 2014 af. In 2014 gaan we onderzoeken hoe we het peuterspeelzaalwerk vanaf 2015 vorm gaan geven.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Besluit peuterspeelzaalwerk		x			

2.4.2 Cultuur**Beleidskaders**

- Algemene Subsidieverordening gemeente Cuijk 2010 en beleidsregels (m.n. cultuureducatie);
Onder voorbehoud van vaststelling door de gemeenteraad: 'Cultuur verbindt en onderscheidt Cuijk, cultuurbeleidsplan gemeente Cuijk 2014-2018';
- Meerjarenovereenkomst met BiblioPlus (regionaal);
- Cultuurbeleidplan 2014.

Context en achtergronden

- Schouwburg Cuijk is sinds 1/7/13 tijdelijk gesloten i.v.m. verbouwing.
- Per 1-7-2013 wordt samengewerkt met een ander cultuureducatiecentrum en is de Combinatiefunctionaris Cultuur ingezet.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?**Programma-doelstelling**

Elke inwoner heeft eenvoudig toegang tot cultuur en ieder kind heeft optimale kansen kennis te maken met cultuur.

Beleidsdoelstelling

1. Er zijn voldoende cultuur (historische) en cultuureducatieve voorzieningen.
2. Inwoners kunnen met en door vrije en laagdrempelige toegang deelnemen aan het culturele leven.

Beleidsdoelstelling 1: Er zijn voldoende cultuur (historische) en cultuureducatieve voorzieningen.	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Behouden en versterken van de cultuur(historische) voorzieningen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Subsidiëren en monitoren museum Ceuclum, Fotoarchiefdienst, Werkgroep Archeologie Cuijk, gilden; 2. De 'Cuijkse cultuurstraat' helpen in een verdere ontwikkeling; 3. Beping en onderhoud carillon; 4. Onderhoud Severijnorgel. 5. Presentatie van en kennisoverdracht rondom archeologische vondsten verbeteren.

	Huidige waarde	Streefwaarden			
		2013	2014	2015	2016
Indicator					
Subsidiebeschikkingen	10	10			
Betaling carillonbeping en onderhoud	2	2			
Herhuisvesting Werkgroep Archeologie Cuijk en opslag Ceuclum	0	1			
Onderzoek mogelijkheid definitieve huisvesting Fotoarchiefdienst	0	1			
Elke leerling op basisschool 1x naar museum Ceuclum en WAC	2	11 scholen			
QR-code-bordjes bij culturele instellingen	0	5			

Beleidsdoelstelling 2: Toegang tot cultuur	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het gebruik van culturele voorzieningen en activiteiten stimuleren	Subsidiëren en monitoren bibliotheek, schouwburg, cultuureducatiecentrum en combinatiefunctionaris cultuur voor kinderen, amateuristische kunstbeoefening, lokale omroep, culturele cursussen, culturele dag en incidentele culturele projecten.
	Organiseren cultuurprijsuitreiking.
	Lokale talenten meer inzetten voor verfraaiing van de openbare ruimte, in de vorm van toegepast kunst.
	Lokaal erfgoed in doorlopende leerlijn cultuureducatie op basisscholen opnemen.
	Moderne media voor het bereiken van publiek voor culturele instellingen inzetten.

	Huidige waarde	Streefwaarden			
		2013	2014	2015	2016
Indicator					
Subsidiebeschikkingen	32	32			
Beleidsregel subsidiëring leges	0	1			

2.4.3 Sport

Beleidskaders

- Sportnota: 'Sporten in Cuijk *De strategie van Sport*'
- Beleidsuitgangspunten betreffende aanleg, beheer en onderhoud van veldsportaccommodaties.
- Subsidieregels.

Context en achtergronden

Sport en bewegen dient nog meer een wezenlijk onderdeel te gaan vormen van het dagelijks leven van de inwoners van de gemeente Cuijk. Als het gaat om beleid wordt sport in Cuijk zowel als doel en als middel ingezet. Hiermee willen we nastreven dat de inwoners van Cuijk elkaar gaan stimuleren, inspireren, motiveren en activeren met als doel participatie en gezonde burgers.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?**Programma-doelstelling**

‘Sport en beweging’ is onderdeel van het dagelijks leven van alle inwoners.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:
 - Sportstimulering: alle inwoners, ook mensen met een beperking, doen mee aan sport- en beweegactiviteiten. Wij streven naar gezonde burgers.
 - Vergroten van de maatschappelijke rol van verenigingen.

Beleidsdoelstelling 1 Sportstimulering: inwoners doen mee aan sport- en beweegactiviteiten, ook mensen met een beperking	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het stimuleren van sport- en beweegactiviteiten voor alle inwoners	<ul style="list-style-type: none"> • Het inzetten van combinatiefunctionarissen ter versterking van het bewegingsonderwijs, ondersteuning kader sportverenigingen en het ontwikkelen van wijkgerichte activiteiten; • Ondersteunen van sportkanjers; • Samenwerking met Sjors Sportief & Creatief; • Het realiseren van mogelijkheden om te kunnen bewegen in de openbare ruimte; • Het onderzoeken van het effect van het school zwemaanbod; • Subsidiëren van jeugdleden en sportevenementen; • Sport en bewegen is een wezenlijk onderdeel van het JOGG programma; • Jaarlijkse sportkampioenenhuldiging.
Er zijn adequate sportaccommodaties / voorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> • Het efficiënt en kostendekkend onderhouden van sportaccommodaties; • Verstrekken exploitatiebijdrage aan Laco; • Het beheren, exploiteren van gemeentelijke sportaccommodaties.

Beleidsdoelstelling 2 Vergroten van de maatschappelijke rol van verenigingen	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Stimuleren maatschappelijk verantwoord verenigen	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijks organiseren van een sportsymposium; • Samen met de raad invulling geven aan het doel en de maatschappelijke effectiviteit van het verstrekken van subsidies. • Versterken (rol) sportverenigingen.

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Programma / beleidsproduct	Uitgaven					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
4. Kind, Cultuur en Sport	7.870.242	13.179.176	8.550.509	8.810.642	9.089.000	8.937.897
4.1 Onderwijs en kinderopvang	3.154.167	5.070.641	3.775.677	3.656.162	3.625.328	3.581.607
4.2 Cultuur	3.434.065	6.379.860	3.299.118	3.682.667	4.018.633	3.949.538
4.3 Sport	1.282.010	1.728.675	1.475.714	1.471.813	1.445.039	1.406.752

Programma / beleidsproduct	Inkomsten					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
4. Kind, Cultuur en Sport	1.181.025	838.193	811.091	773.779	771.998	770.219
4.1 Onderwijs en kinderopvang	575.397	614.492	614.492	614.492	614.492	614.492
4.2 Cultuur	467.002	86.002	60.860	25.508	25.508	25.508
4.3 Sport	138.626	137.699	135.739	133.779	131.998	130.219

Programma / beleidsproduct	Saldo					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
4. Kind, Cultuur en Sport	6.689.217	12.340.983	7.739.418	8.036.863	8.317.002	8.167.678
4.1 Onderwijs en kinderopvang	2.578.770	4.456.149	3.161.185	3.041.670	3.010.836	2.967.115
4.2 Cultuur	2.967.063	6.293.858	3.238.258	3.657.159	3.993.125	3.924.030
4.3 Sport	1.143.384	1.590.976	1.339.975	1.338.034	1.313.041	1.276.533

Onderverdeling programmakosten, kapitaallasten en apparaatkosten

Programma 4:	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
programmakosten	4.297.709	4.066.596	4.175.941	4.318.147	4.515.514	4.517.978
apparaatkosten	1.049.296	1.288.675	1.288.675	1.288.675	1.288.675	1.288.675
kapitaallasten	2.523.238	7.823.905	3.085.893	3.203.820	3.284.811	3.131.244
Totaal	7.870.242	13.179.176	8.550.509	8.810.642	9.089.000	8.937.897

Overzicht incidentele lasten en baten

Omschrijving	(bedragen x € 1.000)			
	begroot 2014	begroot 2015	begroot 2016	begroot 2017
Friciekosten bibliotheek	20	20	0	0
Externe advieskosten groene sportvelden en terreinen	0	10	0	0
Dassentunnel A73 en 3 faunapassages	104	0	0	0
Doorstart van het Groenblauw Stimuleringskader, project Horst en Raam	30	0	0	0
Nieuw onderhoudsbestek groenstructuurplan 1x per 4 jaar	20	0	0	28
Lagere subsidie schouwburg i.v.m. gewijzigde planning	0	-225	0	0
Verhoging huurbetaling club- en buurthuizen	15	0	0	0
Totaal Incidentele lasten	189	-195	0	28
Subsidie 3 faunapassages	17	0	0	0
Totaal Incidentele baten	17	0	0	0
Saldo	172	-195	0	28

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2014 en begroting 2013

Nr	Omschrijving	nadelig	voordelig	I/S
4.1	IDOP eenmalig in 2013 uit AR		300	I
4.1	Hogere bijdrage OMO Merletcollege (dekking t.l.v. reserve GHIP)	518		
4.1	Lagere kosten groepsafhankelijke voorzieningen		55	S
4.1	Bijdrage doordecentralisatie onderwijs voorzieningen		1.372	I
4.1	Lagere externe advieskosten		30	S
4.2	Lagere kosten bibliotheek		70	S
4.2	Lagere kosten kunsteducatie		92	S
4.2	Lagere kapitaallasten schouwburg		2.200	I
4.2	Lagere subsidie schouwburg		271	I
4.2	IDOP eenmalig in 2013 uit AR		402	I
4.2	Lagere uitgaven monumenten		50	I
4.3	Lagere kapitaallasten sportaccomodaties		217	I
	Diverse overige kleine mutaties		61	
	Totaal verschillen	518	5.120	4.602

Saldo ombuigingen

	Programma Kind, cultuur en sport	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017
	(bedragen afgerond op €1.000)				
	Saldo programma Kind, cultuur en sport	30.000	255.000	30.000	30.000

2.5 Programma 5 – Maatschappelijke zaken

Portefeuillehouder: W.A.G. Hillenaar, W.T.G. Vervoort-Reijnders, G.M.P. Stoffels en J. Joon

Omschrijving programma

Het programma Maatschappelijke zaken omvat het scheppen van goede mogelijkheden voor alle inwoners die –al dan niet tijdelijk– niet in staat zijn om zelfstandig in hun bestaan te voorzien. We doen dit door het aanbieden van voorzieningen optimaal te ondersteunen. Daarnaast omvat dit programma het versterken van de vitaliteit van dorpen, buurten en wijken en hun bewoners; het vergroten van het zelfoplossend vermogen, en; participatie van inwoners.

2.5.1 Leefbaarheid

Beleidskaders

- Strategische Visie Land van Cuijk
Notitie 'Van integratiebeleid naar integratie in beleid. Evaluatie van het lokale integratiebeleid' (2012)
- Rapportage betreffende amendement integratiebeleid (2013)
- Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen (WGA)
- Overeenkomst met bureau Ieder1Gelijk, bureau voor Gelijke Behandeling
- Regionale visie op welzijn, Brabant-NoordOost-Oost (2013)
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Regionaal Wmo beleidsplan LvC 2012-2015
- Algemene subsidieverordening Cuijk ,2010
- Nota accommodatiebeleid Cuijk, 2011
- Convenant wijk- en dorpsraden 2005
- Productovereenkomst Radius

Context en achtergronden

- Er wordt geen specifiek doelgroepenbeleid meer gevoerd als het gaat om integratie.
- De gemeente is wettelijk verplicht burgers toegang te bieden tot een antidiscriminatiewetvoorziening (ADV).
- De raad heeft financiële middelen beschikbaar gesteld (IDOP-gelden) voor de uitvoering van diverse projecten.
- Vrijwilligerswerk is een belangrijke vorm van maatschappelijke deelname aan de samenleving. Vanuit een betrokkenheid bij de aard van het werk, maar ook als uiting van betrokkenheid bij elkaar.
- De Wmo richt zich op leefbaarheid en sociale samenhang in wijken en kernen en het op eigen kracht participeren in de samenleving. De kern is vergroten van zelfoplossend vermogen en vervolgens de inzet en/of versterking van de nabije omgeving (sociale omgeving). Voor de ondersteuning betekent dit een verschuiving van individuele voorziening naar collectief aanbod en versterking sociale context.
- Vanuit zowel de transitie AWBZ als de transitie Jeugdzorg en de Participatiewet is ondersteuning vanuit de omgeving en het eigen netwerk een belangrijk uitgangspunt.
Welzijn Nieuwe Stijl richt zich op overeenstemming tussen gemeenten, instellingen en burgers en op professionaliteit en effectiviteit in de aansturing door gemeenten. Acht bakens geven richting in de omslag naar werken volgens Welzijn Nieuwe Stijl.
Deze acht bakens zijn:

1. Gericht op de vraag achter de vraag;
 2. Gebaseerd op de eigen kracht van de burger;
 3. Direct er op af;
 4. Formeel en informeel in optimale verhouding;
 5. Doordachte balans van collectief en individueel;
 6. Integraal werken;
 7. Niet vrijblijvend, maar resultaatgericht;
 8. Gebaseerd op ruimte voor de professional.
- De bouw van de Cuijkse Cantheelen (fase 2) is naar verwachting medio 2015 afgerond. In de Cuijkse Cantheelen wordt een welzijnsaccommodatie gerealiseerd in samenwerking met Pantein en bestuur van 't Fort.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

**Programma-
doelstelling**

Het versterken van leefbaarheid en sociale samenhang in wijken en dorpen.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

1. De leefbaarheid in woonkernen in stand houden en waar mogelijk en noodzakelijk verbeteren;
2. Inwoners zijn betrokken bij en medeverantwoordelijk voor hun eigen woon- en leefomgeving.

Beleidsdoelstelling 1: De leefbaarheid in de kernen in stand houden en waar mogelijk en noodzakelijk verbeteren	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het waarborgen van leefbaarheid, de kwaliteit en toegankelijkheid van voorzieningen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onderzoek naar de mogelijkheden van een multifunctionele accommodatie in de wijk De Valuwe. 2. Het renoveren van de gemeenschapsaccommodatie in Linden en de wijk de Padbroek. 3. Het ontwerpen van een beheer- en exploitatieopzet met de betrokken partijen. 4. Het uitvoeren van een leefbaarheidsonderzoek in de wijk Heeswijkse Kampen. 5. Het subsidiëren van algemeen toegankelijke maatschappelijke voorzieningen voor iedereen, ongeacht culturele of etnische achtergrond. 6. Het ontwikkelen van een beleidskader voor een educatieve kinderboerderij.
De wijken en dorpen kennen een wijk- of dorpsraad die fungeert als klankbord voor beleidsvorming en/of andere zaken die hun wijk of dorp aangaan	<ol style="list-style-type: none"> 1. Subsidiëren van wijk- en dorpsraden. 2. Jaarlijkse bezoeken aan wijken en dorpen. 3. Betrekken van wijk- en dorpsraden bij beleidsvorming en uitvoering rondom leefbaarheid. 4. Inzetten van een coördinator wijk en dorpsraden.

	Huidige waarde	Streefwaarden			
		2013	2014	2015	2016
Realisatie renovatie de Burcht	0	1			
Realisatie van renovatie het Doehuis	0	1			

Besluit realisatie MFA de Valuwe	0	1			
Beleidskader educatieve kinderboerderij		1			
Realisatie exploitatie en beheer overeenkomst Cuijkse Cantheelen		x			
Iwop Heeswijkse Kampen		x			

Beleidsdoelstelling 2: Inwoners zijn betrokken bij en medeverantwoordelijk voor hun eigen woon- en leefomgeving

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het vergroten van zelfredzaamheid en participatie van inwoners	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het subsidiëren van activiteiten die van invloed zijn op de leefbaarheid en sociale samenhang van de wijk/het dorp; 2. iDop-plannen coördineren en uitvoeren; 3. Subsidiëren van iDop-activiteiten; 4. Samen met de raad invulling geven aan doel en maatschappelijke effectiviteit van het verstrekken van subsidies in het kader van leefbaarheid. 5. Inwoners betrekken bij (her)inrichting van openbare ruimte.

2.5.2 Welzijn en gezondheidszorg

Beleidskaders

- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Drank en horecawet
- Regionaal gezondheidbeleid Land van Cuijk 2013-2016
- Nota ouderenbeleid gemeente Cuijk 2013
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Regionaal Wmo-beleidsplan LvC 2012-2015
- Algemene subsidieverordening Cuijk 2010
- Projectplan alcoholpreventie 'Think before you drink' 2013-2016
- Nieuwe jeugdwet (nog niet vastgesteld, de verwachting is dat deze per 1-1-2014 wordt vastgesteld en 1-1-2015 ingaat)
- Jong geleerd 2.0
- Bedrijfsplan en convenant Centrum jeugd en Gezin Land van Cuijk (CJG LvC)
- Visie transitie jeugdzorg NOB
- Versnelling Jeugdzorg
- Raamovereenkomst met Regionaal Maatschappelijke Centrum
- Productovereenkomst Radius

Context en achtergronden

- Gemeenten worden per 1-1-2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de gehele (jeugd)zorg 0-18 jaar jarigen en hun opvoeders. Hiermee ontstaat een ander en nieuw ingericht jeugdzorgstelsel, waarbij de regierol bij de gemeente ligt. De zorg omvat jeugd en opvoedhulp, jeugd geestelijke gezondheid en hulp aan kinderen en jeugdigen met beperkingen. De financiële middelen gaan in één uitkering via het Rijk naar de gemeente. De gemeente wordt hiermee verantwoordelijk voor de uitvoer en de bekostiging van deze zorg. Dit is de transitie van middelen en verantwoordelijkheden. Daarnaast gaat het om een transformatie waarbij het stelsel opnieuw wordt ingericht. Deze transitie en transformatie geven we in Brabant Noordoost voor de jeugdzorg met twintig gemeenten vorm.
- Burgers worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid. Er wordt een groter beroep gedaan op versterking van eigen kracht en het sociale netwerk, de zogenaamde kanteling. De transitie AWBZ wordt in Brabant NO met 12 gemeenten vorm gegeven.
- Het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) Land van Cuijk is de plek waar ouders, opvoeders, jongeren, professionals en vrijwilligers terecht

- kunnen met hun vragen over gezond opvoeden en opgroeien. Welzijn Nieuwe Stijl richt zich op overeenstemming tussen gemeenten, instellingen en burgers en op professionaliteit en effectiviteit in de aansturing door gemeenten. De eerder beschreven acht bakens geven richting in de omslag naar werken volgens Welzijn Nieuwe Stijl.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

**Programma-
doelstelling**

Een samenleving waarin alle mensen mee kunnen doen, waarbij uitgegaan wordt van de zelfredzaamheid, talenten en eigen kracht.

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

1. Inwoners leven gezond, zowel lichamelijk als psychisch in een situatie van welbevinden;
2. Jeugdigen groeien gezond en veilig op en participeren naar vermogen aan de samenleving;
3. Inwoners zijn zelfredzaam en participeren zelfstandig in de samenleving.

Beleidsdoelstelling 1: Inwoners leven gezond, zowel lichamelijk als psychisch in een situatie van welbevinden.	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het aantal mensen met overgewicht en obesitas per gemeente minimaal stabiliseren.	<ul style="list-style-type: none"> • Blijvend aandacht vragen voor het (vroeg)signaleren van overgewicht door relevante partners eenmaal per jaar uit te nodigen op een bijeenkomst met als thema de signalering en doorverwijzing van mensen met overgewicht. • Aansluiting en uitvoering geven aan het landelijk programma Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) t.b.v. alle burgers. • Jaarlijks bekijken waar de uren, met betrekking tot voeding en beweging ter preventie van overgewicht, uit het lokaal accent van de GGD op ingezet worden.
Alcoholgebruik onder jongeren die jonger zijn dan 18 tegen te gaan.	<ul style="list-style-type: none"> • De gemeenten in het Land van Cuijk sluiten in de periode 2013-2016 aan bij het bovenregionale alcohol preventieproject 'Think before you drink'. • Jaarlijks bekijken waar de uren, met betrekking tot preventieve alcoholgebruik, uit het lokaal accent van de GGD op ingezet worden.
Het schadelijk of overmatig alcoholgebruik van volwassenen en ouderen stabiliseren.	<ul style="list-style-type: none"> • Overmatig alcoholgebruik onder volwassenen en ouderen bespreekbaar maken en bewustwording creëren voor de signalering van deze problematiek. • Meer zichtbare inzet van Novadic-Kentron in het Land van Cuijk rondom het thema alcoholgebruik.
Percentage kwetsbare ouderen niet verder laten stijgen	<ul style="list-style-type: none"> • Deelnemen aan het Geriatisch Netwerk waarin de belangrijkste partners rondom preventieve ouderenzorg zijn vertegenwoordigd, met als doel het versterken van de samenwerking tussen alle partijen die zich bezighouden met preventieve ouderenzorg. • Inzetten op voegsignalering van kwetsbaarheid bij ouderen, door partijen uit de eerste lijn en het welzijnswerk beter met elkaar te verbinden. • Jaarlijks bekijken waar de uren, met betrekking tot preventieve ouderenzorg, uit het lokaal accent van de GGD op ingezet worden
Uitvoering van het ouderenbeleid	In de Ouderennota staan de volgende speerpunten geformuleerd waarmee we in 2014 aan de slag gaan: valpreventie, eenzaamheidspreventie, inkomensondersteuning en voegsignalering van kwetsbare ouderen en het mobiliseren van de 'zilveren kracht'.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Overgewicht/obesitas jongeren	10% / 1%	idem	idem	idem	idem
Overgewicht/obesitas volwassenen	45% / 11%	idem	idem	idem	idem
Overgewicht/obesitas ouderen	62% / 12%	idem	idem	idem	idem
Binge drinken jongeren	18%	<18%	< 18%	<18%	<18%
Overmatig alcoholgebruik volwassenen	9%	Idem	Idem	Idem	Idem
Overmatig alcoholgebruik Ouderen	9%	Idem	Idem	Idem	Idem
Kwetsbare ouderen	23%	Idem	Idem	Idem	Idem

Beleidsdoelstelling 2: Jeugdigen groeien gezond en veilig op en participeren naar vermogen aan de samenleving

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Realiseren van een samenhangende zorgstructuur die erop is gericht de opvoeding niet over te nemen maar zoveel mogelijk te versterken	<ul style="list-style-type: none"> • Vormgeven en uitvoering geven aan het implementatieplan jeugdzorg en daarbij een doorvertaling maken van de uitvoering naar het Land van Cuijk en de gemeente Cuijk. • Gemeente bestuurlijk en inhoudelijk voorbereiden en klaar maken op nieuwe taken t.g.v. de stelselwijziging (het in werking treden van de nieuwe Jeugdwet). • CJG LvC versterken en optimaliseren d.m.v. deskundigheidsbevordering van professionals. • CJG LvC onderhoudt goede contacten met alle relevante partners in informatie, hulp en zorg aan kinderen en jeugdigen. • CJG LVC Voorbereiding op de rol van spilfunctie van de jeugdzorg. • Verbeteren toegang tot de jeugdzorg (versnelling).

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Implementatie uitvoeringsplan			x		

Beleidsdoelstelling 3: Inwoners zijn zelfredzaam en participeren zelfstandig in de samenleving

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Kwetsbare inwoners worden ondersteund wanneer zij moeite hebben om zelfstandig te participeren in de samenleving en voor zover er geen oplossing kan worden gevonden binnen het sociale netwerk	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidiëren van het ouderenwerk. • Subdieren van het maatschappelijk werk. • Subdieren van het vluchtelingenwerk. • Subsidiëren van Slachtofferhulp voor het verlenen van slachtofferhulp bij rampen en calamiteiten. • Subsidiëren van een welzijnsorganisatie.
Zoveel mogelijk inwoners (waaronder ouderen) zijn actief als vrijwilliger	<ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren van het vrijwilligerssteunpunt Actieradius voor het informeren, adviseren, ondersteunen en bemiddelen van vrijwilligers. • Het ontwikkelen van een beleidskader vrijwilligerswerk.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Beleidskader vrijwilligersbeleid		x			

2.5.3 Inkomensvoorziening

Beleidskaders

- WWB, IOAW, IOAZ, WSW en BBZ
- Afstemmingsverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013
- Handhavingverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013
- Re-integratieverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013
- Verordening toeslagen en verlagingen Wet werk en bijstand 2012
- Verordening Wet inburgering gemeente Mill en Sint Hubert 2012
- Verordening bestuurlijke boete bij recidive 2013
- Verordening Kinderopvang 2009
- GR Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant
- Kadernota Participatie Land van Cuijk

Context en achtergronden

De ingangsdatum van de Transitie Participatiewet wordt voorzien per 01-01-2015.

Door de aanhoudende crisis en de verkorte WW duur zullen de gemeenten naar verwachting een groei van het bijstandsvolume (Buig) te verwerken krijgen. Door toevoeging van de WSW en een groot deel van de Wajong aan de Participatiewet wordt het financieel risico aanzienlijk vergroot. Ter informatie: het macrobudget voor Buig/participatie en Wsw bedraagt € 8,4 miljard, Wajong € 2,9 miljard.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling

In het kader van de Wwb heeft de gemeente de verplichting om aan iedereen die hiervoor in aanmerking komt een uitkering te verlenen onder de voorwaarde zoals deze in de wet worden genoemd. Hierbij worden inwoners nadrukkelijk ook gewezen op de eigen verantwoordelijkheid om in hun levensonderhoud te voorzien. Het zoveel mogelijk inwoners naar duurzaam economische zelfredzaamheid begeleiden is hier het maximaal te bereiken doel.

Beleidsdoelstelling

Inwoners hebben voldoende financiële middelen van bestaan.

Beleidsdoelstelling 1: Inwoners hebben voldoende financiële middelen van bestaan					
Subdoelstelling	Activiteit(en)				
Elke inwoner die daar recht op heeft ontvangt een WWB-uitkering	Het tijdig afhandelen van (digitaal) ingediende aanvragen.				
	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal klanten Cuijk	361	370	385 pm	385 pm	385 pm
Aantal aanvragen	188	195	195	117	117

2.5.4 Werk en activering

Beleidskaders

- WWB, IOAW, IOAZ, WSW en BBZ
- Afstemmingsverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013
- Handhavingverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013
- Re-integratieverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013
- Verordening toeslagen en verlagingen Wet werk en bijstand 2012
- Verordening Wet inburgering gemeente Mill en Sint Hubert 2012
- Verordening bestuurlijke boete bij recidive 2013
- Verordening Kinderopvang 2009
- GR Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant
- Kadernota Participatie Land van Cuijk

Context en achtergronden

Het 'toeleiden' naar een zo zelfstandig mogelijke positie in de maatschappij, waarbij duurzame economische zelfredzaamheid het maximaal te bereiken doel is. Indien economische zelfredzaamheid (nog) niet haalbaar is trachten onze klanten een stap hoger op de participatieladder te brengen.

Door de aangekondigde vertraging in de voorziene Participatiewet (nu voorzien per 01-01-2015) en het feit dat er nog geen nieuw wetsvoorstel openbaar is gemaakt is het niet duidelijk welke veranderingen er op het gebied van werk en inkomen zullen gaan ontstaan. De informatie bestaat momenteel enkel uit kamerbrieven en verzamelbrieven.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling

Zoveel mogelijk inwoners zelfstandig in hun bestaan te laten voorzien, waar dit niet mogelijk is hen laten deelnemen aan de maatschappij door middel van 'toeleiding' naar de arbeidsmarkt (inclusief sociale activering).

Beleidsdoelstelling

- Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:
1. Inwoners werken of participeren naar vermogen en zijn zelfredzaam;
 2. Inwoners zijn ingeburgerd.

Beleidsdoelstelling 1: Inwoners werken of participeren naar vermogen en zijn zelfredzaam.					
Subdoelstelling	Activiteit(en)				
Het bevorderen van het zelfstandig verwerven van inkomen.	We spreken inwoners aan op hun eigen verantwoordelijkheid en via werkgeversbenadering, <i>jobhunting</i> , scholing en het aanbieden van re-integratietrajecten.				
Het bieden van een passende werkomgeving voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking	Het aanbieden van Wsw-dienstbetrekkingen. Deze opdracht is neergelegd bij het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant.				
	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal trajecten	114	109	109 pm	109 pm	109 pm
Rijkstaakstelling Wsw	277	277	pm	pm	pm

Beleidsdoelstelling 2: Inwoners zijn ingeburgerd	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
Het integreren van	Het aanbieden van scholingstrajecten aan de wettelijk verplichte

inburgeraars in de Nederlandse samenleving	doelgroep waaraan de gemeente ondersteuning moet bieden. Per 2013 is dit een aflopende taak voor gemeenten door de wetwijziging waarin de gemeentelijke taak is vervallen voor nieuwe inburgeraars. Per 2014 bestaan de werkzaamheden uit het handhaven op de inburgeringsverplichting van de gemeentelijke doelgroep van vóór de wetwijziging.				
	Huidige waarde	Streefwaarden			
Indicator	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal handhavingsonderzoeken	22	22	22	22	22

2.5.5 Minimabeleid

Beleidskaders

- Wet werk en bijstand (Wwb)
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)
- De verordening Reductieregeling
- De verordening Langdurigheidstoelage
- Beleidsplan integrale gemeentelijke schuldhulpverlening
- Beleidsnotitie Minimabeleid

Context en achtergronden

Het doel van het gemeentelijke minimabeleid is het bevorderen van de economische en sociale zelfredzaamheid door ondersteuning te bieden voor financiële tegenslagen en bijzondere kosten. Daarbij wordt de deelname of terugkeer aan het arbeidsproces niet geblokkeerd. In dit kader is begin 2012 het minimabeleid geactualiseerd. Hierbij is de Reductieregeling tot stand gekomen, waarmee minima een tegemoetkoming krijgen voor de kosten van maatschappelijke participatie. Ten slotte is in december 2012 het beleidsplan Integrale gemeentelijke schuldhulpverlening vastgesteld.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling

Het gemeentelijke minimabeleid heeft als doelstelling randvoorwaarden voor het meedoen in de maatschappij te garanderen door op specifieke onderdelen ondersteuning te verlenen.

Beleidsdoelstelling

1. Inwoners worden niet financieel belemmerd om deel te nemen aan het maatschappelijk leven

Beleidsdoelstelling 1: Inwoners worden niet financieel belemmerd om deel te nemen aan het maatschappelijk leven	
Subdoelstelling	Activiteit(en)
De koopkracht van de meest kwetsbare burgers op peil houden en het voorkomen van sociaal isolement.	<ul style="list-style-type: none"> • Goede voorlichting over het minimabeleid; • Het tijdig afhandelen van aanvragen op een efficiënte en doeltreffende wijze; • Activiteiten ontplooiën op het gebied van schuldhulpverlening (zowel preventief als curatief).

•

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden			
	2013	2014	2015	2016	2017
Burgers worden geïnformeerd via lokale media	2x per jaar	2x / jaar	2x / jaar	2x / jaar	2x / jaar
Aanvragen bijzondere bijstand	1118	1118	1118	1118	1118
Aanvragen reductieregeling	292	292	292	292	292
Aanvragen langdurigheidstoelage	248	248	248	248	248
Aanvragen schuldhulpverlening	87	87	87	87	87

2.5.6 Maatschappelijke ondersteuning

Beleidskaders

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Regionaal Wmo- Beleidsplan 2012-2015, Kantelen in het Land van Cuijk *Iedereen doet mee*
- Verordening voorzieningen Maatschappelijke ondersteuning 2012
- Besluit Voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2012
- Regionaal Mantelzorgbeleid Land van Cuijk 2013
- Beleidskader Wmo prestatievelden 7, 8, 9 BNO 2012-2015
- Welzijn nieuwe Stijl
- Beleidsplan Transformatie van AWBZ naar Wmo van Brabant Noordoost-oost
- Algemene subsidieverordening Cuijk 2010
- Regionale visie op welzijn Brabant Noordoost-oost (2013)

Context en achtergronden

Vanaf 2015 wordt de gemeente verantwoordelijk voor nieuwe taken die vanuit de AWBZ overgeheveld worden naar de Wmo, de transitie AWBZ. Het gaat hierbij om de functies dagbesteding, begeleiding en persoonlijke verzorging. Wij bereiden ons op deze taken voor door samenwerking in het LvC en Brabant Noordnoordoost (12 gemeenten).

De Wmo focust zich enerzijds op de kwetsbaren en op die mensen die het écht nodig hebben. Anderzijds richt de Wmo zich op leefbaarheid en sociale samenhang in wijken en kernen en het op eigen kracht participeren in de samenleving. De kern is vergroten van zelfoplossend vermogen en vervolgens de inzet en/of versterking van de nabije omgeving (sociale omgeving). Voor de ondersteuning betekent dit een verschuiving van individuele voorziening naar collectief aanbod en versterking sociale context. Zorg op maat wordt gezien als het sluitstuk binnen een benadering van getrapte verantwoordelijkheid.

Door de vaststelling van een nieuwe Verordening en een nieuw Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning in 2012 is het proces van de Kanteling ook beleidsmatig verankerd.

In 2015 zullen de functies begeleiding en persoonlijke verzorging overgeheveld worden van de AWBZ naar de Wmo. Ook de daarvoor bestemde budgetten zullen (overigens wel met een korting) vanuit de AWBZ naar de Wmo overgeheveld worden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen participeren in de maatschappij.

Beleidsdoelstelling 1: Inwoners hebben voldoende mogelijkheden om zoveel mogelijk en zelfstandig mogelijk te participeren in de samenleving

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Adequate mantelzorg	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoeren van het regionaal mantelzorgbeleid Land van Cuijk 2013-2016. De meeste activiteiten zullen worden uitgevoerd door het steunpunt Mantelzorg, met subsidie van de gemeente. 2. Het ontwikkelen van een mantelzorgvriendelijk woonbeleid.
Mantelzorgers worden tijdelijk ontlast doordat de zorgbehoevende respijtzorg ontvangt	Subsidiëren van organisaties die respijtzorg leveren.
Inwoners die dit nodig hebben ontvangen individuele voorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> • Het ondersteunen en adviseren van burgers ten aanzien van eigen mogelijkheden en de mogelijkheden van algemene en voorliggende (collectieve) voorzieningen en het verstrekken van individuele voorzieningen; • In 'het gesprek' burgers meer bewust maken van de eigen kracht en mogelijkheden en die van de directe woon- en leefomgeving; • Het verzorgen van voorlichting via publicaties en digitale mogelijkheden (o.a. gemeentelijke website); • Het verzorgen van laagdrempelige toegang tot de zorg, Wmo-loket en het daarbij behorende dienstverleningsconcept.
Adequate voorbereiding van de transitie AWBZ	Ontwikkelen van tactische plannen/beleid (in Brabant Noordoost-oost) en uitvoeren van deze plannen t.b.v. de nieuwe taken die in het kader van de transitie AWBZ in 2015 onder verantwoordelijkheid van gemeente vallen. Waaronder het ontwikkelen van ondersteuningsdiensten van bewoners/vrijwilligers en contactmogelijkheden in de eigen omgeving.

Indicator	Huidige waarde	Streefwaarden				
	2013	2014	2015	2016	2017	
Aantal gebruikers Hbh (zorg in natura)	511	511	511	511	511	
Aantal gebruikers Hbh (Pgb)	98	98	98	98	98	
Aantal gebruikers CVV (Regiotaxi)	567	567	567	567	567	
Aantal uitstaande rolstoelvoorzieningen	188	188	188	188	188	
Aantal uitstaande vervoersvoorzieningen	155	155	155	155	155	

Beleidsdoelstelling 2: Inwoners met complexe problemen zijn in staat samenhangende zorg te ontvangen, waardoor zij zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren en kunnen deelnemen in de samenleving

Subdoelstelling	Activiteit(en)
Signaleren van inwoners met complexe problemen en hen de noodzakelijke voorzieningen bieden	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door één of meer problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving; daartoe wordt het Verdihuis gesubsidieerd voor het bieden van maatschappelijke opvang, begeleiding en geven van informatie en advies aan mensen die opvang nodig hebben. 2. Subsidiëren van Novadic-Kentron en GGZ Oost-Brabant voor het uitvoeren van hun activiteiten 'collectieve preventie GGZ' en het veldwerk. 3. Het stimuleren van participatie door (ex-)GGZ cliënten; daartoe wordt de stichting Door en Voor gesubsidieerd. 4. Het 'toeleiden' van kwetsbare personen met een vermoeden van psychiatrische aandoening of verslaving naar passende zorg via Centrale Toegang Bemoeizorg (CTB).

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Programma / beleidsproduct	Uitgaven					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
5. Maatschappelijke Zaken	21.926.469	22.731.063	20.406.483	19.859.268	19.846.414	19.802.296
5.2 Welzijn en gezondheidszorg	4.179.023	4.636.115	4.317.638	4.215.728	4.202.874	4.158.756
5.3 Inkomensvoorziening	5.535.614	5.948.393	5.358.393	5.358.393	5.358.393	5.358.393
5.4 Werk en activering	8.748.567	8.556.338	7.183.077	6.766.572	6.766.572	6.766.572
5.5 Minimabeleid	830.669	913.162	888.162	867.162	867.162	867.162
5.6 Maatschappelijke ondersteuning	2.632.596	2.677.055	2.659.213	2.651.413	2.651.413	2.651.413

Programma / beleidsproduct	Inkomsten					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
5. Maatschappelijke Zaken	14.471.244	13.485.388	12.216.570	11.814.975	11.803.155	11.795.195
5.2 Welzijn en gezondheidszorg	850.312	427.464	423.524	455.044	443.224	435.264
5.3 Inkomensvoorziening	4.055.314	4.781.470	4.469.918	4.469.918	4.469.918	4.469.918
5.4 Werk en activering	9.053.338	7.792.760	6.839.434	6.406.319	6.406.319	6.406.319
5.5 Minimabeleid	51.313	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
5.6 Maatschappelijke ondersteuning	460.967	433.694	433.694	433.694	433.694	433.694

Programma / beleidsproduct	Saldo					
	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
5. Maatschappelijke Zaken	7.455.225	9.245.675	8.189.913	8.044.293	8.043.259	8.007.101
5.2 Welzijn en gezondheidszorg	3.328.711	4.208.651	3.894.114	3.760.684	3.759.650	3.723.492
5.3 Inkomensvoorziening	1.480.300	1.166.923	888.475	888.475	888.475	888.475
5.4 Werk en activering	-304.771	763.578	343.643	360.253	360.253	360.253
5.5 Minimabeleid	779.356	863.162	838.162	817.162	817.162	817.162
5.6 Maatschappelijke ondersteuning	2.171.629	2.243.361	2.225.519	2.217.719	2.217.719	2.217.719

Onderverdeling programmakosten, kapitaallasten en apparaatskosten

Programma 5:	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
programmakosten	19.597.340	19.943.415	18.045.521	17.501.795	17.489.995	17.459.795
apparaatkosten	2.112.755	2.339.664	2.339.664	2.339.664	2.339.664	2.339.664
kapitaallasten	216.374	447.984	21.298	17.809	16.755	2.837
Totaal	21.926.469	22.731.063	20.406.483	19.859.268	19.846.414	19.802.296

Overzicht incidentele lasten en baten

Omschrijving	(bedragen x € 1.000)			
	begroot 2014	begroot 2015	begroot 2016	begroot 2017
Schuldhelpverlening minimabeleid	15	0	0	0
Transitiekst AWBZ naar WMO mei circ.	62	0	0	0
Invoeringskst jeugdzorg meicirc 2013 + 2014	14	0	0	0
Totaal Incidentele lasten	91	0	0	0
Totaal Incidentele baten	0	0	0	0
Saldo	91	0	0	0

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2014 en begroting 2013

Nr	Omschrijving	nadelig	voordelig	I/S
5.2	Lagere kosten woon-zorgdiensten		88	S
5.2	Lagere kosten woon-zorgdiensten		70	I
5.2	Hogere transitiekosten AWBZ	62		I
5.2	Lagere subsidie samenlevingsopbouw		40	S
5.2	IDOP eenmalig in 2013 uit AR		50	I
5.2	Lagere uitgaven overige gezondheidszorg		36	S
5.2	Lagere uitgaven invoering jeugdzorg		59	S
5.2	Aanleg drainage begraafplaats Haps		15	I
5.3	Lagere normuitkering Wet Buig		590	S
5.3	Lagere bijdrage rijk Wet Buig	300		S
5.4	Lagere uitgaven participatiebudget		240	S
5.4	Lagere bijdrage rijk participatiebudget	153		S
5.4	Eenmalige crisismaatregelen in 2013		335	
5.5	Lagere kapitaallasten minimabeleid		40	I
5.6	Lagere subsidies maatschappelijke zorg		19	S
	Diverse overige kleine mutaties	11		
	Totaal verschillen	526	1.582	1.056

Saldo ombuigingen

	Programma Maatschappelijke zaken	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017
	(bedragen afgerond op €1.000)				
	Saldo programma Maatschappelijke zaken	6.000	10.000	10.000	10.000

2.6 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Portefeuillehouder: Wethouder J. Joon

Omschrijving programma

'Algemene middelen en onvoorzien' is formeel gezien geen programma, maar heeft betrekking op een overzicht van alle baten en lasten die niet specifiek aan een programma zijn toe te rekenen. Dit betreft bijvoorbeeld de algemene uitkering en niet-gebonden belastingen, zoals de onroerende zaakbelastingen.

Beleidskaders

- De financiële kaderstelling gaat uit van de Financiële verordeningen Cuijk 2012 en de bijbehorende kaderstelling in de begroting. De uitgangspunten van de begroting zijn in de deze begroting opgenomen. In het kader van de samenwerking CGM zullen eind 2013 de voornoemde beleidsdocumenten worden geactualiseerd.
- De bevoegdheid om OZB te heffen is vastgelegd in artikel 220 van de Gemeentewet.

Context en achtergronden

In de huidige omstandigheden is het meer dan ooit van belang de financiële ontwikkelingen beheersbaar te houden. Daarvoor moet uw raad in de positie gebracht worden twee maal per jaar een integrale afweging te maken tussen de politieke wensen en de beschikbare middelen. Dat doen we bij de kadernota en de begroting. Om uw keuzes goed uit te kunnen voeren, is begrotings- en budgetdiscipline noodzakelijk. Om het hoofd te kunnen bieden aan onvoorziene situaties, zorgen we voor een solide reservepositie en een buffer voor onvoorziene lasten (€ 50.000 per jaar).

Risico's:

De risico's voor onze begroting vloeien met name voort uit de toestand van de rijksfinanciën. Bezuinigingen van de rijksoverheid kunnen gevolgen hebben voor onze inkomsten via het gemeentefonds. Daarnaast heeft een vertraging in de economische groei gevolgen voor de werkgelegenheid.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Programma-doelstelling

Wij voeren een verantwoord financieel beleid dat onder andere leidt tot een begroting die duurzaam in evenwicht is.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende beleidsdoelstellingen:

1. Wij zorgen voor een structureel sluitende begroting.
2. Twee maal per jaar, bij de kadernota en de begroting, maakt uw raad een integrale afweging om te bepalen waar eventuele beleidsintensiveringen nodig zijn en waar eventueel bezuinigd moet worden.
3. Onze tarieven zijn kostendekkend.
4. Wij matigen de lastendruk.
5. De beheerplannen worden periodiek geactualiseerd.
6. Kortingen op (rijks-)uitkeringen vullen wij als regel niet aan uit de algemene middelen. Voor de gevolgen van het bestuursakkoord kunnen we daarvan afwijken, omdat we middelen daarvoor hebben gereserveerd.
7. Structurele lasten worden structureel gedekt.
8. Een positief saldo van de jaarrekening vloeit in beginsel naar de algemene reserve.
9. Overschotten op jaarrekeningen van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden vloeien in beginsel terug naar de gemeente.

Wat mag het kosten?

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen (inclusief onvoorzien), zoals voorgeschreven in artikel 8-5 van de BBV.

Omschrijving	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Geldleningen, liquiditeitenbeheer en garanties	630	647	781	656
Deelnemingen	43	43	43	43
Buitenreclame	30	30	30	30
Geldleningen langer dan 1 jaar	2.938	2.869	2.702	2.546
Algemene uitkeringen gemeentefonds	22.249	21.008	21.258	21.050
Kosten voormalig personeel	-15	3	3	3
Onvoorzien uitgaven en stelposten	400	398	548	698
Wet waardering onroerende zaken	-244	-244	-240	-231
Baten Onroerende zaakbelastingen gebruikers	732	759	781	803
Baten Onroerende zaakbelastingen eigenaren	3.159	3.246	3.334	3.426
Baten Baatbelastingen	28	28	28	28
Baten Toeristenbelasting	108	108	208	208
Baten reclamebelasting	85	85	85	85
Lasten en Baten heffing en invordering belastingen	-206	-206	-206	-206
Saldi Kostenplaatsen	171	302	399	625
Mutaties Reserves Hoofdfuncties 0 t/m 9	1.965	811	749	675
Saldo rekening lasten en baten na bestemming	-971	605	172	-320
	31.101	30.490	30.675	30.118

Uitgaven						
Programma / beleidsproduct	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
6. Algemene Dekkingsmiddelen	8.424.655	5.553.573	2.241.192	464.703	726.176	941.701
6.1 Algemene dekkingsmiddelen	8.424.655	5.553.573	2.241.192	464.703	726.176	941.701

Inkomsten						
Programma / beleidsproduct	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
6. Algemene Dekkingsmiddelen	35.645.284	44.616.551	33.342.090	30.954.890	31.401.535	31.060.133
6.1 Algemene dekkingsmiddelen	35.645.284	44.616.551	33.342.090	30.954.890	31.401.535	31.060.133

Saldo						
Programma / beleidsproduct	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
6. Algemene Dekkingsmiddelen	-27.220.629	-39.062.978	-31.100.898	-30.490.187	-30.675.359	-30.118.432
6.1 Algemene dekkingsmiddelen	-27.220.629	-39.062.978	-31.100.898	-30.490.187	-30.675.359	-30.118.432

Onderverdeling programmakosten, kapitaallasten en apparaatskosten

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
programmakosten	5.476.584	4.229.366	1.528.205	126.883	582.458	1.116.554
apparaatkosten	2.931.867	1.299.620	694.766	319.599	129.597	-179.862
kapitaallasten	16.204	24.587	18.221	18.221	14.121	5.009
Totaal	8.424.655	5.553.573	2.241.192	464.703	726.176	941.701

Overzicht incidentele lasten en baten

Omschrijving	(bedragen x € 1.000)			
	begroot 2014	begroot 2015	begroot 2016	begroot 2017
Aanpassing kip-kar	10	0	0	0
Totaal Incidentele lasten	10	0	0	0
Decentralisatie jeugdzorg Algemene Uitkering meirc.	14	0	0	0
Doorschuiven hotel dommelsvoort	-100	-100	0	0
Aanwending algemene reserve ontwikkeling molenstraat	550	0	0	0
Aanwending algemene reserve Dassentunnel en faunapassages	87	0	0	0
Aanwending algemene reserve Kraaijenbergse plassen	187	0	0	0
Aanwending algemene reserve ivm aanvulling voorziening openbare verlichting	100	0	0	0
Aanwending reserve riolering	78	0	0	0
Totaal Incidentele baten	916	-100	0	0
Saldo	-906	100	0	0

Mutaties reserves

Jaarlijks storten wij geld in reserves en onttrekken wij geld aan reserves. De in deze programmabegroting opgenomen stortingen in en onttrekkingen aan reserves zijn inzichtelijk in onderstaande tabel aangegeven. Deze gegevens zijn ook van belang voor de bepaling van het gezuiverd resultaat.

omschrijving	(bedragen x € 1.000)			
	begroting 2014	begroting 2015	begroting 2016	begroting 2017
Onttrekkingen				
BR Gemeentelijk integraal huisvestingsplan	520	520	520	520
BR Egalisatiereserve BTW compensatiefonds	161	129	97	64
BR Nieuwbouw gemeentehuis, werf, brandweerkazerne	410	410	410	410
BR Winstuitkering HNG	48	48	48	48
BR Participatie	0	50	50	50
BR Rationeel rioolbeheer	78	0	0	0
AR Algemene reserve	925	0	0	0
Totaal onttrekkingen	2.142	1.157	1.125	1.092
Stortingen				
BR Gemeentelijk integraal huisvestingsplan	177	346	375	418
Totaal stortingen	177	346	375	418
Saldo onttrekkingen en stortingen	-1.965	-811	-750	-674

BR = Bestemmingsreserve, AR = Algemene reserve

In voorgaande tabel ziet u dat wij in 2014 en volgende jaren per saldo meer geld aan de reserves onttrekken dan we erin storten. Dat is conform door uw raad genomen besluiten. Uit twee bestemmingsreserves halen we twee grote bedragen. Voor de kapitaallasten van het

'nieuwe' gemeentehuis en de brandweerkazerne hebben we destijds een reserve gevormd. Jaarlijks halen wij geld uit de reserve om de kapitaallasten te dekken tot het moment dat het gemeentehuis is afgeschreven. De tweede grote 'uitname' betreft het compenseren van het nadeel dat wij ondervinden van de invoering van het BTW-compensatiefonds. Om dat nadeel af te dekken is een reserve gevormd waar we jaarlijks geld uithalen om het nadeel teniet te doen. Ieder jaar halen we iets minder geld uit die reserve en nemen we een deel van het nadeel op in de begroting. Als de reserve is uitgeput, is het hele nadeel verwerkt in de begroting. Met betrekking tot de inburgeringkosten wordt de reserve participatie voor de jaren 2015 t/m 2018 aangewend ter afdekking van de kosten. De reserve rationeel rioolbeheer wordt eenmalig aangewend i.v.m. doorrekening kosten straatreiniging aan riolering. De Algemene reserve (AR) wordt eenmalig aangewend voor de door uw raad bij Kadernota 2014 geaccordeerde kredieten inzake ontwikkeling Molenstraat, Dassentunnels en faunapassages EVZ (zie bijlage investeringen 2014 e.v.) en Kraaijenbergse Plassen inzake exploitatietekort 2014. Verder vindt er voor aanzuivering van de voorziening groepsremplace openbare verlichting een aanwending vanuit de AR plaats van € 100.000. Zie ook toelichting onder paragraaf onderhoud kapitaalgoederen openbare verlichting.

Berekening gezuiverd resultaat

Het gezuiverde resultaat is het resultaat dat we realiseren voordat we middelen storten in of onttrekken aan de reserves. Sinds de invoering van BBV behoren deze reservemutaties tot de zogenaamde resultaatbestemming.

In onderstaande opstelling is het vertrekpunt het tekort (-) of het overschot (+) van aanvaard en nieuw beleid waarop de reeds verwerkte reservemutaties worden gecorrigeerd.

omschrijving	begroting 2014	begroting 2015	begroting 2016	begroting 2017
Tekort (-) resp. overschot (+) van aanvaard en nieuw beleid na bezuinigingsoperatie	971	-605	-172	320
Mutaties reserves	-1.965	-811	-750	-674
Gezuiverd resultaat	-994	-1.416	-922	-354

De eerste regel in deze tabel sluit aan met het overzicht van het begrotingssaldo die u aantreft in de inleiding van de programmabegroting.

3. Paragrafen

3.1 Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf wordt de relevante informatie over de gemeentelijke belastingen en heffingen gebundeld.

Beleidsmatige uitgangspunten

Voor het belastingtarievenbeleid 2014 gelden de volgende uitgangspunten:

- Voortzetten van de gemaakte keuzes vanuit het verleden. Voorwaarde is dat deze keuzes nog voldoende aansluiten bij de huidige situatie;
- Tarieven volgen in beginsel het inflatiepercentage (voor 2014 vastgesteld op 0,5%);
- Het principe van kostendekkende en marktconforme tarieven;
- Verhoging van de tarieven onroerendezaakbelastingen (OZB) met 2,45 %;
- In 2014 net als in 2011, 2012 en 2013 afzien van de verhoging van de tarieven rioolheffing in verband met de stand van de reserve rationeel rioolbeheer;
- Het tarief van de reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht) vanwege de stand van de voorziening ook in 2014 handhaven op het niveau vanaf 2007;
- De hondenbelasting is afgeschaft met ingang van 2014.

Het beleid op het gebied van de lokale lasten is opgenomen in de navolgende stukken en beleidsnota's:

- Collegeprogramma gemeente Cuijk (bestuursperiode 2010-2014);
- Wettelijk kader, diverse belastingverordeningen, beleidsregels en jurisprudentie;
- Uitgangspunten Begroting 2014;
- Herziening betaalmogelijkheden gemeentelijke belastingaanslagen (raadsbesluit 1 november 1993);
- Notitie mogelijkheden tariefsdifferentiatie en kwijtschelding gemeentelijke belastingen (raadsbesluit 8 mei 1995);
- Notitie Invoering rioolaansluitrecht eigenaren (raadsbesluit 4 maart 1996);
- Beleidsnotitie Verblijfsbelastingen Cuijk 2003 (raadsbesluit 10 maart 2003);
- Parkeerbesluit (raadsbesluit 24 mei 2004);
- Kwijtschelding Cuijk Verordening 2013 (raadsbesluit 17 december 2012).

Geraamde opbrengsten

In onderstaand overzicht zijn de gerealiseerde opbrengsten 2012 en de geraamde opbrengsten 2013 en 2014 van alle lokale heffingen weergegeven.

naheffing	werkelijk 2012	begroot 2013	begroot 2014
Onroerendezaakbelastingen	3.624.515	3.782.500	3.890.500
Rioolheffing	2.135.443	2.157.000	2.157.000
Afvalstoffenheffing	1.311.357	1.324.000	1.324.000
WABO – bouwleges	894.804	718.058	852.538
Secretarieleges	356.591	352.409	352.409
Parkeerbelastingen	46.974	47.037	47.037
Hondenbelasting	132.638	67.000	0
Graf- en begrafenisrechten	121.475	124.450	120.610
Toeristenbelasting	104.941	108.000	108.000
Scheepvaartrechten	136.465	99.140	103.140
Reclamebelasting	0	85.000	85.000
Baatbelastingen	49.991	28.000	28.000
Reinigingsrecht	46.959	42.000	42.000
Marktgeden	9.551	10.409	10.409
Liggelden woonschepen	4.764	4.811	4.811
Totaal	8.976.468	8.949.814	9.126.367

Beschrijving en beleidsvoornemens per heffing

Hierna volgt een omschrijving van de heffingen in onze gemeente. Daarnaast wordt een toelichting op de beleidsvoornemens per heffing gegeven.

Onroerendezaakbelastingen

Onder de naam onroerendezaakbelastingen (OZB) worden een gebruikers- en een eigenarenbelasting geheven. Voor woningen wordt alleen een OZB-eigenarenbelasting opgelegd. Op basis van de Wet waardering onroerende zaken (wet WOZ) wordt ieder jaar van elke, niet vrijgestelde onroerende zaak de waarde vastgesteld. De WOZ-waarde vormt de grondslag voor de berekening van de OZB-aanslag(en). De OZB-opbrengsten 2014 zijn gebaseerd op het tarief 2013, vermeerderd met 2,45%. Deze verhoging bestaat uit een component loon- en prijsstijgingen van 0,5% en een extra tariefsverhoging van 1,95% in plaats van 2%. Hiermee wordt voldaan aan de macronorm (zie onderdeel actuele ontwikkelingen).

Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht (reinigingsheffingen)

Afvalstoffenheffing wordt geheven voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen; reinigingsrecht voor het ophalen van klein bedrijfsafval. Overschotten en tekorten op dit onderdeel worden vereffend met de voorziening Afvlakking tarieven reinigingsheffingen. Deze voorziening biedt nog voldoende ruimte om ook in 2014 onder het tarief te blijven dat eigenlijk nodig is om alle kosten te dekken (€ 139). De geraamde stand van de voorziening is € 740.000 per ultimo 2013. Met een aanwending van € 200.000 in 2014 kan het jaartarief net als de afgelopen jaren nog steeds worden gehandhaafd op het niveau 2007 (€ 128). De voorziening zal de komende jaren afnemen maar of dit uiteindelijk vertaald wordt in een stijging van tarieven is onzeker. De verwachting is dat de kosten voor het verbranden van restafval vanaf 2017 lager zullen zijn. Dan zal bezien worden of deze verlaging voldoende is om een mogelijke stijging van de afvalstoffenheffing in 2017 te voorkomen.

Rioolheffing

De rioolheffing is een bestemmingsheffing. Hierdoor kan de gemeente naast de zorg voor het riool tevens voorzieningen bekostigen die het mogelijk maken in te spelen op de zorg voor het hemelwater en grondwater binnen de gemeente. Deze zorgtaken zijn in het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) opgenomen. Gezien de stand van de reserve rationeel rioolbeheer heeft de gemeenteraad besloten voor de jaren 2011, 2012 en 2013 telkens van tariefverhoging af te zien. Deze reserve biedt –gezien de stand– nog steeds ruimte om ook in 2014 af te zien van de in 2010 voorgenomen meerjarige verhogingen. Het VGRP is onlangs opnieuw doorgerekend. Op basis hiervan kan het tarievenbeleid voor 2014 en volgende jaren worden vastgesteld. Conclusie is dat vanaf het belastingjaar 2015 (vooral nog tot en met 2032) een stapsgewijze verhoging van de tarieven nodig zal zijn van gemiddeld 2% per jaar.

Leges

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten voor door de gemeente verstrekte diensten geheven. Uitgangspunt is een jaarlijkse stijging van de legestarieven wegens inflatie (2014: 0,5%).

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting kan worden geheven als een bijdrage in de kosten van de toeristische voorzieningen. Deze belasting wordt via de nachtverblijfbedende ondernemers geheven. De ondernemers mogen deze weer verhalen op de toerist. De netto-opbrengst uit deze belasting wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel. Omdat de opbrengsten meegroeien of meedalen met de prijzen die door de ondernemers worden berekend, is er geen aanleiding voor verandering van het tarief dat 3,5% van de overnachtingprijs bedraagt.

Reclamebelasting

Vanaf 2013 wordt in een door de gemeenteraad aangewezen gebied in het centrum reclamebelasting geheven. Na aftrek van de kosten van heffing en inning (6%) wordt de resterende opbrengst in zijn geheel doorbetaald aan de Stichting Centrummanagement. De besteding van de opbrengsten is geregeld in het convenant tussen de gemeente en de Stichting Centrummanagement Cuijk. Er is op dit moment voor beide partijen geen aanleiding om voorstellen tot tariefsaanpassing te doen.

Parkeerbelastingen

Op 28 oktober 2002 heeft uw raad besloten het parkeertarief voor de automaten jaarlijks te verhogen op basis van de inflatie. Deze verhoging wordt in principe slechts eenmaal per drie jaar toegepast in verband met de kosten van aanpassing van de apparatuur. De laatste verhoging heeft plaatsgevonden op 1 januari 2008. Het tarief bedraagt sinds 31 maart 2008 € 1,00 per uur. De eerstkomende verhoging van het uurtarief zou in principe per 1 januari 2011 hebben moeten plaatsvinden. Mede gezien de doorgevoerde tariefverhogingen van de afgelopen periode (van € 0,60 naar € 1,00) en gelet op de relatief lage inflatie sinds 2008 is de eerstkomende generieke verhoging wegens inflatie in ieder geval drie jaar doorgeschoven naar 1 januari 2014. Wij stellen voor om deze eenduidige tarieven mede uit kostenoverweging voorlopig te handhaven. De overige parkeertarieven voor jaarlijkse vergunningen en dergelijke worden wel jaarlijks geïndexeerd (2014: + 0,5%).

Verder ligt er sinds kort een wetsvoorstel waarin gemeenten gedwongen worden per minuut af te gaan rekenen. Tijdens de behandeling van de Kadernota 2014 is de toekomst van de parkeerbelastingen aan de orde gekomen. Als er duidelijkheid komt wanneer afrekenen per minuut verplicht wordt, zal worden bezien tot welke investeringen dit gaat leiden. Dat is dan meteen een goed moment om te bezien en af te wegen wat de gevolgen van volledige afschaffing van de parkeerbelastingen zijn.

Overige belastingen en rechten

In de ramingen 2014 wordt in beginsel rekening gehouden met een verhoging van de tarieven op basis van een inflatie van 0,5%.

Lokale lastendruk

In de hierna opgenomen tabel zijn alleen die belastingen betrokken die voor iedere eigenaar/bewoner van een gemiddelde woning van toepassing zijn. Hierin zijn de hiervoor vermelde fiscale maatregelen verwerkt.

Berekening belastingdruk per huishouden in euro's (afhankelijk van definitieve besluitvorming)				
	2013	2014	Verschil 2014 met 2013	Verschil in %
Voor een huurder:				
Onroerendezaakbelasting	-	-	-	
Afvalstoffenheffing	128,00	128,00	0,00	0,0 %
Rioolheffing (eigenaar)	-	-	-	
Rioolheffing (gebruiker)	61,50	61,50	0,00	0,0 %
Totaal huurder	189,50	189,50	0,00	0,0 %
Voor een eigenaar/bewoner:				
Onroerendezaakbelasting	199,00	203,88	4,88	2,45 %
Afvalstoffenheffing	128,00	128,00	0,00	0,00 %
Rioolheffing (eigenaar)	120,50	120,50	0,00	0,00 %
Rioolheffing (gebruiker)	61,50	61,50	0,00	0,00 %
Totaal eigenaar/bewoner:	509,00	513,88	4,88	0,96 %

Kostendekking

Soort heffing	Percentage kostendekking 2013	Percentage kostendekking 2014 (vóór tariefverhoging 2014)
Rioolheffing (eigenaren- en gebruikersheffing)	100 %	100 %
Reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht)	100 %	100 %
Graf- en begrafenisrechten	60 %	64 %
Leges	80 %	80 %

Kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige over te weinig financiële middelen beschikt, kan kwijtschelding worden verleend. De kwijtscheldingsnormen in Cuijk zijn zo ruim als wettelijk is toegestaan. Vermogensbestanddelen en bovenmatige aflossingsverplichtingen aan andere schuldeisers kunnen kwijtschelding in de weg staan. In totaliteit wordt in 2014 aan naar raming 380 belastingschuldigen voor een bedrag van € 72.500 aan kwijtscheldingen verleend.

Actuele ontwikkelingen

Macronorm OZB 2014

De gemeente is verantwoordelijk voor het vaststellen van de OZB-tarieven. Deze mogen van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties niet sterker stijgen dan de bestuurlijk overeengekomen macronorm. De macronorm 2013 voor de OZB stijging was 2,76% (inclusief correctie 2012). De bestuurlijke afspraak om de totale (landelijke) OZB stijging in 2013 te beperken is niet gehaald. Andere gemeenten hebben zich niet aan de afgesproken normen gehouden. Er is sprake van een overschrijding in 2012 en in 2013 van samen € 37.800.000. Deze overschrijding leidt ertoe dat:

- het bedrag van de overschrijding in mindering wordt gebracht op wat in 2014 aan maximale stijging gerealiseerd mag worden, en;
- de systematiek van de macronorm geëvalueerd wordt.

De macronorm 2014 zou aanvankelijk een OZB-stijging van maximaal 3,5% mogen zijn (zonder correctie van de overschrijding over de jaren 2012 en 2013). De maximale OZB stijging 2014 na correctie met de overschrijdingen 2012-2013 komt uit op maximaal 2,45%. Het streven van het Rijk is om in de septembercirculaire 2013 uitsluitel te geven over de uitkomsten van de evaluatie macronorm als instrument om lokale lasten beheersbaar te houden. Bij de Kadernota 2014 is in eerste aanleg uitgegaan van een verhoging met 2,5%. Gelet op de gecorrigeerde norm en de gevoelens van uw raad over de verhoging 2013 (is 2,76% geworden in plaats van 3,25 %) is voor 2014 met een verhoging van 2,45 % rekening gehouden.

Ontwikkelingen Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).

De Wet WOZ is gewijzigd. Het betreft de verruiming van de openbaarheid van de WOZ-waarde van woningen en de regeling van de landelijke voorziening WOZ (LV WOZ) bij het Kadaster. De openbaarheid van de WOZ-waarde van woningen (in principe met ingang van 1 januari 2014) moet onder meer leiden tot meer transparantie en minder bezwaren. De invoering van een LV WOZ is een van de gevolgen van het aanwijzen van de WOZ als officiële basisregistratie. Gemeenten moeten de WOZ-waarden aan de LV WOZ leveren zodra deze operationeel is. Dat is eind 2013 naar verwachting het geval. De afnemers (belastingdienst, waterschappen, CBS, notariaat etc.) moeten deze vervolgens via de LV WOZ gaan afnemen. De gemeenten zijn druk doende om op tijd de aansluiting op de LV WOZ te realiseren.

No cure- no pay-bureaus en WOZ-bezwaren.

Gemeenten ondervinden steeds meer 'last' van de activiteiten van adviesbureaus die werken op basis van *no cure no pay*. Die bureaus maken kosteloos bezwaar namens belanghebbenden. Alleen bij een gegrond bezwaar worden kosten doorberekend die de belanghebbende aan zo'n bureau moet afstaan. Men heeft als gemachtigde dus een financieel belang bij de uitkomst van de procedure. Er komen steeds meer bedrijven bij die kunnen bestaan van deze vergoedingen. Hierdoor wordt ook de rechterlijke macht belast met veel procedures met een relatief zeer klein financieel belang. Een gegrond verklaard WOZ-beroep –hoe gering de aanpassing van de waarde ook is– kost de gemeente en dus de gemeenschap aan proceskostenvergoedingen gemiddeld € 1.200 a € 1.300. In Cuijk zijn deze kosten opgelopen van € 3.000 in 2010 tot inmiddels € 17.000 in 2013. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie aangedrongen op een herziening van het besluit proceskosten. De vele kleine waardegeschillen betekenen op dit moment een grote uitvoeringslast die hoge maatschappelijke kosten veroorzaakt. De inschakeling van de *no cure- no pay*-bureaus leidt ook tot ongewenste formalisering van het contact met belanghebbenden. Juist met de informele heroverweging in de bezwaarfase worden momenteel successen geboekt. De 'gratis' bezwaren staan ook de goede invoering van de openbaarheid van de WOZ-waarde in de weg. De VNG vindt invoering van een adequaat besluit proceskosten WOZ noodzakelijk, vóórdat sprake kan zijn van openbaarheid van de WOZ-waarde van woningen per 1 januari 2014. Het Ministerie komt daarom mogelijk dit najaar al met een nieuw besluit waarin in belangrijke mate aan de wensen van de VNG en dus de gemeenten tegemoet wordt gekomen.

Verhuurdersheffing

Er komt een verhuurdersheffing. De verhuurdersheffing wordt geheven bij verhuurders van meer dan 10 huurwoningen in de gereguleerde sector. De grondslag voor de heffing wordt gevormd door de totale WOZ-waarde van de huurwoningen. Het tarief is een afgeleide van de beoogde opbrengst. Voor 2013 wordt, uitgaande van een opbrengst van € 5 miljoen, een tarief voorgesteld van 0,0014% en per 1 januari 2014, uitgaande van een opbrengst van € 800 miljoen, een tarief van 0,231%.

Bij een woning met een waarde van bijvoorbeeld € 150.000 betaalt een verhuurder € 346,50 per jaar. Ter vergelijking: het OZB-eigenarentarief voor een woning bedraagt in Nederland gemiddeld 0,109 % van de WOZ-waarde (dat is 47 % lager).

De verhuurderheffing wordt uitgevoerd en gehandhaafd door de Belastingdienst. De gemeenten leveren de WOZ-waarden aan de Belastingdienst. Er is grote weerstand bij de verhuurders tegen deze heffing omdat deze heffing investeringen in de weg zou staan. Mogelijk dat gemeenten meer bezwaren krijgen van verhuurders tegen de WOZ-waarden om hiermee de lasten van de verhuurdersheffing te matigen. Dat kan leiden tot veel meer werk voor de gemeenten omdat het vaak om veel panden gaat.

Maximumtarief leges rijbewijs

Er komt per 1 januari 2014 uiteindelijk toch een maximum tarief voor rijbewijzen. Dit tarief gaat € 38,48 bedragen. Het huidige tarief ad € 39,75 zal dan moeten worden verlaagd. Gevolg is een lagere opbrengst aan rijbewijsleges van € 1.700 vanaf 2014.

Conclusie

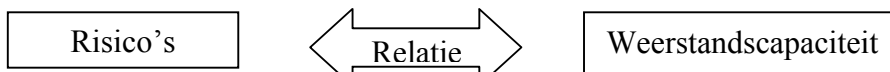
Met deze paragraaf is beoogd alle relevante informatie die met de gemeentelijke belastingen en heffingen te maken hebben te bundelen. Ter formalisering van de voorgenomen tariefsaanpassingen en andere redactionele aanpassingen, worden de betreffende (wijzigings)verordeningen afzonderlijk ter vaststelling aan uw raad aangeboden. Via de griffie zal worden voorgesteld deze voorstellen te agenderen voor behandeling in de raadsvergadering van 16 december 2013.

3.2 Paragraaf 2 Weerstandsvermogen

Inleiding

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om niet-structurele financiële tegenvallers op te kunnen vangen om zo haar taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn gesloten. In schema:

Weerstandsvermogen:

Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar zelf, maar ook voor de meerjarenramingen.

In navolging van de Bouwgrondexploitatie (BGE) zijn ter voorbereiding van de meerjarenbegroting 2014-2018 de algemene risico's financieel in beeld gebracht. Een weging heeft plaatsgevonden van de mate van het afbreukrisico en de kans dat het risico zich zal voordoen. Op basis van deze weging zal jaarlijks worden afgewogen hoe groot de minimale weerstandscapaciteit moet zijn. Dan zal duidelijk zijn of de vastgestelde ondergrens van € 7.500.000 toereikend is dan wel een onnodige claim legt op de algemene middelen.

Beleid weerstandsvermogen

Hoe hoog het weerstandsvermogen van een gemeente moet zijn, of welke algemene norm hiervoor gehanteerd kan worden, is niet eenduidig te beantwoorden. Dit komt omdat de risico's die gemeenten lopen onderling verschillen. Vanuit het provinciaal toezicht zijn hiervoor ook geen gerelateerde normen gegeven. De provincie ziet er wel op toe dat de algemene en vrije reserves een bepaalde omvang hebben. In de herziene beleidsnotitie Reserves en voorzieningen Cuijk 2009 heeft de raad voor de algemene reserve een minimale omvang van € 7,5 miljoen vastgesteld.

Het gevoerde beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen bestaat uit een periodieke risicoanalyse op diverse beleidsterreinen. Jaarlijks wordt over elk beheerplan gerapporteerd om een bestuurlijke toets achteraf en een bijsturing van het te voeren beleid mogelijk te maken. Voor een nadere toelichting met betrekking tot de actualiteit en uitvoering van de beheerplannen wordt verwezen naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

Weerstandscapaciteit

De gemeente beschikt/kan beschikken over diverse middelen om niet voorziene financiële tegenvallers te dekken. Hierbij kunt u denken aan:

- De in de begroting opgenomen ruimte in de stelpost onvoorziene uitgaven;
- Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve;
- De onbenutte belastingcapaciteit;
- De stille reserves, zijnde die activa waarvan de boekwaarde lager is dan de werkelijke waarde en die direct verkoopbaar zijn.

(bedragen x € 1.000)	jaarrekening 2012	begroting 2014
Onbenutte belastingcapaciteit:		
• OZB		
Onbenutte heffingen:	0	887
• Afvalstoffenheffing	0	231
• Rioolrechten	0	129
Direct aanwendbare middelen:		
Onvoorzien		50
Saldo begroting 2014		971
Vrij aanwendbare reserves	25.125	13.922
Stille reserves	8.646	8.646
Totaal incidenteel	33.771	23.589
Totaal weerstandscapaciteit	33.771	24.836

Onbenutte belastingcapaciteit en heffingen

De onbenutte belastingcapaciteit is de capaciteit ten opzichte van de zogenaamde Artikel 12-normen. Uitgangspunt voor de tarieven rioolrechten, reinigingsheffingen en leges is dat ze 100%-kostendekkend zijn. Het tarief voor rioolrechten en afvalstoffenheffing is voor 2014 niet kostendekkend en dient een aanwending van de voorziening plaats te vinden van respectievelijk € 129.000 en € 231.000.

Wanneer de OZB-capaciteit berekend wordt op basis van redelijk peil –dat wil zeggen de artikel 12 norm– dan bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit maximaal € 887.000.

Stille reserves

De in de materiële vaste activa begrepen stille reserves betreffen de (verpachte) landbouwgronden en niet-bedrijfsgebonden vaste activa bouwgrondexploitatie (diverse panden). Het opgenomen bedrag van € 8.646.000 is indicatief en overgenomen uit de jaarrekening 2012. Deze bezittingen zijn in principe verkoopbaar maar niet *à la minute*. Deze bieden wel een mate van zekerheid voor de toekomst, maar zijn niet inzetbaar om directe risico's/lasten op te vangen.

Risico's

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de risico's die de financiële positie van onze gemeente kunnen beïnvloeden. Het inzicht in de potentiële risico's geeft een beter fundament voor het oordeel over de financiële positie.

Een risico kan worden omschreven als het gevaar voor schade of verlies tengevolge van interne en/of externe omstandigheden waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen, omdat het niet mogelijk is een redelijke inschatting van het bedrag van de schade of het verlies te maken. Om een evenwichtig financieel beleid te kunnen voeren is het van belang dat periodiek een zo breed mogelijke analyse wordt opgesteld van de gevaren die kunnen leiden tot verstoringen van het (meerjarige) budgettaire beeld. Een risicoanalyse, onderdeel van risicomangement, is hiervoor een geschikte methode.

Risicomangement kan worden gedefinieerd als het identificeren en beoordelen van risico's en het vaststellen van beheersmaatregelen. Met beheersmaatregelen worden activiteiten bedoeld waarmee de kans van optreden of de gevolgen van risico's worden gereduceerd. Risico wordt vaak als volgt gedefinieerd: *Risico = kans x gevolg*.

Kans en gevolg

Voor wat betreft de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet, wordt uitgegaan van de volgende tabel:

	Kans	waarde tussen	is gemiddeld
1.	Zelden	0 – 20%	10%
2.	Onwaarschijnlijk	20 – 40%	30%
3.	Mogelijk	40 – 60%	50%
4.	Waarschijnlijk	60 – 80%	70%
5.	Bijna zeker	80 – 100%	90%

Bij de bepaling van het gevolg geldt voor de schaal van onze gemeente de volgende weging:

Gevolg	Tussen	is als 'waarde' in de matrix
Van weinig belang	Maximaal € 100.000	€ 75.000
Klein	€ 100.000 - € 250.000	€ 175.000
Gemiddeld	€ 250.000 - € 500.000	€ 375.000
Belangrijk	€ 500.000 - € 1.000.000	€ 750.000
Zeer groot	Boven € 1.000.000	50% van de geschatte som

Deze wegingen worden met elkaar in verband gebracht in de *risicomatrix* (x € 1.000)

	Van weinig belang	Klein	Gemiddeld	Belangrijk	Zeer groot
70	53	123	263	525	1.050
50	38	88	188	375	750
30	23	53	113	225	450
10	8	18	38	75	150
Risico-omvang (x € 1.000)	75	175	375	750	1.500

De kleuren van deze matrix hebben de volgende betekenis:

	Zeer hoog	Stringente beheersmaatregelen moeten worden toegepast
	Hoog	Beheersmaatregelen moeten worden toegepast
	Substantieel	Verbeteringen zijn absoluut vereist
	Mogelijk	Verbeteringen zijn gewenst
	Licht	Aandacht is vereist

Door middel van een toetsing met de beschikbare middelen en het aanwezig financieel weerstandsvermogen, kan een evenwichtiger beeld wordt gevormd van de financiële positie van een gemeente en de ontwikkeling ervan.

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

- Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid;
- Risico's voortvloeiend uit het beleid van een andere overheid;
- Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten of instanties;
- Risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden;
- Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente niet te beïnvloeden (autonome) ontwikkelingen.

Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Gemeentelijk bouwgrondexploitaties (BGE)</i> Voor de jaarrekening 2012 zijn alle grondexploitaties geactualiseerd. Alle met het beleidsproduct bouwgrondexploitatie gepaard gaande risico's zijn geanalyseerd voor alle lopende projecten.</p>	<p>Voor een nadere opsomming en analyse van de risico's wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en het vertrouwelijke scenario-overzicht waarin de uitkomsten van het meest realistische, een pessimistisch en een optimistisch scenario zijn gepresenteerd.</p>

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Samenwerking in het Land van Cuijk bij de uitgifte van bedrijventerreinen.</i> Bij de vaststelling van het Bestemmingsplan Regionaal Bedrijvenpark Laarakker (RBL) in de raad van 15 juli 2009 heeft u kennis kunnen nemen van het 'Exploitatieplan Regionaal bedrijvenpark Laarakker', d.d. 7 juli 2009.</p>	<p>In het exploitatieplan wordt bevestigd dat de gemeente voor 50% aandeelhouder is en de aansprakelijkheid is beperkt tot de hoogte van het ingebrachte vermogen. Het risico voor de gemeente Cuijk is aldus beperkt tot het maximaal benodigd vermogen, d.w.z. € 4,6 miljoen. Voor de omvang van de boekwaarde, risico's, voorzieningen en reserves verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid waarin deze informatie is opgenomen.</p>

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Voorfinanciering kosten project Dommelsvoort</i> Conform de in 2006 met het Consortium JV Dommelsvoort vof afgesloten ontwikkelings- en realisatieovereenkomst worden diverse kosten voor de ontwikkeling van het project voorgefinancierd.</p>	<p>Voor de voorfinanciering houdt onze gemeente een speciale projectadministratie bij. Voor de omvang van de boekwaarde, risico's, voorzieningen en reserves verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid waarin deze informatie is opgenomen.</p>

Met name voor de hierboven genoemde risico's is de risicoreserve grondexploitatie gevormd ter grootte van € 4,7 miljoen.

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Saneringskosten gronden centrum Cuijk</i> De gemeente Cuijk heeft in het verleden twee panden verkocht in de Molenstraat aan een derde.</p>	<p>De gemeente is een verplichting aangegaan met betrekking tot de mogelijke kosten voortvloeiende uit de sanering van de grond.</p>

Wij schatten de netto kans van dit risico in op 50% en de impact op gemiddeld (benodigde weerstandscapaciteit € 188.000).

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Afwaarderen panden in eigendom</i> De gemeente heeft verschillende panden in bezit die op de nominatie staan verkocht te worden. Deze panden hebben een grotere boekwaarde dan waarde in het economisch verkeer.</p>	<p>Wanneer panden niet worden verkocht, dan stijgt de waarde van een pand door de rentebijdraving. In deze tijd van economische crisis en waardedaling van onroerend goed heeft dit in een aantal situaties geleid tot (te) hoge boekwaarden.</p>

Wij schatten de netto kans van dit risico in op 50% en de impact op belangrijk (benodigde weerstandscapaciteit € 375.000).

Risico's voortvloeiend uit het beleid van een andere overheid

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)</i> De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is volop in beweging.</p>	<p>De functie begeleiding wordt uit de Awbz geschrapt en overgeheveld naar de gemeenten. Het gaat hier om een zeer ingrijpende operatie waardoor het huidige Wmo budget in één klap verdubbeld zou kunnen worden, met daaraan gekoppeld de bijbehorende werkzaamheden maar ook de risico's. Deze zijn op dit moment moeilijk in te schatten maar kunnen aanzienlijk zijn.</p>

Wij schatten de netto kans van dit risico in op waarschijnlijk en de impact op belangrijk (benodigde weerstandscapaciteit € 525.000).

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Wet werk en bijstand (I-Deel) / Wet werken naar vermogen</i> De inkomsten komen (niet-geoordeelde doeluitkering) van het rijk. Het budget voor 2014 wordt pas ultimo 2013 voorlopig bekendgemaakt en ultimo 2015 (dus in wezen achteraf) definitief. Sinds 2010 stijgen de uitkeringsaantallen. In 2011 is een beroep gedaan op de 10% regel voor een aanvullende uitkering maar het ministerie heeft het verzoek niet toegekend.</p>	<p>De kosten zijn afhankelijk van de ingediende aanvragen en verstrekte uitkeringen. Deze zijn zo goed mogelijk ingeschat, maar blijven onzeker. De vershraling van de voorliggende voorzieningen WW en WAO/WIA leidt tot een sneller en groter beroep op bijstand. Het risico voor de gemeenten is afgetopt op 10% (circa € 500.000). De kosten boven deze 10% kunnen in principe door het rijk worden vergoed. In 2012 is er geen beroep gedaan op deze regeling. Echter gezien de aanhoudende tegenvallende werkloosheidscijfers is het zeer waarschijnlijk dat de gemeente geconfronteerd wordt met hogere uitkeringslasten. Op 31 december 2009 kende Cuijk 296 uitkeringsgerechtigden. Op 31 december 2011 waren dit er 328. In verslagjaar 2012 bedroeg het aantal uitkeringsgerechtigden 325 en medio 2013 is dit aantal gestegen naar 361.</p>

Wij schatten de netto kans van dit risico in op waarschijnlijk en de impact op belangrijk (benodigde weerstandscapaciteit € 525.000).

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Participatiebudget</i> Dit is een samenvoeging van inburgeringsgelden, educatiemiddelen beroepsonderwijs (WEB) en re-integratiegeld WWB (W-deel). De delen zijn nu deels samengevoegd.</p>	<p>De inkomsten komen (via een geoordeelde doeluitkering) van het rijk. De budgetten worden stapsgewijs ingrijpend gekort. Re-integratie: De inzet zal zijn om te werken binnen de beschikbare budgetten, maar gelet op de forse bezuinigingen en lopende verplichtingen, is op dit moment een heroverweging in voorbereiding. Het participatiebudget bevat merendeels geen voor burgers afdwingbare afspraken (geen 'open einde'-financiering). Inburgering: De inburgering wordt in 2014 afgerond. De terugbetalingsverplichting van de geoordeelde budgetten is vervallen. De bedragen zijn in 2012 vrijgevallen in het exploitatieresultaat en bij de resultaatbestemming in een hiervoor gevormde reserve gestort. Door het vormen van de reserve is het risico afgedekt.</p>

Wij schatten de netto kans van dit risico in op zelden en de impact van weinig belang (benodigde weerstandscapaciteit € 8.000).

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Invoering transitie jeugdzorg</i> De transitie jeugdzorg gaat gepaard met een bezuiniging. De financiële risico's worden zoveel mogelijk beperkt door in gesprek te gaan met de uitvoerders. Bij onderdelen kunnen wettelijk geen budgetplafonds worden aangegeven, wat een financieel risico met zich meebrengt.</p>	<p>Voor de invoeringskosten voor de decentralisatie jeugdzorg is in 2013 € 48 miljoen beschikbaar. Over de verdeling van deze budgetten heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Het projectplan wordt medio 2013 vastgesteld en dan wordt ook duidelijk wat de financiële gevolgen zullen zijn. Het grootste risico is dat er minder middelen overgaan naar de gemeente voor dezelfde uit te voeren taken. Met twintig gemeenten in Brabant Noord-Oost wordt een gezamenlijk beleid geformuleerd en afgestemd met de uitvoerders hiervan waardoor de risico's zoveel mogelijk worden beperkt. Enerzijds door de beleidsinhoudelijke voorwaarden, anderzijds door volumebewaking, contractafspraken en het regionale solidariteitsprincipe.</p>

Wij schatten de netto kans van dit risico in op mogelijk en de impact op klein (benodigde weerstandscapaciteit € 88.000).

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Algemene uitkering gemeentefonds</i> De gemeentelijke inkomsten bestaan voor een groot gedeelte uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het is daarom van groot belang dat de gemeente tijdig een beeld heeft van de omvang van de uitkering. Jaarlijks informeert het rijk ons over de ontwikkelingen van het gemeentefonds via de circulaire. De fluctuaties in dit fonds hangen samen met macro-economische ontwikkelingen en zijn door ons als gemeente niet te beïnvloeden.</p>	<p>De verslechterde economische situatie heeft zijn weerslag op de hoogte van de algemene uitkering en vormt een groot extra financieel risico voor de komende jaren. Het effect van de benodigde extra bezuinigingen op de omvang van het gemeentefonds is nog niet bekend. Mogelijk zal in de septembercirculaire 2013 meer duidelijkheid worden geboden over de ontwikkeling van het gemeentefonds. Voor 2014 e.v. wordt mogelijk € 6 miljard bezuinigd. Voor Cuijk zou dit een structurele korting van ongeveer € 675.000 kunnen betekenen.</p>

Wij schatten de netto kans van dit risico in op belangrijk en de impact op bijna zeker (benodigde weerstandscapaciteit € 675.000).

Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten of instanties

Onderwerp	Risicobeschrijving
<p><i>Samenwerking Meander</i> In de bezuinigingsoperatie 2010-2014 zijn taakstellingen opgenomen voor onder andere de instellingen Meander. Op basis van samenwerkingsovereenkomsten wordt over de taakstelling overleg gevoerd met die instellingen en de deelnemende gemeenten.</p>	<p>In verband met de bezuiniging bij Meander hebben wij in 2012 een compensatiesom van € 21.000 betaald. In de afronding m.b.t. de Meander loopt nog een aantal rechtspositionele kwesties. Dat kan leiden tot een claim van maximaal € 800.000. Mocht de afwikkeling langer lopen, dan is de kans op natuurlijk verloop groter en zal de uiteindelijke compensatiesom lager zijn.</p>

Wij schatten de netto kans van dit risico in op waarschijnlijk en de impact op belangrijk (benodigde weerstandscapaciteit € 525.000).

Risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden

Onderwerp	Risicobeschrijving
<i>Afnameverplichting kavels</i> In het kader van bedrijfsverplaatsing heeft de gemeente zich garant gesteld tot afname van vier kavels indien de ondernemer zelf zijn kavels niet kan verkopen.	Dit leidt tot een afnameplicht van de grond, maar de gemeente krijgt hier bezit voor terug. Dit zal daarom niet leiden tot een financieel nadeel. Echter, door het bijschrijven van rente en de dalende prijzen kan afboeking bij verkoop in de toekomst wel leiden tot een financieel nadeel.

Wij schatten de netto kans van dit risico in op 50% en de impact op gemiddeld (benodigde weerstandscapaciteit € 188.000).

Inschatting risico's

Bij het inschatten van de risico's is rekening gehouden met het maximale bedrag van het risico en de kans dat dit zich voor doet. De inschatting van de hiervoor genoemde risico's levert het onderstaande beeld op:

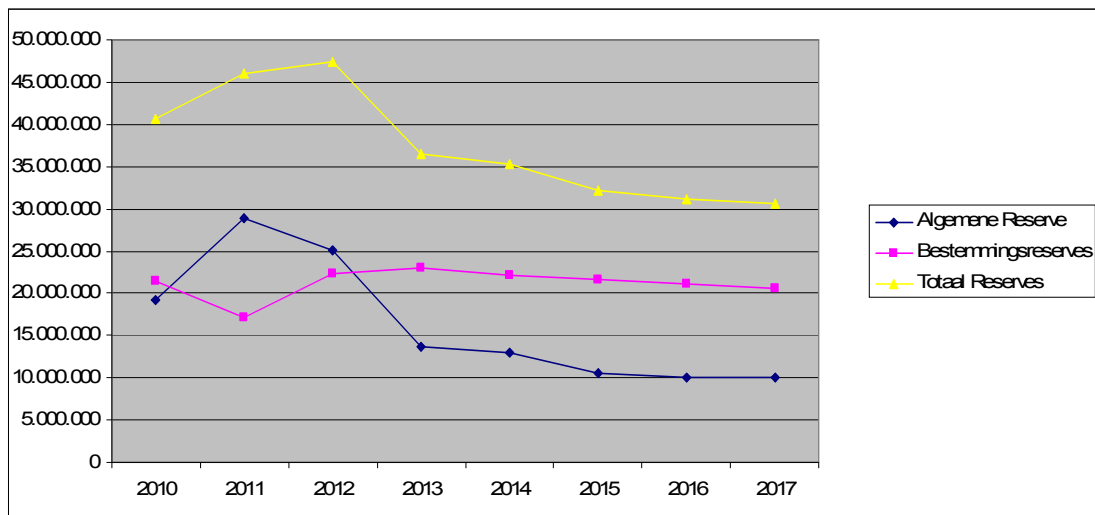
Risicoanalyse	I/S	A		B	
		max. risico in €	kans	Berekend risico	
Omschrijving risico					
Saneringskosten gronden centrum Cuijk	I	375.000	50%	188.000	
Afwaarderen panden in eigendom	I	750.000	50%	375.000	
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	I	750.000	70%	525.000	
Wet werk en bijstand (I-Deel) / Wet werken naar vermogen	I	750.000	70%	525.000	
Participatiebudget	I	75.000	10%	8.000	
Invoering transitie jeugdzorg	I	175.000	50%	88.000	
Algemene uitkering gemeentefonds	S	750.000	90%	675.000	
Samenwerking Meander	I	750.000	70%	525.000	
Afnameverplichting kavels	I	375.000	30%	188.000	
Benodigde weerstandscapaciteit		4.750.000		3.097.000	

Op basis van de geïntariseerde risico's en de kansberekening dat deze risico's zich daadwerkelijk zullen voordoen, is berekend dat het benodigde weerstandsvermogen 'A' € 4.750.000 bedraagt. Er is op dit moment in de algemene reserve € 13.922.000 beschikbaar en dat is aanmerkelijk meer dan de berekende benodigde weerstandscapaciteit.

De door de raad vastgestelde minimum grens van de algemene reserve van € 7.500.000 is hoger dan het bovengenoemde berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit van € 4.750.000 valt lager uit dan de vastgestelde € 7.500.000, doordat in 2012 –door een actualisatie van de BGE– een aantal reserves al op peil is gebracht. Zo bedraagt de reserve onvoorzienbare risico's Bouwgrondexploitatie per 01-01-2013 € 4.780.000.

De weerstandsratio is derhalve A/B= 1,54. Zolang de weerstandsratio boven 1 is kunnen de risico's worden opgevangen. Rond 1 is de weerstandscapaciteit conform de norm daaronder bedenkelijk.

Hieronder is de ontwikkeling van de algemene reserve voor de begrotingsperiode 2014-2017 weergegeven.

Uit bovenstaand overzicht is te zien dat de algemene reserve in 2017 € 10.066.000 is. De gemeente Cuijk heeft als ondergrens bepaald dat de algemene reserve ten minste € 7.500.000 zou moeten bedragen. Op basis van het huidig risicoprofiel biedt dit meer dan voldoende garantie dat de gemeente de incidentele risico's kan dragen, ook in de toekomst. Wanneer een aantal risico's, vooral in het sociaal domein, in werking treden zal er naar structurele middelen gezocht moeten worden.

3.3 Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf worden de beleidsuitgangspunten en de financiële consequenties voor het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen weergegeven. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. Het beleid over deze kapitaalgoederen is verwerkt in beheerplannen die voor verschillende kapitaalgoederen worden opgesteld.

Beleidskader en financiële consequenties

De volgende beheerplannen zijn de afgelopen jaren door de raad vastgesteld:

beheerplan		datum vaststelling	cyclus	jaar herziening
Rationeel rioolbeheer (VGRP)	Rbs	30-10- 2012	4 jaar	2014*
Rationeel wegbeheer	Rbs	9-11-2009	4 jaar	2013
Rationeel gebouwenbeheer	Rbs	10-09-2012	4 jaar	2016
Rationeel groen- en bomenbeheer	Rbs	11-04-2005	4 jaar	2014
Beheerplan openbare verlichting (groepsremplace/schilderen)	Rbs	31-01-2005	4 jaar	2014
Groot onderhoud schoolgebouwen/uitbreiding en reconstructie schoolgebouwen	Rbs	2010	4 jaar	2014
Beheerplan Kraaijenbergse Plassen en Heeswijkse Plas	Rbs	28-09-2009	4 jaar	2013

- *In het kader van de samenwerking Cuijk/Grave/Mill wordt in 2014 een beleidsplan (VGRP) voor de 3 gemeenten opgesteld.*

Riolering en water

Riolering wordt aangelegd en in stand gehouden om drie redenen:

- Het beschermen van de volksgezondheid;
- De waterafvoer vanuit het bebouwd gebied;
- Het beschermen van de kwaliteit van de leefomgeving en het milieu.

Wettelijk kader

De gemeente Cuijk heeft het VGRP Cuijk opgesteld. Dit plan had betrekking op de jaren 2008 t/m 2012. Op 30 oktober 2012 heeft de raad besloten om de termijn met 2 jaar te verlengen tot en met 2014. In 2014 zal een nieuw VGRP worden opgesteld voor in ieder geval de drie gemeenten in CGM-verband, maar mogelijk ook met de gemeenten Boxmeer en Sint Anthonis. Het hebben van een actueel en geldig gemeentelijk rioleringsplan is een wettelijke verplichting vanuit onder andere de Wet Milieubeheer.

Sinds 1 januari 2008 heeft de Rijksoverheid de zorgplicht ten aanzien van riolering uitgebreid naar drie zorgplichten:

- Zorgen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater naar een geschikt lozingspunt;
- Zorgen voor de inzameling, het transport en de verwerking van hemelwater, voor zover dit niet van particulieren verwacht kan worden;
- Zorg dragen voor het in het openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit voor zover

het treffen van deze maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.

In het VGRP is opgeschreven hoe de gemeente Cuijk de komende jaren invulling wil geven aan haar zorgplichten ten aanzien van afvalwater, hemelwater en grondwater. Daarnaast wordt het huidige stelsel bestaande uit: 121 kilometer vrijvervalriolering, 3270 inspectieputten, 17 externe overstorten, 25 rioolgemalen met 5 kilometer persleiding, 308 drukrioleringspompen met 73 kilometer persleiding en 8 bergbezinkbassins onderhouden. De kosten van de riolering komen voor rekening van de burgers van de gemeente Cuijk door middel van de rioolheffing. Hiermee is het product Rioolbeheer budgettair neutraal. Gezien de hoeveelheid en diversiteit van de werkzaamheden verwijzen wij u voor het uitvoeringsprogramma naar het VGRP.

Omschrijving beheerplan	Krediet/budget 2014	Dekking uit
Operationeel Plan Riolering 2013-2014	1.050.000	Voorziening
Onderhoud	290.000	Voorziening

Wegen

Uit het gegevensbestand van de gemeente Cuijk blijkt dat de gemeente circa 1.760.000 m² verhardingen in beheer heeft. Dit totaal is onder te verdelen in 997.000 m² asfaltverhardingen, 703.000 m² elementverhardingen en 60.000 m² betonverhardingen. Naast deze verhardingen heeft de gemeente ook nog 145.000 m² halfverhardingen in beheer. De lengte van het verharde wegennet bedraagt ongeveer 235 kilometer.

Met het uitvoeren van een jaarlijkse globale visuele inspectie wordt inzicht verkregen in de actuele onderhoudstoestand van de verhardingen die in beheer zijn bij de gemeente Cuijk. Geconcludeerd kan worden dat het onderhoudsniveau van de asfalt- en elementverhardingen in de gemeente Cuijk net voldoende is. Deze beoordeling is gerelateerd aan een landelijk goed en evenwichtig onderhouden wegennet.

Bij de vaststelling van het Wegenbeheerplan is uitgegaan van maximaal 5% achterstallig onderhoud. Dit houdt in dat 5% van het wegennet –de door het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek Grond-, water-, en Wegenbouw en de verkeerstechniek voorgeschreven richtlijn– met meer dan 1 klasse heeft overschreden (CROW-systematiek voor wegbeheer, conform de publicatie 147, uitgave november 2005). Het gevolg van achterstallig onderhoud is kapitaalvernietiging. Wanneer noodzakelijk onderhoud wordt uitgesteld moet op een later tijdstip een meer ingrijpende en kostbare maatregel worden getroffen. Om het benodigd onderhoud te bepalen wordt gebruik gemaakt van het door Grontmij ontwikkelde computerprogramma 'dg DIALOG-wegen', dat op deze systematiek is gebaseerd. Deze gaat uit van een wegennet dat kwalitatief net voldoet aan de minimale eisen voor verantwoord wegbeheer. Eind 2013 wordt er een nieuw Wegenbeheerplan aan de raad ter vaststelling aangeboden.

Het uitvoeringsprogramma van 2014 wordt bepaald aan de hand van de globale weginspectie welke eind 2013 wordt uitgevoerd. Voor 2014 is een bedrag opgenomen van € 500.000 voor het benodigd onderhoud. Tevens wordt begin 2014 de uitgevoerde werkzaamheden in 2013 geëvalueerd. Naast het reguliere onderhoud wordt conform de planning in 2014 de Kalkhofseweg gereconstrueerd.

Omschrijving beheerplan	Krediet/budget 2014	Dekking uit
Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2014	500.000	Voorziening
Reconstructie Hapsebaan-De Hork	344.000	Exploitatie
Vorbereiding Grotestraat	30.000	Exploitatie
Lauwerenberg-Koebaksestraat	31.000	Exploitatie
Vorbereiding Randweg Haps	100.000	Exploitatie
(Calamiteiten) onderhoud	181.000	Exploitatie

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente heeft diverse gebouwen in beheer. In 2012 is een kwaliteitsniveau (conditiescore) vastgesteld voor de gemeentelijke gebouwen. Met dit als basis zijn er meerjarenonderhoudsbudgetten met een planhorizon van 20 jaar opgesteld die als input hebben gediend voor het opstellen van de beheerplannen 2013-2014. Naast de groot onderhoudsuitgaven zijn ook de jaarlijkse kosten voor calamiteiten en de kosten voor het contractonderhoud opgenomen in het beheerplan gemeentelijke gebouwen.

Het onderhoud aan een aantal gebouwen zal tot een minimum worden beperkt vanwege de beoogde verkoop van deze panden. In de beheerplannen is hiervoor dan ook een calamiteitenbudget gereserveerd. Per jaar wordt bekeken of er verschuivingen in de planning mogelijk, dan wel noodzakelijk zijn. De planning voor het onderhoud wordt jaarlijks aan uw raad ter beoordeling voorgelegd. Ook wordt jaarlijks een evaluatie versterkt van het uitgevoerde onderhoud in het afgelopen dienstjaar.

Omschrijving beheerplan	Krediet/budget 2014	Dekking uit
Groot onderhoud 2014	164.000	Voorziening
Klein onderhoud 2014	88.000	Exploitatie

Openbaar groen en bomen

Het groenbeheerplan is in april 2005 vastgesteld. Dit plan bestaat uit een zoneringsplan en een beeldkwaliteitsplan. Het groen in de gemeente Cuijk is in zones ingedeeld. Aan deze onderscheidene zones zijn verschillende onderhoudsniveaus toegekend. Daarbij zijn in dit beheerplan vier onderhoudsniveaus opgenomen te weten: **Intensief, standaard, extensief** en **ecologisch**. Uiteindelijk is gekozen voor het 'Standaard + beheerpakket', dat overeenkomt met het huidige beheer.

Door diverse omstandigheden is het groenbeheerplan niet geactualiseerd. Eind 2013 heeft u uw oordeel kunnen geven op het Groenstructuurplan. Dit groenstructuurplan gaat de basis vormen voor het nieuwe groenbeheerplan dat in 2014 vastgesteld moet worden. Vervolgens zal hierna een bestek worden opgesteld en het onderhoud voor meerdere jaren worden uitbesteed.

Met de vaststelling van het groenbeheerplan heeft u ook ingestemd met het Bomenbeleidsplan. Daarin is met name een categorisering vastgelegd voor de boomgrootte en is aangegeven waar deze bomen geplant mogen worden. Hierbij gaat het er voornamelijk om dat geen al te grote bomen in woonstraten worden geplant. Verder is aangegeven hoe wordt omgegaan met overlastgevende bomen.

De kosten van het beheer van het groen in Cuijk moet binnen de exploitatiebegroting worden opgevangen. Voor het aanpassen van groen bij reconstructies zijn beperkte extra middelen beschikbaar.

Omschrijving beheerplan	Krediet/budget 2014	Dekking uit
Regulier onderhoud	943.000	Exploitatie
Aanpassing groen bij reconstructies	35.000	Exploitatie

Openbare verlichting

Het doel van de openbare verlichting is om bij duisternis het openbare leven zo goed mogelijk te laten functioneren:

- Waarbij men geen gevoel van onveiligheid ervaart;
- Waarbij de weggebruiker zich op een veilige wijze moet kunnen verplaatsen;
- Waarbij verlichting de leefbaarheid (herkenbaarheid, sfeer) vergroot en de ruimtelijke inrichting wordt versterkt.

Uit deze doelstelling komen de volgende aspecten naar voren:

- Sociale veiligheid: een omgeving waar men zich zonder direct gevoel voor dreiging of confrontatie met geweld kan bewegen;
- Verkeersveiligheid: een veilige en gepaste afwikkeling van verkeer bij duisternis;
- Leefbaarheid: het bevorderen van de herkenbaarheid of sfeer;

- Ruimtelijke inrichting: het benadrukken van het bijzondere karakter van de openbare ruimte (bijvoorbeeld het verlichten van een monumentaal bouwwerk).

Uit het beheerplan Openbare verlichting blijkt dat het verlichtingsniveau over het algemeen voldoende is ten opzichte van de geldende normen. In de toekomst wordt gestreefd naar een verlichtingsniveau van 70% van de normen die vastgesteld zijn in de ROVL (Richtlijn voor Openbare Verlichting).

In 2014 wordt een nieuw uitvoeringsprogramma van het beheerplan Openbare verlichting opgesteld voor de 6280 lichtmasten en 6490 armaturen in Cuijk. Hierin komt o.a. te staan in welke straten de komende tijd lichtmasten moeten worden vervangen. Ook wordt hierin aangegeven welke masten er geschilderd moeten worden en welke armaturen er aan vervanging toe zijn. Uitgangspunt hierbij is de afschrijvingstermijn van 40 jaar voor lichtmasten en een afschrijvingstermijn van 20 jaar voor de armaturen. De stand van de voorziening groepsremplace openbare verlichting bedraagt per 1-1-2014 € 10.000. Gezien de investeringen die plaatsvinden, dient de voorziening vanuit de algemene reserve eenmalig aangevuld te worden met € 100.000. Naast budgetten voor het reguliere onderhoud zijn er vervangingskredieten beschikbaar voor het vervangen/optimaliseren van de openbare verlichting bij wegreconstructies.

Omschrijving beheerplan	Krediet/budget 2014	Dekking uit
Vervanging armaturen	20.000	Exploitatie
Vervanging lichtmasten	30.000	Exploitatie
Vervanging armaturen bij reconstructies	20.000	Exploitatie
Vervanging lichtmasten bij reconstructies	25.000	Exploitatie
Schilderwerk aan lichtmasten	15.000	Voorziening
Groepsremplace	100.000	Voorziening
Onderhoud	97.000	Exploitatie

Schoolgebouwen

Onderwijshuisvesting blijft een onderwerp dat, niet alleen landelijk maar zeker ook in Cuijk, de nodige aandacht vraagt. Behalve de beoordeling van concrete aanvragen vanuit de schoolbesturen vormt ook het meerjaren toekomstperspectief van elke school een essentieel element in het huisvestingsplan. De jaren 2013 en 2014 staan in het teken van doordecentralisatie van buitenonderhoud van schoolgebouwen. Hierbij zijn we deels afhankelijk zijn van landelijke wetgeving, daarnaast wordt in samenspraak met de schoolbesturen de mogelijkheid van lokaal maatwerk onderzocht.

De kosten van onderwijshuisvesting zijn meerjarig doorgerekend over een periode van 25 jaar. Hierbij is rekening gehouden met de structurele lasten verbonden aan de volledige doordecentralisatie van het voortgezet onderwijs van het Merletcollege. Directe aanleiding hiertoe is de geplande nieuwbouw naast sportpark de Groenendijkse Kampen. In samenwerking met de schoolbesturen voor het basisonderwijs wordt in 2013-2014 onderzocht welke mogelijkheden –volledige dan wel gedeeltelijke– doordecentralisatie van onderhoudsverplichtingen biedt, waarbij voorwaarden en financiële consequenties voor beide partijen in beeld worden gebracht. Doelstelling is hierbij in CGM-verband een overeenkomst te sluiten. Voor het jaar 2014 is voor groot onderhoud een krediet benodigd van circa € 250.000 (huisvestingsplan).

Jaarlijks wordt de stand van de voorziening geactualiseerd. Indien nodig wordt ten laste van de exploitatie bijgestort tot het vereiste niveau. Deze storting komt ten laste van de onderwijs huisvestingsbudgetten en wordt gedekt uit de Reserve Gemeentelijk Integraal Huisvestingsplan. In het jaar 2014 zal opnieuw een complete doorrekening van alle huisvestingsbehoeften plaatsvinden, voor zowel onderhouds- als investeringswerken. Dit mede in het kader van het genoemde Onderzoek doordecentralisatie onderhoud basisonderwijs.

Op basis van deze gegevens wordt voor de Begroting 2015 de hoogte van de noodzakelijke reserve (inclusief voorziening) en dus de jaarlijkse voeding van de reserve herijkt. De stand van de voorziening groot onderhoud schoolgebouwen bedroeg op 1 januari 2013 € 101.000. De Reserve GIHP bedraagt per 1 januari 2013 € 4.454.000.

Omschrijving beheerplan	Krediet/budget 2014	Dekking uit
Onderhoud 2014	250.000	voorziening

Kraaienbergse Plassen en Heeswijkse Plas (Cuijk)

Al vanaf 1968 wordt er zand gewonnen in het plangebied van de Kraaienbergse Plassen. Na voltooiing van de zandwinning en het herinrichten van de oevers wordt dit plassengebied aan de gemeente overgedragen. In overleg met de ontgronder, de provincie en de gemeente is een deel van dit plassengebied voor natuurontwikkeling bestemd. Om deze nieuwe ontwikkeling te stimuleren en om deze ontwikkeling in goede banen te leiden is er een beheerplan opgesteld. Dit beheerplan heeft als doelstelling het behoud en bevorderen van de in het gebied voorkomende natuurlijke en halfnatuurlijke elementen. Maar er is ook aandacht voor de recreatieve mogelijkheden in dit gebied.

De onderhoudskosten worden tot het einde van de zandwinning betaald uit de opbrengsten uit deze zandwinning. Dus tot en met 2014 verlopen de kosten op het product Kraaienbergse Plassen budgettair neutraal door storting/onttrekking uit de Algemene Reserve. Na 2014 vindt beëindiging plaats van de zandwinning en dienen de lasten binnen de exploitatiebegroting te worden opgevangen. Na deze periode wordt het beheer van de Kraaienbergse Plassen dus ondergebracht bij het regulier groenonderhoud in de gemeente Cuijk.

Omschrijving beheerplan	Exploitatiebudget 2014
Onderhoud 2014	205.000

3.4 Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

Deze paragraaf vloeit voort uit bepalingen van de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido). Deze wet beoogt het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden en het beheersen van financiële risico's. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) schrijft voor dat in ieder geval de beleidsvoornemens van het risicobeheer van de financieringsportefeuille genoemd worden in deze paragraaf. Deze financieringsparagraaf is zowel voor de begroting als voor de programmarekening –in samenhang met het *treasury*-statuut– een belangrijk instrument voor het transparant maken, sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Treasury-functie

De *treasury*-functie van onze gemeente dient tot:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, valutarisico's, kredietrisico's, interne liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het *treasury*-statuut.

Rentevisie

De rentevisie is de toekomstverwachting over de renteontwikkeling, op basis waarvan een financierings- en beleggingsbeleid wordt gevoerd. Afstemming van het beleid op de rentevisie betekent bijvoorbeeld het uitstellen van uitzettingen met een lange looptijd op het moment dat rentestijging wordt verwacht. Onze gemeente laat zich bij de rentevisie leiden door rentevisies van grote banken en andere grote (financiële) instellingen zoals de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Dit leidt op dit moment tot de volgende rentevisie:

De ECB zal een ruim monetair beleid blijven voeren. De lange rentetarieven zullen onder invloed van een verwacht licht economisch herstel enigszins oplopen.

Risicobeheer

- De financiële risico's bestaan uit renterisico's, koersrisico's, valutarisico's, interne liquiditeitsrisico's en kredietrisico's.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de gemeente wordt geconfronteerd met sterke rentestijgingen voor geldleningen. Renterisicobeheer is het bewust beperken van de negatieve invloed van toekomstige rentewijzigingen. Het renterisico kan onder andere beperkt worden door de aflossing- en renteherzieningsmomenten van leningen goed te spreiden bij het aantrekken van nieuwe leningen en/of vervroegd af te lossen. In de wet Fido zijn een kasgeldlimiet en een renterisiconorm vastgelegd om het renterisico bij decentrale overheden te beheersen. Rapportering over deze normen vindt plaats door middel van de paragraaf financiering.

Koers- en valutarisico

Van koersrisico is sprake als financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In 2014 is geen koersrisico te verwachten.

Intern liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de gemeente op korte termijn niet genoeg geld in kas heeft om aan haar verplichtingen te voldoen. Dit kan tot gevolg hebben dat de gemeente (tijdelijk) een lening moet aantrekken of tussentijds een uitzetting moet verkopen. In beide gevallen kan dit negatieve financiële gevolgen hebben. Door een (meerjarige)

liquiditeitenplanning ontstaat inzicht in de behoefte aan liquide middelen dan wel in het overschot aan liquide middelen.

De gemeente Cuijk maakt optimaal gebruik van de kasgeldfaciliteit. De *treasury*-functie heeft, onder meer door de invoering van het schatkistbankieren vanuit de Rijksoverheid, meer aandacht gekregen.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico op een waardedaling van een vordering ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van de financiële verplichtingen door de tegenpartij. In het *treasury*-statuut van onze gemeente en in de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) zijn daarom richtlijnen opgenomen die aangeven bij welke financiële ondernemingen uitzettingen plaats mogen vinden. Er worden bijvoorbeeld eisen gesteld aan de kredietwaardigheid van deze ondernemingen. Bij het aanvragen van een nieuwe lening of een renteherziening wordt de financiële positie van een onderneming beoordeeld.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de kredietrisico's op het gebied van de verstrekte langlopende geldleningen:

omschrijving	zekerheid	restantschuld 1 januari 2014 (bedragen in euro)	voorzienbare waardedaling in %
Woningbouwcorporaties	Waarborg WSW / geen	1.219.414 214.191	0% 0%
Overige verstrekte geldleningen:			
Geldlening i.v.m. transacties bouwgrondexploitatie	Hypotheek	184.348	0%
Enexis	Aandeelhouder	209.036	0%
Diverse instelling en verenigingen	Geen / verrekening subsidie	305.987	0%
Totaal		2.132.976	

Kasgeldlimiet

Onzekerheid over de toekomstige te betalen rente op de korte termijn brengt een risico met zich mee. In de wet Fido is een kasgeldlimiet vastgelegd om het renterisico bij decentrale overheden te beheersen door een grens te stellen aan financiering op korte termijn. Dit betekent dat de korte schuld voor gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. De korte schuld bestaat uit de opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd korter dan één jaar en de schuld in rekening-courant en is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven.

Kasgeldlimiet 2014	x € 1.000
Begrotingstotaal (totaal lasten)	76.653
Percentage regeling	8,5%
Kasgeldlimiet	6.515
Gemiddelde netto vlottende schuld (-/-)/ gemiddeld overschot vlottende middelen *	-/- 1.595
Ruimte (+) / overschrijving (-)	4.920

- *Bij de bepaling van de netto vlottende schuld is uitgegaan van de situatie per ultimo september 2013.*

De ruimte onder de kasgeldlimiet zal in 2014 worden ingezet voor de financieringsfunctie van de gemeente.

Renterisiconorm

Voor de lange termijn wordt de renteonzekerheid uitgedrukt in het renterisico. In de wet Fido is een renterisiconorm voor decentrale overheden vastgelegd. Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden (leningen met een looptijd van langer dan één jaar). Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moeten worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hierbij is een minimumbedrag bepaald van € 2,5 miljoen.

Renterisiconorm		(bedragen x € 1.000)			
		2014	2015	2016	2017
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	1.755	2.187	1.764	1.767
3	Renterisico (1 + 2)	1.755	2.187	1.764	1.767
4a	begrotingstotaal	76.653	63.706	64.072	63.755
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	15.331	12.741	12.814	12.751
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	13.576	10.554	11.050	10.984
5b	Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

We kunnen concluderen dat het renterisico op de vaste schuld onder de renterisiconorm is gebleven.

Financiering

Financiering met vaste geldleningen

De leningenportefeuille bestaat uit 6 vaste geldleningen met een restantschuld per 1 januari 2014 van € 31.228.292 en een gemiddeld rentepercentage van 4,19%. De totale aflossing in 2014 bedraagt € 1.759.917.

Dag- en kasgeldleningen

Bij een (tijdelijk) tekort aan liquide middelen (boven de rekening courantomiet) wordt hierin voorzien door het aantrekken van dag- en/of kasgeld. Bij gunstige rentetarieven van dag- en/of kasgeld ten opzichte van het rekening-courant tarief zal ook onder de rekening courantomiet dag- en/of kasgeld worden aangetrokken. De voorwaarden waaronder het aantrekken van dag- en kasgeldleningen gebeurt zijn in het *treasury*-statuut beschreven.

Rekening courant en deposito's

In 2013 is een wetsvoorstel aangenomen dat alle decentrale overheden verplicht worden om overtollige (liquide) middelen aan te houden in 'de schatkist' c.q. bij het Rijk. Deze verplichting tot schatkistbankieren is verankerd in de Wet Fido.

Decentrale overheden moeten alle tijdelijke overschotten aan liquide middelen boven de € 250.000, en een drempel afhankelijk van het begrotingstotaal, bij het Rijk stallen.

Overige uitzettingen

Vastrentende uitzettingen

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de door de gemeente verstrekte geldleningen aan derden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vastrentende uitzettingen	(bedragen x € 1.000)			
	2014	2015	2016	2017
Beginstand per 1 januari	1.916	1.773	1.632	1.411
Aflossingen	143	141	222	149
Eindstand per 31 december	1.773	1.632	1.410	1.261

BNG APPA Fonds

In afwachting van het op termijn onderbrengen van een eigen wettelijke pensioenregeling voor politieke ambtsdragers binnen het ABP moeten gemeenten het lang leven risico in eigen beheer uitvoeren en beheren. Om het rendement op de gereserveerde middelen te optimaliseren en de middelen tijdig liquide beschikbaar te hebben is het gewenst deze middelen te beleggen. Hiertoe is door de Bank Nederlandse Gemeenten een speciaal fonds opgericht, het BNG APPA Fonds. De middelen van de pensioenvoorziening voor de wethouders zijn in dit 'Fidoproof' fonds belegd. De waarde van de beleggingen bedraagt per 30 juni 2013 € 2.429.249 bij een oorspronkelijke inleg van € 2.070.718.

3.5 Paragraaf 5 Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de relaties en verbindingen van de gemeente met (verbonden) derde partijen, waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend □n waarmee financieel belang is gemoeid. Met 'bestuurlijk belang' wordt bedoeld: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met 'financieel belang' wordt bedoeld, dat de gemeente de middelen die zij ter beschikking heeft gesteld kwijt is in geval van een faillissement van de verbonden partij en/of dat er in geval van financiële problemen bij de verbonden partij, verhaal op de gemeente kan plaatsvinden. Subsidies bijvoorbeeld vallen veelal niet onder het criterium 'verbonden partijen', omdat deze zich vaak beperken tot slechts een financieel belang.

Voor het inzicht van de gemeenteraad is het van belang, dat de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang, zoals geconcretiseerd in de programma's, op hoofdlijnen wordt aangegeven. Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan (blijven) doen. De verbonden partij wordt in die situatie gemandateerd door de gemeente. De gemeente of samenwerkende gemeenten, blijven de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. De raad heeft echter een kaderstellende en controlerende taak bij de programma's. Vooral dient afgevraagd te worden of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd kunnen worden. Andere belangrijke aspecten bij verbonden partijen zijn de kosten en de financiële risico's die dat met zich meebrengt.

Gezien het grote aantal verbonden partijen hebben gemeenten in de regio Brabant Noord-Oost een adoptieregeling afgesproken. Dit houdt in dat een klein aantal gemeenten de kadernota, begroting en jaarstukken van een verbonden partij analyseert en overleg heeft met de betreffende verbonden partij hierover. Hierover worden de overige deelnemende gemeenten door de adoptiegemeenten geadviseerd.

De verbonden partijen

1 Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal		
Doel		Het bevorderen, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers op de beleidsterreinen genoemd in paragraaf 3.2 van de gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal. De gemeenschappelijke regeling voert projecten uit, vraagt en verstrekt middelen van en aan derden en adviseert bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen aan meerdere belanghebbenden.
Partijen		Diverse gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen.
Bestuurlijk belang		De gemeente is met twee raadsleden en een lid van het college van burgemeester en wethouders vertegenwoordigd in de Euregio-raad. Voor alle vertegenwoordigers zijn vervangers aangewezen.
Financieel belang		De gemeente draagt jaarlijks bij aan de exploitatie via een bedrag per inwoner. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling is de gemeente verplicht om naar rato van de hoogte van haar deelnemersbijdrage een extra bijdrage te verstrekken ter voldoening aan de verplichtingen die na verzilvering van het vermogen resteren. Hieronder vallen ook de verplichtingen die bij derden ontstaan, doordat zij personeel ter beschikking hebben gesteld waarvoor tengevolge van de liquidatie geen werk meer is. De gemeentelijke bijdrage is gebaseerd op een bedrag per inwoner en de hoogte daarvan wordt jaarlijks in de begroting/rekening tot uiting gebracht onder het beheerproduct 'intergemeentelijke samenwerking'. De bijdrage voor 2014 bedraagt € 6.400 (2013: € 6.400).
Risico's		Eigen Vermogen per 3-12-2012 € 1.302.000 en per 31-12-2011 € 1.299.000.

		Vreemd Vermogen per 31-12-2012 € 2.350.000 en per 31-12-2011 € 2.820.100.
	Beleidsvoornemens	Binnen het Europees subsidieprogramma Interreg IV A, dat betrekking heeft op het hele Nederlands-Duitse grensgebied (vier Euregio's), worden samen met de partners aantal projecten opgepakt en uitgevoerd binnen de 'prioriteiten' 1. Economie, technologie en innovatie 2. Duurzame regionale ontwikkeling en 3. Maatschappij en integratie. Van een directe Cuijkse betrokkenheid is sprake bij de projecten 'Duits lijntje' en 'Gesunde Kinder und Gesunde Kommunen'. Voor het overige blijven we de ontwikkelingen binnen dit samenwerkingsverband volgen en sluiten wij aan waar dat inhoudelijk en financieel (in relatie tot eventuele subsidieverstrekking) mogelijk/respectievelijk gewenst is.
	Ontwikkelingen	Geen

2 Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord		
	Publiek belang	Het behartigen van het belang van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde, waar mogelijk integrale, uitvoering van de hulpverlening in het werkgebied evenals voorbereiding daarvan.
	Partijen	De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen Brabant-Noord en het Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord. In de veiligheidsregio werken 21 gemeenten, de GGD en de Politie Brabant-Noord samen. Verder werken ook het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid in de veiligheidsregio samen.
	Bestuurlijk belang	Bestuurslidmaatschap van de raadsvoorzitter. Een wethouder treedt op als plaatsvervangend lid.
	Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage in de vorm van een bedrag per inwoner. In geval van opheffing, op basis van een besluit van het algemeen bestuur, is de gemeente partij in de liquidatie. De bijdrage over 2014 bedraagt € 1.182.291.
	Risico's	Eigen Vermogen per 31-12-2011 € 8.818.000 en per 31-12-2012 € 10.0868.000. Vreemd Vermogen per 31-12-2011 €1 7.819.000 en per 31-12-2012 € 3.693.000. In verband met de integratie van de lokale brandweertaken zijn de cijfers 2011 en 2012 niet met elkaar te vergelijken.
	Beleidsvoornemens	Het Regionaal Beleidsplan 2012-2015 werd ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur aangeboden. In samenhang hiermee zal ook het Regionaal Dekkingsplan Brandweer worden aangeboden. Mede in samenhang met het landelijke veiligheidsbeleid zal het accent meer op het voorkomen en beperken van fysieke onveiligheid worden gelegd. Naast een goed opgeleide en toegeruste rampenbestrijdings- en crisisbeheersingsorganisatie zal ook de zelfredzaamheid van de burgers moeten worden bevorderd.
	Ontwikkelingen	Het veiligheidsveld maakt grote organisatorische veranderingen door. Zo zal de vorming van de Nationale Politie in het algemeen en van de regionale eenheid Noord en Zuidoost-Brabant in het bijzonder leiden tot een herinrichting van de samenwerking. De plannen om het aantal meldkamers terug te brengen heeft bij de vijf zuidelijke veiligheidsregio's tot het ontwikkelen van een businesscase naar de vorming van een gemeenschappelijk meldcentrum geleid. Hierover vindt afstemming plaats met het Ministerie van Veiligheid en Justitie. De Wet Veiligheidsregio's en de Wet Publieke Gezondheid leiden eveneens tot een heroriëntatie op de taken en verantwoordelijkheden van de GHOR.

3 Stichting Beheer en Exploitatie Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf		
Publiek belang	De instandhouding van de voorziening en het faciliteren van het personeel en de organisatie van het Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf (RVML).	
Partijen	Gemeenten Oss, Bernheze, Lith, Maasdonk, Uden, Veghel, Sint Anthonis, Grave, Landerd, Cuijk, Boxmeer, Mill en St.Hubert, Boekel.	
Bestuurlijk belang	Bestuurslidmaatschap van de raadsvoorzitter. Een wethouder treedt op als plaatsvervangend lid.	
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage in de vorm van een bijdrage per inwoner. In geval van liquidatie zullen resterende kosten worden verdeeld. Deze zijn gering omdat het Veiligheidshuis geen personeel in dienst heeft. De bijdrage over 2014 bedraagt € 27.263 (2013: € 32.838).	
Risico's	Eigen Vermogen per 31-12-2010 € 97.731 en per 31-12-2011 € 52.992. Vreemd Vermogen per 31-12-2010 € 53.660 en per 31-12-2011 € 95.209.	
Beleidsvoornemens	In verband met onzekerheid over c.q. teruglopende bijdragen van het rijk en het openbaar ministerie wordt bezien hoe samenwerking gestalte kan krijgen met het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch.	
Ontwikkelingen	Met de structurele toewijzing van middelen door het Ministerie van Veiligheid en Justitie kan het wegvallen van de provinciale subsidie opgevangen worden voor het basispakket aan werkzaamheden.	

4 Gemeenschappelijke regeling Brabants Historisch Centrum		
Publiek belang	Behoud van archiefbescheiden door toezicht en beheer daarop en de bevordering van lokaal en streekhistorisch onderzoek.	
Partijen	Het Rijk, 18 gemeenten en 2 waterschappen.	
Bestuurlijk belang	De deelnemende gemeenten/waterschappen zijn met drie leden vertegenwoordigd in het algemeen bestuur/dagelijks bestuur.	
Financieel belang	De gemeente draagt jaarlijks bij aan de exploitatie via een bedrag per inwoner. In geval van opheffing besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daartoe regels op. Tot en met 2015 zal voor Cuijk de 0-lijn worden gehanteerd. De totale bijdrage voor 2014 bedraagt € 87.170 (2013 € 89.539).	
Risico's	Eigen Vermogen per 31-12-2011 € 545.003 en per 31-12-2012 € 475.657. Vreemd Vermogen per 31-12-2011 € 3.177.563 en per 31-12-2012 € 3.039.477.	
Beleidsvoornemens	Verwoord in het beleidsplan 2009-2012 van het BHIC.	
Ontwikkelingen	Als vervolg op het beleidsplan 2009-2012 is in 2011 de beleidsvisie "Gegist bestek: het BHIC in 2019" verschenen. In deze notitie worden de meerjarige trends onderscheiden die de toekomstagenda van het BHIC zullen bepalen: verdere daling van het fysieke publieksbereik, sterke stijging van het digitale publieksbereik, voorts de noodzaak tot toenemende samenwerking met andere erfgoed aanbidders en verdere afslanking van de eigen organisatie.	

5 Gemeenschappelijke regeling Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden – West – Noord		
Publiek belang	De gemeentelijke taak op het gebied van ambulancevervoer, ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling vanwege de publieke borging en afstemming met GHOR.	
Partijen	47 gemeenten in Noord-Brabant.	
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door de portefeuillehouder en neemt deel aan het regionaal ambtelijk overleg en het portefeuillehouderoverleg.	
Financieel belang	Het financieel belang van de gemeenten beperkt zich tot een relatief klein deel van de exploitatiekosten die niet door zorgverzekeraars worden gedekt. In geval van opheffing besluit het algemeen bestuur tot	

		liquidatie en stelt een liquidatieplan op. De gemeentelijke bijdrage voor de ambulancevoorziening is komen te vervallen vanaf 2011. Het vervallen van de gemeentelijke bijdrage en de invoering van de Tijdelijke Wet Ambulancezorg waardoor de zeggenschap over de ambulancezorg exclusief de bevoegdheid is van de minister van VWS, zorgen ervoor dat de ambulancezorg als gemeentelijke taak komt te vervallen.
	Risico's	Externe ontwikkelingen zoals rijksbezuinigingen en/of kostensaneringen bij de zorgverzekeraars kunnen leiden tot een (hogere) gemeentelijke bijdrage. Eigen Vermogen per 31-12-2010 € 11.620.070 en per 31-12-2011 € 8.704.722 Vreemd Vermogen per 31-12-2010 € 16.211.315 en per 31-12-2011 € 19.168.924.
	Beleidsvoornemens	Geen
	Ontwikkelingen	De bijdrage die de gemeenten vanaf 2006 hebben moeten betalen voor de dekking van de meerkosten voor de Regeling Bezwarende Functies is grotendeels komen te vervallen. De Zorgverzekeraars nemen deze kosten voor 95% voor hun rekening. De nieuwe Wet op de Ambulancezorg zou op 1 januari 2011 in werking treden, waarbij onder andere de marktwerking ingevoerd zou worden. Met de komst van het nieuwe kabinet werd dit traject bevroren. De minister heeft per 1-1-2012 een voorlopige vergunning voor 5 jaar toegewezen aan de huidige RAV's.

6	Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst 'Hart voor Brabant'	
	Publiek belang	Gemeentelijke taak op het gebied van 'preventieve gezondheidszorg' voor alle leeftijdsgroepen, ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling.
	Partijen	29 Brabantse gemeenten.
	Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur door de portefeuillehouder volksgezondheid en neemt deel aan het regionaal ambtelijk overleg en het portefeuillehouderoverleg.
	Financieel belang	De gemeente draagt jaarlijks bij aan de exploitatie op basis van de af te nemen diensten/producten. In geval van opheffing op basis van een besluit van het Algemeen bestuur, is de gemeente partij in de liquidatie. - openbare gezondheidszorg, inclusief autonome kosten € 133.073 - jeugdgezondheidszorg uniform deel € 164.018 - jeugdgezondheidszorg maatwerkdeel € 39.332 - bijdrage Elektronisch Kinddossier (EKD) € 31.299 Totaal € 367.622
	Risico's	Eigen Vermogen per 31-12-2010 € 13.668.757 en per 31-12-2011 € 12.427.610. Vreemd Vermogen per 31-12-2010 € 7.806.423 en per 31-12-2011 € 9.821.158.
	Beleidsvoornemens	De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van iedereen, met speciale aandacht voor risicogroepen. Dit doen ze door risico's voor de gezondheid te voorkomen en de gezondheid van alle inwoners te bevorderen. Verwezen wordt naar de vijf programma's, te weten: Zicht op gezondheid, Jeugd, gezin en school, Leefstijl, Infectieziektebestrijding en Geestelijke gezondheidszorg en Crisisaanpak.
	Ontwikkelingen	In 2008 is de nieuwe Wet publieke gezondheid in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet collectieve preventie volksgezondheid, de infectieziektewet en de Quarantainewet. Naast de verbeterde

	samenhang in de infectieziektebestrijding wordt in deze wet ook aandacht gevraagd voor ouderen en de sociaal economische gezondheidsverschillen. Een ander belangrijk onderdeel is de verplichte invoering van het Elektronisch Kinddossier. Vanaf 2009 presenteert de GGD haar activiteiten in een nieuwe indeling van vijf programma's. Elke gemeente dient in samenwerking met de GGD een eigengezondheidsbeleid vaststellen.
--	--

7 Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	
Publiek belang	Ten behoeve van de deelnemers taken uitvoeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord.
Partijen	Provincie Noord-Brabant en de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Maasdonk, Mill en Sint Hubert, Oss, St. Anthonis, Sint Oedenrode, Uden, Veghel, 's Hertogenbosch, Boxtel, Sint-Michielsgestel, Vught, Schijndel en Haaren.
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door de portefeuillehouder Milieu. Daarnaast is een andere wethouder aangewezen als plaatsvervanger.
Financieel belang	De gemeente draagt jaarlijks bij aan de exploitatie op basis van de af te nemen taken. De bijdrage over 2014 bedraagt in totaal € 1.332.783. Dit is onderverdeeld in de volgende taken: - landelijke basistaken: € 257.303; - verzoek taken: € 51.983; - collectieve taken : € 18.208; - taakstelling: -/€ 17.310; - voormalige RMB-taken (afvalinzameling): €1.022.600.
Risico's	In verband met de eigendomsverhoudingen tussen het voormalige RMB (Regionaal Milieubedrijf) en het ODBN is er nog geen beginbalans opgesteld. In de jaarstukken 2013 zal gepresenteerd worden hoe de afspraken verwezenlijkt zijn.
Beleidsvoornemens	De omgevingsdienst Brabant Noord draagt met kwalitatief hoogwaardige uitvoering van VTH-taken en het adviseren van het openbaar bestuur bij aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving voor burgers en bedrijven in Brabant Noord.
Ontwikkelingen	De omgevingsdienst Brabant Noord start op 1 september 2013 en vervangt dan het Regionaal Milieubedrijf (RMB)

8 Gemeenschappelijke regeling Bestuurscommissie Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel	
Publiek belang	Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk restafval en het exploiteren van milieustraten.
Partijen	Gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Lith, Maasdonk, Mill, Oss, St. Anthonis, Sint Oedenrode, Uden en Veghel.
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Milieu.
Financieel belang	De gemeente draagt jaarlijks bij aan de exploitatie via een bedrag per inwoner. De bijdrage over 2012 bedroeg € 1.070.780 (2011: € 1.063.060). In het kader van de afrekening over 2011 is in 2012 € 174.298 terugontvangen.
Risico's	De kosten afvalverwerking worden voor 100% doorberekend in de tarieven reinigingsrechten. De gemeentelijke voorziening bedraagt op 31-12-2012 € 512.349.
Beleidsvoornemens	De strategie van het afvalbeleid van de BCA sluit aan bij het landelijke, provinciale en regionale beleid.
Ontwikkelingen	Geen.

9 Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant-Noordoost		
Publiek belang		Het bevorderen van de beschikbaarheid van een collectieve, vraagafhankelijke vervoersvoorziening voor diverse doelgroepen, in samenwerking tussen de provincie Noord-Brabant en in totaal 14 gemeenten en vastgelegd in een gemeenschappelijke regeling.
Partijen		Provincie Noord-Brabant en de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Lith, Maasdonk, Mill en St.Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint-Oedenrode, Uden en Veghel.
Bestuurlijk belang		De gemeente is vertegenwoordigd in de stuurgroep en de projectgroep.
Financieel belang		Jaarlijkse bijdrage aan de vervoerskosten van WMO-reizigers. Tevens betaalt de gemeente een jaarlijkse bijdrage aan het projectbureau. Er is geen sprake van een financieel belang in de zin van een kapitaaldeelname. De bijdrage voor 2014 bedraagt € 212.193.
Risico's		Eigen vermogen per 31-12-2010 € 750.000 en per 31-12-2011 € 1.097.968. Vreemd vermogen per 31-12-2010 € 2.112.231 en per 31-12-2011 € 1.246.335.
Beleidsvoornemens		<i>Ontsluiting Kleine Kernen</i> Openbaar vervoer is een ongedeelde verantwoordelijkheid van de provincie. Eind 2009 is het tarief kleine kernen ingevoerd, dat bewoners in de kleinere kernen van de provincie de mogelijkheid biedt met de regiotaxi naar het dichtstbijzijnde OV-knooppunt te rijden. Dit wordt overigens betaald door de provincie, omdat het openbaar vervoer betreft. <i>Integratie vervoersvormen</i> In deze GR wordt (als continu beleidsvoornemen) bekeken in hoeverre andere vormen van collectief vervoer opgenomen kunnen worden in het vervoersaanbod, zodat schaalvoordelen zoveel mogelijk benut worden.
Ontwikkelingen		In 2011 is gestart met project substitutie van Wmo naar OV. Dit is een project onder leiding van de provincie, waarvoor medewerking wordt gevraagd aan de gemeenten op basis van de samenwerkingsovereenkomst Regiotaxi 2011-2015. Vanaf 2013 is het aan de regionale projectbureaus om de jaarlijkse substitutie van 2% zelf te realiseren.

10 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten		
Publiek belang		De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Partijen		Aandeelhouders zijn de Staat, provincies en gemeenten. Het maatschappelijk aandelenkapitaal bestaat uit 100 miljoen aandelen van € 2,50 nominaal, waarvan 55.690.720 aandelen zijn geplaatst en volgestort.
Bestuurlijk belang		De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang		Het financiële belang bij effectenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (lager dividend). De gemeente bezit 32.253 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel. Over het resultaat 2012 is 25% als dividend aan de aandeelhouders betaald, wat neerkomt op € 1,15 per aandeel. Voor de gemeente Cuijk betekende dit een dividend van € 48.057 welk bedrag

		in 2013 is verantwoord.
	Risico's	De BNG heeft een tripple A-rating. Indien de moeilijke omstandigheden op de kapitaalmarkt aanhouden dient rekening te worden gehouden met een afnemende nettowinst. Herfinancieringskosten vallen hoger uit. Herwaardering van activa kan leiden tot beïnvloeding van de resultaten. Eind 2010 heeft het Basels Comité voor Banktoezicht nieuwe richtlijnen uitgevaardigd met betrekking tot kapitaal- en liquiditeitseisen. Voor BNG is vooral het voornemen om de <i>Leverage</i> -ratio vanaf 2018 op minimaal 3% vast te stellen van belang.
	Beleidsvoornemens	Gezien het doel van BNG ligt het voor de hand dat de gemeente Cuijk zijn aandelenbezit ziet als een duurzame belegging.
	Ontwikkelingen	BNG ziet 2013 en volgende jaren met vertrouwen tegemoet. De ontwikkeling van het nettoresultaat 2012 kan afwijken van de relatief gunstige ontwikkeling van het renteresultaat. Het resultaat financiële transacties kan nog verder onder druk komen, afhankelijk van de wijze waarop de Europese schuldencrisis wordt opgelost. Tevens dient de BNG rekening te houden met nieuwe regelgeving die de winstgevendheid van de bank raakt.
	Rapportages	Op 23 april 2012 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ingestemd met de jaarrekening 2011 en het nieuwe kapitalisatie- en dividendbeleid.

11 Brabant Water N.V.		
	Publiek belang	Het veilig stellen van de kwaliteit van het waterleidingnet en het genereren van dividend door belegging van middelen. Deze middelen kunnen in beginsel vrij worden aangewend voor gemeentelijke taken.
	Partijen	Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 10.000.000 aandelen van € 0,10 nominaal. De aandelen luiden op naam en zijn in eigendom van gemeenten en provincie.
	Bestuurlijk belang	De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Financieel belang	Het financiële belang bij effectenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (daling dividend). De gemeente bezit 23.154 aandelen met een nominale waarde van € 0,10 per aandeel. Bij Brabant Water komen alle inkomsten ten goede aan de watervoorziening. Winst wordt gebruikt om de kwaliteit van het drinkwater op een hoog niveau te houden, scherpe tarieven te bieden en investeringen nu en in de toekomst zo veel mogelijk uit eigen middelen te realiseren. Bovendien zien de aandeelhouders van Brabant Water vrijwillig af van dividend.
	Risico's	Eigen vermogen per 31-12-2011 € 398.295.000 en per 31-12-2012 € 437.682.000. Vreemd vermogen per 31-12-2011 € 394.228.000 en per 31-12-2012 € 380.049.000
	Beleidsvoornemens	In de AVA van 24 juni 2011 is het financiële beleid voor de derde planperiode (2012-2016) vastgesteld: 1. Periode tot afwikkeling Tilburgse Waterleiding-Maatschappij - verdere kostenreductie - gematigde tariefstijging - MVO-inspanningen op huidige niveau (maximaal 0,5% omzet) - bedrijfsresultaat t.g.v. weerstandsvermogen 2. Periode na afwikkeling TWM - tarieven tot laagste drie van NL - solvabiliteit tussen 40 -45% - resultaat keuze AVA: tariefverlaging/ strefsolvabiliteit/budget MVO-activiteiten/ uitkering aandeelhouders.
	Ontwikkelingen	Geen.

12 Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant		
Publiek belang	Gemeentelijke taak in het kader van wet sociale werkvoorziening (WSW), ondergebracht in de onderhavige gemeenschappelijke regeling. Hiermee wordt bevorderd dat inwoners uit de regio Noordoost-Brabant met een grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt hulp wordt geboden bij het verkrijgen van betaald werk.	
Partijen	Gemeenten Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Bernheze, Landerd, Lith, Maasdonk, Mill en St. Hubert, Oss, Sint Anthonis, Uden en Veghel.	
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur door de portefeuillehouder ISD.	
Financieel belang	In geval van opheffing besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daartoe regels op. Naast een bijdrage per inwoner in de bestuurs- en secretariaatskosten stelt de gemeente de rijksbijdrage WSW 2014: (€ 6.400.820) beschikbaar aan het werkvoorzieningschap. De bijdrage in de bestuurs- en secretariaatskosten wordt sinds 2010 ten laste van de algemene gemeentelijke reserve van het werkvoorzieningschap gebracht. Het werkvoorzieningschap stort jaarlijks 50% van de uit te keren winst in de zogenaamde algemene gemeentelijke reserve (AGR). Dit dividend is gerelateerd aan de mate waarin de gemeente diensten van de IBN heeft afgenomen. Uit deze reserve kan de gemeente incidentele opdrachten aan de IBN verstrekken, welke hieruit worden betaald. Het Cuijkse aandeel in de reserve bedroeg per 1 januari 2012 € 873.484.	
Risico's	De materiële uitvoering van de WSW is opgedragen aan de 100% deelneming IBN-Holding B.V. In een sociaal-economisch contract zijn de wederzijdse rechten en verplichtingen vastgelegd. De bevoegdheden van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders worden uitgeoefend door het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant. De bedrijfsvoeringsrisico's zijn hiermee indirect voor de deelnemende gemeenten. Eigen vermogen per 31-12-2011: €44.000.000 en per 31-12-2012 € 45.600.000. Vreemd vermogen per 31-12-2011: € 29.600.000 en per 31-12-2012 € 29.400.000.	
Beleidsvoornemens	Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen via werk in hun eigen onderhoud kunnen voorzien, voert het kabinet de Participatiewet in. Deze wet zal per 1 januari 2014 inwerking treden.	
Ontwikkelingen	Structurele samenwerking met gemeenten, UWV en bedrijfsleven staan komende jaren op de voorgrond. Bezuinigingen van het Rijk op de WSW zullen de exploitatie onder druk zetten.	

13 Gemeenschappelijke regeling openbaar basisonderwijs gemeenten Bergen, Boxmeer, Cuijk, Gennep, Grave, Mill en Sint Hubert.		
Publiek belang	Het schoolbestuur van het openbaar primair onderwijs in de gemeenten Bergen, Boxmeer, Cuijk, Gennep, Grave en Mill en Sint Hubert is per 1 januari 2004 ondergebracht in de Stichting Openbaar Onderwijs A-73. De gemeentelijke taak op het gebied van openbaar onderwijs is met ingang van 1 januari 2004 ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling. Voor de uitvoering van de regeling is een gemeenschappelijk orgaan ingesteld. De doelstelling van het gemeenschappelijk orgaan is het coördineren en het uitoefenen van de bevoegdheden van de gemeenteraad als bedoeld in art. 48 van de Wet op het primair onderwijs en in de statuten van de stichting, met uitzondering van opheffing van de scholen. Dit komt neer op het behartigen van het belang van het openbaar onderwijs in voornoemde gemeenten.	
Partijen	De gemeenten Bergen, Boxmeer, Cuijk, Gennep, Grave en Mill en St.	

		Hubert.
	Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in het gemeenschappelijk orgaan door de portefeuillehouder onderwijs en neemt deel aan het bestuurlijk overleg.
	Financieel belang	De uitvoering van het secretariaat van het gemeenschappelijk orgaan wordt door de gemeente Cuijk verzorgd. De overige gemeenten dragen ieder hier financieel € 250 per jaar aan bij.
	Risico's	Geen.
	Beleidsvoornemens	Geen.
	Ontwikkelingen	Het Gemeenschappelijk Orgaan heeft op 18 december 2008 ingestemd met een wijziging van de statuten van de Stichting A73. Het scheiden van de rollen van toezicht houden en het besturen, binnen het huidige bestuur van de Stichting, wordt vormgegeven door een raad van toezicht en een college van bestuur.

14	Regionaal Bedrijvenpark Laarakker B.V. / C.V.	
	Publiek belang	Behoud en bevordering van werkgelegenheid middels realisatie van een bedrijventerrein.
	Bestuurlijk belang	Gemeente Cuijk is voor 50% procent aandeelhouder van Regionaal Bedrijvenpark Laarakker BV (RBL BV). Het bestuur van RBL BV wordt te allen tijde gevormd door twee statutair directeuren. Één directeur is benoemd op voordracht van de gemeente Cuijk en één op voordracht van Ontwikkelings- en Participatiebedrijf Publieke Sector BV OPP). RBL BV is beherend vennoot van RBL CV. Besluiten van de RBL CV betreffende daden van beschikking of beheer worden genomen door het bestuur van de RBL BV. De gemeente Cuijk heeft stemrecht als commanditaire vennoot van RBL CV. Voor bepaalde te nemen directiebesluiten is de voorafgaande goedkeuring van de raad van commissarissen nodig, respectievelijk de algemene vergadering van aandeelhouders van de RBL BV. De raad van commissarissen van RBL BV evenals de vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders is paritair samengesteld. Er zijn evenveel commissarissen en vertegenwoordigers op voordracht van de gemeente Cuijk als op voordracht van OPP. Leidende kaders zijn vevat in een tussen partijen gesloten samenwerkingsovereenkomst.
	Financieel belang	De gemeente brengt grond (tegen boekwaarde) en eigen vermogen in. De private ontwikkelpartner en de gemeente Cuijk brengen ieder voor 50% eigen vermogen in. In 2008 en 2009 heeft de gemeente Cuijk elk jaar € 500.000 ingebracht in de RBL C.V. In 2010 heeft de gemeente Cuijk € 850.000 ingebracht. In 2012 heeft de gemeente een bedrag van € 1.085.000 ingebracht in het eigen vermogen.
	Beleidsvoornemens	Geen.
	Problemen / risico's	De gebruikelijke risico's bij dit soort participaties en grondexploitatie.

15	Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL-bno)	
	Publiek belang	De gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Lith, Maasdonk, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint Oedenrode, Uden en Veghel hebben de gemeentelijke taken op het gebied van de leerplicht en voortijdig schoolverlaten met ingang van 1 augustus 2009 ondergebracht bij het Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL bno) van de gemeente Oss. De gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden op het gebied van leerplichtwet 1962 en de wet regionale meld- en coördinatiefunctie 2001 zijn daarvoor ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling, zonder oprichting van een openbaar lichaam, conform artikel 8 lid 2 wet gemeenschappelijke regelingen.

Partijen	Gemeenten Boekel, Bernheze, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Maasdonk, Mill, Oss, Sint Anthonis, Sint-Oedenrode, Uden en Veghel.
Bestuurlijk belang	De gemeente Cuijk neemt deel aan het bestuurlijk overleg van het algemeen en dagelijks bestuur van het RBL-bno en wordt hierin vertegenwoordigd door de portefeuillehouder onderwijs.
Financieel belang	Zowel de personeelskosten als de uitvoeringskosten die verbonden zijn aan de uitvoering van taken van het RBL-bno worden omgeslagen over de deelnemende gemeenten op basis van inwonersaantal. De bijdrage 2014 van de gemeente Cuijk bedraagt € 50.604 De gemeente Cuijk is opdrachtnemer van het RBL-bno voor de uitvoering van deze taken in de subregio Land van Cuijk en heeft daartoe specifiek, extra personeel in dienst. Deze kosten worden gedeclareerd bij de gemeente Oss.
Risico's	Reserves per 31-12-2010 € 504.095 en per 31-12-2011 € 429.112.
Beleidsvoornemens	Doel van deze regionale samenwerking is het komen tot een uniforme werkwijze en een hogere kwaliteit van uitvoering en dienstverlening van de gemeentelijke taken op het gebied van leerplicht en voortijdig schoolverlaten.
Ontwikkelingen	Er is sprake van een prille samenwerking; financiële risico's zijn afgedekt door gemeentelijke bijdragen en door een rijksbijdrage aan de regiogemeente.

16 Enexis Holding N.V.	
Publiek belang	Als gevolg van de invoering van de wet Onafhankelijk netbeheer in Nederland dient Essent gesplitst te worden in een netwerkbedrijf en een productie- en leveringsbedrijf. Deze verplichte splitsing is al doorgevoerd per 30 juni 2009. Op basis van de wet worden de publieke aandeelhouders van Essent N.V. voor exact hetzelfde aandelenpercentage aandeelhouder van Enexis. De vennootschap heeft ten doel: <ul style="list-style-type: none"> - het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water; - het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie; - het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld; - het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten. De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.
Bestuurlijk belang	De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Het financiële belang bij effectenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (daling dividend). De gemeente bezit 23.177 aandelen met een nominale waarde van € 1 per aandeel. Over 2012 heeft de gemeente Cuijk € 15.069 (na aftrek van 15% dividendbelasting) dividend ontvangen. De dividendbelasting ad € 2.665 is van de Belastingdienst terugontvangen.
Risico's	Het nominaal aandelenkapitaal van deze vennootschap bedraagt € 149.682.196. Gezien het geringe belang van de gemeente Cuijk is daarmee zijn op grond van de wet (art. 2:81 BW) de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid jegens Enexis Holding N.V. beperkt tot dit bedrag.
Beleidsvoornemens	Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt, onder toezicht van de energiekamer. Op basis van de businessplannen wordt voor de komende jaren een relatief bescheiden winst verwacht.
Ontwikkelingen	Enexis Holding NV opereert in een gereguleerde markt, onder toezicht

		van de Energiekamer. Op basis van de businessplannen wordt voor de komende jaren een relatief bescheiden winst verwacht. Daarnaast is bepaald dat het dividenduitkeringspercentage vanaf 2012 (op basis van de Aanwijzing van de Minister en vastgelegd in de statuten) mag worden verhoogd van 30% naar 50%, wat zal leiden tot een hoger dan verwachte dividenduitkering.
--	--	---

17 Vordering op Enexis B.V.		
	Publiek belang	De economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis B.V. Omdat Enexis B.V. over onvoldoende contante middelen beschikte is deze onverschuldigd gebleven en omgezet in een lening van Essent Nederland B.V. Deze lening is niet mee verkocht aan RWE maar overgedragen aan de aandeelhouders via de vennootschap Vordering op Enexis B.V.
	Bestuurlijk belang	De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Financieel belang	Het financiële belang bij effectenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (daling dividend). De gemeente bezit 310 aandelen. De aandeelhouders krijgen jaarlijks een rentevergoeding uit deze vennootschap, gebaseerd op de door de vennootschap ontvangen rente-inkomsten m.b.t. de lening.
	Beleidsvoornemens	Vordering op Enexis B.V. zal - mede afhankelijk van de condities op de kapitaalmarkt - er naar streven om samen met Enexis Holding N.V., na verloop van tijd, (een deel van) de vordering op Enexis te herfinancieren op de kapitaalmarkt, al dan niet via uitgifte van obligaties.
	Risico's	Risico's relatief gering.

18 Verkoop Vennootschap B.V.		
	Publiek belang	De door Essent afgegeven garanties bij de verkoop van de aandelen van het productie- en leveringsbedrijf aan RWE zijn overgedragen aan Verkoop Vennootschap B.V. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening wordt aangehouden (in vakjargon: in <i>escrow</i> zal worden gestort). De functie van Verkoop Vennootschap is tweërlei. Als vennootschap die vrijwel alle garanties onder de verkoopovereenkomst heeft overgenomen van de verkopende aandeelhouders zal zij eventuele garantieclaim-procedures voeren tegen RWE. Daarnaast treedt de B.V. op als vertegenwoordiger van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de <i>escrow</i> -agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat in <i>escrow</i> wordt gestort.
	Bestuurlijk belang	De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Financieel belang	Het financiële belang bij effectenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (daling dividend). Het rendement op de <i>general escrow</i> wordt gebruikt als werkkapitaal voor de B.V. De kosten van de B.V. bestaan voornamelijk uit het inhuren van externe adviseurs voor de afwikkeling van (potentiële) claims van RWE. Een eventueel overschot op het einde komt ten goede aan de aandeelhouders. In 2013 heeft de gemeente Cuijk € 930 dividend 2012 ontvangen. Na overleg met de Belastingdienst werd op het interim-dividend geen dividendbelasting ingehouden.
	Beleidsvoornemens	De looptijd van deze B.V. is afhankelijk van de periode dat claims onder deze <i>escrow</i> kunnen worden ingediend en afgewikkeld.
	Problemen / risico's	Risico's relatief gering.

19 Attero Holding N.V.		
Publiek belang	Essent N.V. was aandeelhoudster van Essent Milieu Holding N.V. Essent Milieu maakte geen deel uit van het verkoopproces aan RWE. De aandeelhouders van Essent N.V. zijn rechtstreeks aandeelhouder van Essent Milieu Holding N.V. geworden. Per 1-1-2010 heeft Essent Milieu Holding N.V. haar naam gewijzigd in Attero Holding N.V. Het doel van deze N.V. is deelnemen in vennootschappen die werkzaam zijn op het gebied van de afvalverwijdering en –verwerking, recycling/verwerking en het geschikt maken van afval tot producten voor hergebruik en energieopwekking.	
Partijen	Tal van gemeenten.	
Bestuurlijk belang	De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financieel belang	Het financiële belang bij effectenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (daling dividend). De gemeente bezit 23.177 aandelen met een nominale waarde van € 1 per aandeel. Over 2013 heeft de gemeente Cuijk € 987 (na aftrek van 15% dividendbelasting) dividend ontvangen. De dividendbelasting ad € 175 is van de Belastingdienst terugontvangen.	
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. Daarnaast wordt prudent omgegaan met het ramen van dividendopbrengsten. Attero hanteert een minimum dividenduitkering van € 7,5 miljoen.	
Beleidsvoornemens	Geen.	
Ontwikkelingen	a. De marges van de drie kernactiviteiten van Attero (verbranden, storten en composteren) komen in de komende jaren steeds meer onder druk te staan waardoor kansen gepakt moet worden op het gebied van innovatie en klantgerichtheid. Attero zal nieuwe activiteiten moeten ontwikkelen om deze ontwikkeling te mitigeren en in de toekomst winstgevend te blijven. b. Attero zal zich richten op het verder optimaliseren van de verwerkingsinstallaties voor brandbaar afval, dit vanuit de oogpunten van kostenefficiëntie en energie- rendement. Duurzaamheid dient te verbeteren door het 'vergroenen' van de verwerken van de afvalstromen. c. De financiële ontwikkeling van Attero wordt in belangrijke mate bepaald door volumes en afvalverwerkingstarieven van het aangeboden afval, energieopbrengsten, kosten voor de afval van reststromen en operationele kosten. Er zijn geen grote veranderingen te verwachten in de verwachte winstcapaciteit en de solvabiliteit van de onderneming.	

20 Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.		
Publiek belang	Het juridische en het economische eigendom van Essent haar 50 % belang in de N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland EPZ, welke vennootschap onder meer eigenaar is van de kerncentrale te Borssele, mocht niet worden mee verkocht aan RWE. Dit eigendom is dus ook verkregen door de verkopende aandeelhouders van Essent. Dit belang is ondergebracht in de vennootschap Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. Hiermee verkrijgen de aandeelhouders ook de rechten om de publieke belangen te borgen.	
Bestuurlijk belang	De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financieel belang	Het financiële belang bij effectenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (daling dividend). De gemeente bezit 23.177 aandelen met een nominale waarde van € 1 per aandeel. Over 2011 heeft de gemeente Cuijk € 113.781 (na aftrek van 15%	

		dividendbelasting) dividend ontvangen. Over 2012 is € 65 (na aftrek van 15% dividendbelasting) dividend ontvangen.
	Beleidsvoornemens	De Hoge Raad geeft Delta, mede-eigenaar van EPZ (kerncentrale), in cassatie op het kort geding opnieuw gelijk in zijn verzet tegen de overdracht van het 50%-belang in EPZ door publieke aandeelhouders aan RWE. De uitspraak is vrijdag 21 januari 2011 gedaan. De Hoge Raad volgt daarmee de lijn die lagere rechters al gevolgd hadden. Er loopt nog wel een bodemprocedure. Deze kan nog jaren duren.
	Risico's	Risico's relatief gering.

21 CBL Vennootschap B.V.		
	Publiek belang	De functie van deze CBL Vennootschap B.V. is dat zij de verkopende aandeelhouders van Essent N.V. vertegenwoordigt als medebeheerder (naast RWE AG, Enexis Holding N.V. en Essent N.V.) van het CBL Fonds en in eventuele andere relevante CBL-aangelegenheden en fungeert als 'doorgeefluik' voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL Fonds. Het CBL Fonds is een bankrekening (in vakjargon: <i>escrow</i>) waarop een adequaat bedrag aan voorziening wordt aangehouden. Voor zover er na beëindiging van alle CBL's en de betaling uit het CBL Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld overblijft in het CBL Fonds, wordt het resterende bedrag weer in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE AG en verkopende aandeelhouders. Naast het feit dat deelname in de vennootschap de noodzakelijke randvoorwaarden creëert voor maximalisatie van de verkoopopbrengst van Essent N.V. en een optimale (financiële) risico-afdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders, is het deelnemen door de verkopende aandeelhouders in de vennootschap in het openbaar belang om redenen van flexibiliteit, eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid.
	Bestuurlijk belang	De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Financieel belang	Het financiële belang bij effectenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (daling dividend). De gemeente bezit 310 aandelen. Over 2011 heeft de gemeente Cuijk € 9.285 (na aftrek van 15% dividendbelasting) dividend ontvangen. De dividendbelasting ad € 1.639 is van de Belastingdienst terugontvangen. Over 2012 is geen dividend uitgekeerd.
	Beleidsvoornemens	De looptijd van deze B.V. is afhankelijk van de nog openstaande CBL - contracten en de claims die onder deze <i>escrow</i> (CBL-fonds) kunnen worden ingediend en afgewikkeld. Op het beheerde geld zal een rentevergoeding worden toegevoegd aan het fonds. Een eventueel overschot in het CBL-fonds komt op het einde voor 50% ten goede aan de verkopende aandeelhouders.
	Risico's	Beperkt zich tot de hoogte van deelname in het nominale aandelenkapitaal.

22 Claim Staat Vennootschap B.V.		
	Publiek belang	Het bleek praktisch moeilijk te zijn de procedure over de vraag of de splitsingswetgeving onverbindend is over te dragen aan de verkopende aandeelhouders. Daarom is bepaald dat deze procedure ook na afronding van de transactie met RWE AG zal worden gevoerd door Essent. De schadevergoedingsvordering, die nog zou kunnen voortvloeien uit de procedure, is gecedeerd aan de Claim Staat Vennootschap B.V. (zodat deze vordering niet achterblijft binnen de Essent Groep). Deze deelname in de Claim Staat Vennootschap B.V. creëert de noodzakelijk randvoorwaarden voor maximalisatie van de

		<p>verkoopopbrengst van Essent en een optimale risico-afdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders, is het deelnemen ook in het openbaar belang om redenen van flexibiliteit, eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid.</p> <p>Het is voor de aandeelhouders eenvoudiger, beter en goedkoper om gezamenlijk via de band van de Claim Staat Vennootschap B.V. te procederen dan dit ieder voor zich te moeten doen.</p>
	Bestuurlijk belang	De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Financieel belang	Door bovengenoemde splitsing is er een aandeel verworven in het nominaal aandelenkapitaal van deze vennootschap. Een eventuele schadevergoeding komt geheel ten goede aan de verkopende aandeelhouders.
	Beleidsvoornemens	De looptijd van deze B.V. is afhankelijk van de uitspraak in de gerechtelijke procedure. Een eventuele schadevergoeding komt geheel ten goede aan de verkopende aandeelhouders. Er wordt geen rekening gehouden in de begroting met dividendontvangsten.
	Risico's	Bepert zich tot de hoogte van deelname in het nominale aandelenkapitaal.

3.6 Paragraaf 6 Grondbeleid

Inleiding

De wetgever schrijft in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (kortweg: BBV) voor dat een gemeente in de jaarlijks bij de programmabegroting op te nemen paragraaf grondbeleid inzicht geeft in de navolgende zaken.

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de te realiseren doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale bouwgrondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten met betrekking tot de reserves bouwgrondexploitatie in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Naast deze wettelijk bepaalde onderwerpen geven wij door middel van deze paragraaf grondbeleid ook inzicht in de navolgende zaken.

- Het grondprijnsbeleid;
- De parameters in de grondexploitatie;
- Een korte toelichting op de status van de grondexploitatieprojecten;
- De planning van het woningbouwprogramma (WBP).

Zoals bekend is in overleg met de externe accountant met ingang van 2013 de verantwoordingsfrequentie met betrekking tot de grondexploitaties verhoogd naar twee keer per jaar (bij de Jaarrekening en Begroting) om zodoende het proces nog steviger te verankeren in de P&C-Cyclus. Verder worden de tussentijdse bestuurlijke rapportages van de P&C-Cyclus gebruikt om –zo nodig– verantwoording af te leggen over de grondexploitaties (in de volksmond: het grondbedrijf) van de gemeente.

Beleidskaders

Grondprijnsbeleid

In de raad van 22 april 2013 is het nieuwe grondprijnsbeleid vastgesteld. Belangrijkste wijziging ten opzichte van het 'oude' grondprijnsbeleid is dat bij nieuwe contractafspraken met ontwikkelaars, vanaf 1 juli 2013, bij de berekening van de grondprijs voor grondgebonden woningen en meergezinswoningen/appartementen de residuele grondwaardemethodiek zal worden gebruikt. Bij de begroting 2014 en verder zal dit nieuwe grondprijnsbeleid als uitgangspunt dienen.

De parameters in de grondexploitatie

In onderstaande tabel zijn de parameters vermeld zoals deze voor de Begroting 2014 en verder worden gebruikt bij de actualisatie van de grondexploitaties.

Parameters	2010	2011	2012	2013	2014
Rente	6%	6%	6%	4%	3,5%
Kostenstijging	3%	3%	2%	2%	2%
Opbrengstenstijging	0%	0%	0%	0%	0%

Grondbeleid

Het grondbeleid in onze gemeente is de afgelopen jaren, mede naar aanleiding van externe omstandigheden zoals de vastgoedrecessie, veranderd van actief naar passief. We kopen in principe geen nieuwe gronden meer aan en zetten ons maximaal in om de bestaande grondposities van de gemeente te ontwikkelen. Dit is ook het uitgangspunt in de Begroting 2014 en verder. We kunnen 4 soorten grond(projecten) van de gemeente onderscheiden:

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

BIE is een grondexploitatie in uitvoering. De gemeenteraad heeft in dit geval de grondexploitatiebegroting vastgesteld die wordt uitgevoerd. De grondexploitatiebegroting geeft onder andere inzicht in de vervaardigingskosten van bouwrijp en woonrijp maken van de locatie. Die kosten worden geactiveerd ofwel bijgeschreven op het balansactief. Activering van de gemaakte kosten is acceptabel, omdat grondexploitatie geen eenjarig proces is. Is er sprake van een gepland tekort, dan wordt dat verlies onmiddellijk genomen in de vorm van een voorziening. Is er echter sprake van een gepland overschot, dan wordt het resultaat gewoonlijk genomen voor zover dat met voldoende zekerheid gerealiseerd is of bij voortdurende onzekerheid pas geheel aan het einde van het proces.

Niet in exploitatiegenomen grond (NIEGG)

Niet in exploitatie genomen (bouw)grond (NIEGG) is meestal anticiperend of strategisch aangekocht. Er is dan nog geen grondexploitatiebegroting, maar de grond past wel in gedachten (verwachtingen) over gemeentelijke bebouwingsuitbreiding. Voor deze grond moet een reëel en stellige voornemen bestaan dat deze in de nabije toekomst zal worden bebouwd. Deze verwachting moet zijn gebaseerd op een raadsbesluit waarin inhoud wordt gegeven aan ambitie en planperiode. NIEGG bevindt zich dan als het ware op de startlijn van de 'vervaardigingfase' vanwege de intenties met de grond.

Verspreide gronden

Hieronder vallen de zogenoemde ruilgronden. Deze gronden zijn dus niet aangekocht met het stellige voornemen tot toekomstige bouw, maar om op afzienbare termijn te ruilen voor gronden waarop wel een toekomstige bouw is c.q. wordt voorgenomen. Omdat er voor deze ruilgronden geen vervaardigingproces zal gaan plaatsvinden, kan er geen sprake zijn van activeerbare vervaardigingskosten.

BGE-gerelateerde projecten

Er zijn ook ruimtelijke projecten waarbij de gemeente niet (helemaal) zelf verantwoordelijk is voor de grondexploitatie, maar slechts een faciliterende rol vervult. Dit zijn aan de bouwgrondexploitatie (BGE) gerelateerde projecten. De gemeente dient in dit soort projecten aan kostenverhaal te doen in het kader van de grondexploitatiewet. De te ontvangen vergoedingen (exploitatiebijdragen) en te maken kosten worden bij de algemene dienst geadministreerd, uitgevoerd en verantwoord.

Uitvoering van het grondbeleid

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Voor de gronden die in bezit zijn van de gemeente zijn grondexploitatieberekeningen gemaakt en vastgesteld. Deze zijn recent, bij het vaststellen van de Jaarrekening 2012 in de raad van juni 2013, geactualiseerd. Een financieel en programmatisch overzicht van de grondexploitaties is opgenomen in de tabel hierna.

Met onze huidige grondexploitaties kunnen we nog minimaal 15 jaar vooruit. Voor meer inzicht in de nieuwe woningen die in deze periode zijn gepland wordt verwezen naar de planning van het WBP 2012-2027; deze is verderop in deze paragraaf opgenomen.

Voor wat betreft de grondposities die we hebben met het doel om lokale bedrijventerreinen te realiseren geldt dat op basis van de huidige grondvoorraad jaarlijks circa 2 ha grond kan worden uitgegeven tot 2020. In de periode daarna, 2020-2025, is dan nog circa 0,5 ha per jaar beschikbaar.

Niet in exploitatiegenomen grond (NIEGG)

In de raad van 19 december 2011 is besloten de zogenaamde NIEGG-complexen over te hevelen naar de Algemene Dienst. De NIEGG bestaat dus niet meer. De projecten RBL en Dommelsvoort die destijds ook onderdeel uitmaakte van de NIEGG worden sindsdien verantwoord onder de noemer 'BGE gerelateerde projecten'. Zie hierna.

Verspreide gronden

De gemeente is eigenaar van circa 205 ha landbouwgrond, waarvan circa 140 ha in vaste pacht is uitgegeven. Deze pachtvorm wordt telkens van rechtswege met 6 jaar verlengd. De overige circa 65 ha wordt in tijdelijke pacht uitgegeven en is na verloop van de pachttermijn direct beschikbaar om ingezet te worden bijvoorbeeld voor compensatiedoeleinden. Hierbij valt te denken aan de realisatie van ecologische verbindingszônes, verplaatsen van dassenleefgebied en verwerving van andere gronden. Daarnaast geeft de gemeente tegen huur een aantal volkstuintjes en groenstroken in gebruik uit.

De opbrengst van de door de gemeente in vaste pacht uitgegeven 140 ha grond is geraamd op € 85.000 per jaar. De hoogte van deze pachtopbrengst is onder andere afhankelijk van het periodiek door de rijksoverheid vast te stellen pachtnormenbesluit. De door de gemeente in tijdelijke pacht uit te geven grond levert een pachtopbrengst op die is geraamd op € 40.000 per jaar. De opbrengst van deze pacht kan per jaar sterk wisselen, omdat deze grond vaak direct nodig is voor compensatiedoeleinden. De opbrengst van de huur van volkstuintjes en groenstroken is geraamd op € 10.000 per jaar.

BGE-gerelateerde projecten

Zoals hiervoor vermeld worden hiermee onder andere bedoeld de projecten RBL en Dommelsvoort. De gemeente voert met betrekking tot deze projecten niet zelf de grondexploitatie maar heeft wel belangrijke verplichtingen met derden om een en ander te realiseren. *In casu* is sprake van publiek private samenwerking (PPS). Voor deze projecten heeft de gemeente ook financiële reserves en voorzieningen getroffen. Daarover hierna meer.

Tot slot voert de gemeente ook nog grondbeleid met het doel maatschappelijke projecten te realiseren. In dit kader valt te denken aan de realisatie van bijvoorbeeld multifunctionele accommodaties, een schouwburg en onderwijsgebouwen. Overigens zijn dit over het algemeen projecten waarbij de grondexploitatie een ondergeschikte rol vervuld en de opstalexploitatie een veel grotere impact heeft op de gemeentelijke begroting. Over deze projecten wordt separaat gerapporteerd aan de raad.

Resultaten bouwgrondexploitatie

De economische ontwikkeling en in het bijzonder de bouwsector blijft zorgelijk. De woningmarkt verkeert nog steeds in een crisis. De financiële ontwikkeling van de grondexploitaties heeft dan ook aanhoudend bijzondere aandacht. In 2011 heeft een aanzienlijke bijstelling/sanering plaatsgevonden van de BGE en zijn al forse verliezen genomen. De gedachte destijds was: we zullen verliezen moeten nemen en laten we het dan ook meteen goed doen zodat we de BGE toekomstbestendig maken. Dat dit destijds een verstandige keuze is geweest, blijkt uit het resultaat van de recente actualisatie van de grondexploitaties. Immers, ondanks de aanhoudende vastgoedcrisis en het recent herziene grondprijnsbeleid zijn de grondexploitaties bij de laatste actualisatie per saldo met 'slechts' € 350.000 op basis van netto contante waarde, verslechterd. Tussen het moment van deze laatste actualisatie van de grondexploitaties, c.q. de opmaak van de Jaarrekening 2012 (begin 2013) en het opstellen van deze Begroting 2014 (zomer 2013), zijn er geen ontwikkelingen geweest die ertoe leiden dat grondexploitaties op dit moment moeten worden bijgesteld. Bij de Jaarrekening 2013 (begin 2014) zullen alle grondexploitaties opnieuw worden geactualiseerd.

In onderstaande tabel is een samenvattend overzicht opgenomen van alle grondexploitaties.

Grondexploitatieprojecten	Netto Contante	Vorzieningen	Risicoreserve	TOTAAL	Looptijd t/m...	Programma (nog te realiseren)		
	Waarde / Plansaldo			Grondbedrijf		#	# m ²	# m ²
	2013			(incl. reserves en voorzieningen)		woningen	bedrijven	Overig
de Valuwe	€ 4.199.363-	€ 4.199.363		€ -	2019	190	-	800
Katwijkseweg	€ 475.279			€ 475.279	2022	17	-	-
Dienstenas	€ 1.315.610-	€ 1.315.610		€ -	2015	17	-	-
Heeswijkse Kampen, fase 3	€ 1.459.458			€ 1.459.458	2025	584	36.370	-
de Schans	€ 1.231.937			€ 1.231.937	2015	5	-	-
St. Agatha	€ 689.669-	€ 689.669		€ -	2015	5	-	-
Groot Heiligenberg	€ 461.460			€ 461.460	2019	-	29.062	-
Beijerd en 't Riet-West	€ 1.939.964			€ 1.939.964	2018	-	35.589	-
Homburgerrein	€ 3.503.189-	€ 3.503.189		€ -	2020	-	51.000	-
Zicht op Parkbos	€ 516.211			€ 516.211	2018	16	-	-
vm scoutinglocatie Kouwenberg	€ 433.095			€ 433.095	2014	2	-	-
Heggerank-Wegedoorn	€ 167.439			€ 167.439	2014	2	-	-
Katwijk -Liefkeshoek	€ 1.997			€ 1.997	2020	17	-	-
Lange Linden	€ 532.242			€ 532.242	2018	-	13.340	-
vm gemeentewerf Beers (CPO)	€ 34.117			€ 34.117	2015	14	-	-
Bouwkavel De Wisse	€ 65.792			€ 65.792	2014	1	-	-
Bouwkavel Burg. Thijssenstraat	€ 15.000-	€ 15.000		€ -	2014	1	-	-
vm gemeentewerf Haps (CPO)	€ 7.579			€ 7.579	2018	10	-	-
Risicoreserve				€ 1.079.051				
TOTAAL BGE	€ 2.396.261-	€ 9.722.831	€ 1.079.051	€ 8.405.621		881	165.361	800
Overige projecten	Netto Contante	Vorzieningen	Risicoreserve	TOTAAL	Looptijd	Programma (nog te realiseren)		
	Waarde / Plansaldo			recreatie		# m ²	# m ²	
	2013			woningen		bedrijven	Overig	
RBL	Nvt.	€ 500.000	€ 1.500.000	€ 2.000.000	2027	-	650.000	-
Dommelsvoort	Nvt.	€ 1.800.000	€ 2.200.000	€ 4.000.000	2021	550 - 700	-	-
TOTAAL OVERIGE PROJECTEN	Nvt.	€ 2.300.000	€ 3.700.000	€ 6.000.000		550 - 700	650.000	-

Winstnemingen

De regels voor winstnemingen zijn van hogerhand aangescherpt. In 2012 is door de commissie BBV de notitie grondexploitaties gewijzigd. In deze notitie staan zogenaamde stellige uitspraken en aanbevelingen waar gemeenten rekening mee moeten houden bij hun grondexploitaties. Ten aanzien van de winstnemingen heeft de commissie in zijn aanbevelingen aandacht gevraagd voor het voorzichtigheidsbeginsel. Naar aanleiding hiervan en gelet op de aanhoudende malaise op de vastgoedmarkt is in de begroting 2014 en verder voorlopig geen rekening meer gehouden met tussentijdse winstnemingen uit de grondexploitaties.

Reserves, Voorzieningen en Weerstandsvermogen

Reserves

Bij de laatste actualisatie van de grondexploitaties, begin 2013, is een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. Deze analyse heeft ertoe geleid dat de risicobuffer, ofwel 'de reserve onvoorzienbare risico's grondexploitaties' bij de Jaarrekening 2012 is opgehoogd van € 600.000 naar € 1.080.000 voor de reguliere grondexploitaties. Verder is de risicoreserve voor de zogenaamde BGE-gerelateerde projecten, te weten het RBL en Dommelsvoort, verhoogd van € 0 naar € 1.500.000 (RBL) respectievelijk van € 0 naar € 2.200.000 (Dommelsvoort), ofwel in totaal een verhoging van € 3.700.000.

N.b.: tot 2012 zat de risicoreserve voor de BGE-gerelateerde projecten 'verstopt' in een voorziening voor deze projecten. Mede op verzoek van de accountant is bij de Jaarrekening 2012 een aparte risicoreserve gevormd voor deze projecten.

In onderstaande tabel is de risicobuffer/-reserve vermeld van de grondexploitatieprojecten. Net als bij de voorzieningen (zie hierna) is onderscheid gemaakt in grondexploitatieprojecten en overige projecten waarin de gemeente participeert (RBL en Dommelsvoort).

(Risico)reserve	Stand	
	(Risico)reserve	
	01-01-2013	
<u>BGE-gerelateerd</u>		
RBL	€	1.500.000
Dommelsvoort	€	2.200.000
SubTotaal	€	3.700.000
<u>BGE</u>		
SubTotaal	€	1.079.051
TOTAAL	€	4.779.051

Voorzieningen

In onderstaande tabel is de huidige stand van de voorzieningen vermeld van de BGE-gerelateerde- en grondexploitatieprojecten. In het eerste geval zijn de voorzieningen getroffen om het aandeel van de gemeentelijke kosten af te dekken. In het tweede geval zijn de voorzieningen getroffen ter afdekking van de verwachte negatieve grondexploitatie resultaten van betreffende projecten.

Voorzieningen	Stand	
	Voorziening	
	01-01-2013	
<u>BGE-gerelateerd</u>		
RBL	€	500.000
Dommelsvoort	€	1.800.000
SubTotaal	€	2.300.000
<u>BGE</u>		
Bouwkavel Burg. Thijssenstraat	€	15.000
St. Agatha	€	689.669
Dienstenas	€	1.315.610
Homburgterrein	€	3.503.189
De Valuwe	€	4.199.363
SubTotaal	€	9.722.831
TOTAAL	€	12.022.831

Weerstandsvermogen

Het totale bedrag van de voorzieningen, ad € 9,7 miljoen voor de grondexploitatieprojecten is aanzienlijk hoger dan de boekwaarde van deze projecten ad € 3 miljoen (per 1-1-2013). Verder is voor de grondexploitatieprojecten een risicoreserve aanwezig van afgerond € 1,1 miljoen. Met andere woorden: *in casu* is ruim voldoende weerstandsvermogen aanwezig.

Voor de zogenaamde BGE-gerelateerde projecten RBL en Dommelsvoort bedraagt de boekwaarde in totaal € 15,9 miljoen (per 1-1-2013). Dit bedrag is exclusief de inbreng van het Eigen Vermogen van afgerond € 3 miljoen 1-1-2013 in de BV RBL. Hier staat een totaal van reserves en voorzieningen tegenover van € 6 miljoen. Gelet op het feit dat circa 95% van de boekwaarde van € 15,9 miljoen, ofwel een bedrag van € 15,1 miljoen, betrekking heeft op kosten die zijn voorgefinancierd en dus op termijn worden vergoed/gecompenseerd door betreffende ontwikkelcombinaties, is ook in dit geval ruim voldoende weerstandsvermogen aanwezig.

Zakelijke toelichting grondexploitatieprojecten

Grondexploitatieprojecten

De Valuwe

Fase 1

Deze fase is nagenoeg afgerond. De gronden van de gemeente en de ontwikkelaar Mooiland zijn al enkele jaren geleden 'over en weer' geleverd en afgerekend.

Fase 2

De omgevingsvergunning voor het appartementencomplex aan De Valuwe zal naar alle waarschijnlijkheid in de 2de helft van 2013 worden aangevraagd. De grondtransacties voor deze fase moeten nog worden geëffectueerd. Voor de omgeving van de kerk moeten de

plannen in 2013/2014 nog verder worden uitgekristalliseerd, voordat een bestemmingsplanprocedure kan worden opgestart.

Fase 3 en 4

In 2013/2014 zal de bestemmingsplanprocedure voor fase 3 en 4 worden opgestart.

Katwijkseweg

Dit betreft een locatie aan de Katwijkseweg in Cuijk tegenover de locatie waar het nieuwe schoolgebouw van het Merletcollege is gepland. De gemeente is eigenaar en geeft zelf kavels uit ten behoeve van de bouw van vrije sectorwoningen. Medio 2013 zijn nog zeventien kavels beschikbaar.

Grondgebonden woningen tegenover Dienstencentrum

Ingevolge het in september 2012 vastgestelde bestemmingsplan 'Centrum Cuijk' mogen tegenover het Dienstencentrum aan de Zwaanstraat te Cuijk 17 grondgebonden woningen worden gebouwd. Deze woningen waren oorspronkelijk in beeld als koopwoningen. De grondprijs is hier ook op gebaseerd. Gezien de ontwikkelingen op de huidige koopmarkt wordt momenteel met Mooiland gestudeerd op een alternatief plan met sociale huurwoningen. In 2013/2014 zal een en ander nader worden uitgewerkt.

Heeswijkse Kampen, fase 3

Deelproject De Nielt

Binnenhaven

Onderdeel van het deelproject 'Wooneiland De Nielt' binnen het project 'Heeswijkse Kampen' is de binnenhaven. De datum 26 februari 2013 heeft het college besloten om de binnenhaven op De Nielt in het jaar 2014 te realiseren. De totale kosten hiervan (€ 1 miljoen) zijn opgenomen in de grondexploitatie.

Fase 2

Zoals bekend heeft er een aanpassing plaatsgevonden in fase 2, *in casu* de woonblokken 5 en 16. In overleg met de ontwikkelaar VOF Klein Linden is een nieuw programma ontwikkeld op deze locatie. Het betreft een programma dat meer is afgestemd op de actuele woningbehoefte, te weten betaalbare koopwoningen en grondgebonden sociale huurwoningen. In 2013/2014 zal worden gestart met de verkoop van deze woningen.

Fase 3

De gemeente en Van Wanrooij Projectontwikkeling zijn in gesprek met elkaar over de ontwikkeling van De Nielt fase 3 (ten noorden van de binnenhaven). In 2013/2014 hopen partijen concrete afspraken te kunnen maken over de ontwikkeling van deze fase, *in casu* de realisatie van 95 nieuwe woningen.

Wonen aan het Water

Medio 2013 zijn nog 4 kavels te koop. Zodra deze zijn verkocht zal het eiland Waterkering ook woonrijp worden gemaakt. De andere wooneilanden zijn, zoals bekend, al gerealiseerd.

Wonen in het Groen

Cuijkse Tuinen fase 1 (Van Wanrooij)

De woningen zijn op 8 maart 2013 in de verkoop gegaan. Medio 2013 heeft Van Wanrooij meer dan de helft van de woningen verkocht. Het plan, in totaal 23 woningen, omvat tweekappers, één vrijstaande woning en rij- en geschakelde woningen. Volgens planning zal de locatie in december 2013 bouwrijp worden opgeleverd, zodat begin 2014 kan worden gestart met de bouw van de verkochte woningen.

Mijn Watermerk (VOF Klein Linden)

'Mijn Watermerk' wordt in 2 fasen ontwikkeld. Fase 1 (in totaal 20 halfvrijstaande en vrijstaande woningen) is in de verkoop. In 2012 zijn 10 woningen verkocht. In het voorjaar van 2013 wordt gestart met de bouw van 12 woningen. De 2de fase van het project is inmiddels in de verkoop.

Bedrijventerrein

In het bedrijventerrein Heeswijkse Kampen deelgebied I is het laatste beschikbare perceel van 1.485 m² in 2012 verkocht. Dit is volgens planning. De uitgifte van de deelgebieden 2, 3 en 4 ligt verder weg (vanaf 2017), omdat hiervoor eerst het bestemmingsplan nog moet worden aangepast.

De Schans

Dit betreft een locatie aan de rand van de kern Haps waar de gemeente zelf kavels uit geeft ten behoeve van de bouw van vrije sectorwoningen. Medio 2013 zijn nog vijf kavels beschikbaar.

St. Agatha (Kepserterrein)

Het voormalige Kepserterrein in Sint Agatha wordt ontwikkeld door Hofmans Wonen. In totaal zullen door deze ontwikkelaar elf woningen worden gebouwd. Deze woningen hebben via het binnenterrein ontsluiting met de ingang aan de Gildeweg. Het plangebied is in 2012 grotendeels bouw- en woonrijp gemaakt en alle voorzieningen zijn aangelegd. Medio 2013 zijn zeven woningen verkocht. Verder is een exploitatieovereenkomst gesloten met de eigenaar van het aangrenzende perceel Kloosterlaan 2 met betrekking tot de bouw van vier woningen en de bijdrage van de exploitant in de kosten van de aanleg van de voorzieningen van openbaar nut.

Groot Heiligenberg

De nog vrije kavels bestaan nu voor het grootste deel uit kantoorpercelen die op dit moment moeilijk in de markt liggen. Er zijn nog drie percelen met een andere bestemming waar op korte termijn misschien nog uitgifte mogelijk is.

De Beijerd en 't Riet-West

Medio 2013 is principeovereenstemming bereikt met een bedrijf uit Beers over een perceel van 8.000 m². Dit bedrijf wil verplaatsen naar de locatie ten westen van de Van Galenweg. Medio 2013 zijn nog 5 kavels beschikbaar in grootte variërend van 1.400 tot 14.000 m² met een totale oppervlakte van circa 27.500 m².

Homburgterrein

Medio 2013 is er principeovereenstemming bereikt met een ontwikkelaar over een perceel van ca. 7.000 m² aan Het Riet. De verkoop zal waarschijnlijk in het najaar 2013 passeren.

Zicht op Parkbos

Medio 2013 is met de ontwikkelaar, De Cuijkse Bouwers, een overeenkomst opgesteld voor het realiseren van 16 koopwoningen 2[^]1-kap aan de (nieuwe) weg Cantheelen. Het betreft de locatie tegenover het (voormalige) Parkbos. Start verkoop is voorzien in 2013/2014. De woningen zijn opgenomen in het in 2011 vastgestelde bestemmingsplan 'Cuijkse Cantheelen'.

Voormalige scoutinglocatie Kouwenberg

Eind 2012 is het betreffende perceel, welke is gesplitst in 2 woningbouwkavels, in de verkoop gegaan. Tot medio 2013 zonder concreet verkoopresultaat.

Heggerank-Wegedoorn

Op dit perceel, gelegen in de Heeswijkse Kampen, stond een schoolgebouw waarin de wijkvoorziening 'De Zwamhut' was gevestigd. Zoals bekend is 'De Zwamhut' verhuisd naar voorzieningencentrum Lavendel. Daarmee is deze locatie vrijgekomen. Het perceel is gesplitst in drie kavels waarvan er één al in 2011 is verkocht ten behoeve van de realisatie van een woning met tandartspraktijk. De andere twee kavels hebben een woonbestemming en staan medio 2013 nog te koop.

Liefkeshoek Katwijk

In 2010 heeft het college besloten om op de middellange termijn tot woningbouwontwikkeling te komen op de locatie Liefkeshoek te Katwijk. De gemeente is eigenaar van deze locatie. Het consortium van Cuijkse Bouwers is de beoogde partij die deze ontwikkeling zal uitvoeren.

De gemeente heeft voor de betreffende woningbouwlocatie een eerste aanzet voor een stedenbouwkundige opzet opgesteld. Deze is in overleg met het consortium nader verfijnd. De stedenbouwkundige opzet dient definitief te worden gemaakt. Daarbij is mede een rol voor de Dorpsraad Katwijk weggelegd. In de loop van 2013/2014 zal een en ander verder worden opgepakt.

Lange Linden

Het betreft een bedrijfskavel, in eigendom van de gemeente, aan de Lange Linden 33 te Katwijk (NB). In maart 2013 is het betreffende bestemmingsplan (Noordoever Heeswijkse Plas) vastgesteld. De kavel wordt uitgegeven voor geluidarme bedrijven in milieucategorie 1 en 2.

Voormalige gemeentewerf Beers (CPO)

Medio 2013 is de grond door de gemeente overgedragen aan het CPO. Volgens planning zullen de woningen in 2014 worden gerealiseerd.

Bouwkavel De Wisse

In Beers is de voormalige locatie van 'De Wisse' beschikbaar gekomen voor de bouw van één vrijstaande woning. Medio 2013 is deze kavel nog niet verkocht.

Bouwkavel Burg. Thijssenstraat

In Beers is aan de Burg. Thijssenstraat één kavel beschikbaar voor de bouw van een vrijstaande woning. Op deze kavel is een verontreiniging aanwezig. Deze zal in de loop van 2013/2014 worden gesaneerd.

Voormalige gemeentewerf Haps

De voormalige locatie van de gemeentewerf in Haps maakt onderdeel uit van het WBP 2012-2027 en is als zodanig bestemd om in de toekomst te worden ontwikkeld. De definitieve invulling is nog niet bekend. Een bestemmingsplanprocedure is nog niet opgestart.

Het woningbouwprogramma (WBP)

Inleiding

In de gemeenteraadsvergadering van 19 december 2011 is het nieuwe WBP voor de periode 2012-2027 vastgesteld. Het nieuwe WBP bestaat uit het basiswoningbouwprogramma dat steunt op het rapport van Companen van mei 2011, en de zogenoemde werklíjst woningbouwprogramma (een vertaling van het basiswoningbouwprogramma naar projectlocaties). Het nieuwe WBP is enerzijds een kompas voor de uitvoering van plannen op korte termijn en geeft anderzijds speelruimte aan het college en aan de gemeenteraad om te anticiperen op eventuele marktinitiatieven.

Regionale woningmarktstrategie Land van Cuijk

In de raad van 18 maart 2013 is de Regionale woningmarktstrategie Land van Cuijk vastgesteld.

De regionale woningmarktstrategie is een gemeenschappelijk product van de samenwerkende gemeenten in het Land van Cuijk en de in de regio werkzame woningcorporaties Mooiland en Wonen Vierlingsbeek. Daarnaast is Zorgcentra Pantein betrokken bij het project.

De regionale woningmarktstrategie kent twee belangrijke opgaven. Enerzijds is er sprake van teruglopende verkoopcijfers, waardoor nieuwbouwprojecten moeizaam van de grond komen. Anderzijds is er nog steeds sprake van een groeiende behoefte aan woonruimte. De opgave is hiermee tweeledig:

- a. aanpak van de huidige woningmarkt en het vlottrekken daarvan;
- b. faciliteren van de duurzame vraag; zorg dragen voor voldoende woningen in aantallen en kwaliteit.

De komende periode zullen de deelnemende partijen met deze opgaven aan de slag gaan conform een uitvoeringsprogramma, oftewel Uitvoeringsagenda, waarvoor in de woningmarktstrategie een aanzet is gegeven.

Het is niet uit te sluiten dat de regionale woningmarktstrategie –op termijn– aanpassing van het vigerende gemeentelijke meerjarenwoningbouwprogramma (WBP) tot gevolg zal hebben. In het licht van de vaststelling van het woningbouwprogramma op 19 december 2011 is reeds gewezen op de relatie tussen het woningbouwprogramma en de toen al aangekondigde regionale woningmarktstrategie.

Bij gelegenheid van de monitoring van het woningbouwprogramma 2012-2017 medio juni 2012 is de woningmarktstrategie ook ter sprake gekomen. In de bijlage bij het betreffende raadsvoorstel (raadsvergadering 28 juni 2012) is gesteld dat de resultaten van de bestuursbesluiten betreffende de woningmarktstrategie in de 1ste helft van 2013 aan de orde kunnen komen bij de bespreking van de BGE en de monitoring van het woningbouwprogramma.

In het kader van de Uitvoeringsagenda wordt de gemeenteraad op de hoogte gehouden over de vorderingen van het project.

De planning uit het WBP

In onderstaande tabel is de planning van het WBP opgenomen.

Monitoring WBP 2012 - 2017		Realisatie (woning gereed)	Planning woning gereed														
kerkdorp/centrum/HK	locatie	<2013	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Eindtotaal
centrum	Anne Frankstraat															10	10
	Cuijkse Cantheelen	13	148		120		63										344
	De Messemaker	18	1														19
	Dienstenas		17														17
	ING-banklocatie Zwaanstraat									14							14
	Katwijkseweg	3	7	5	5												20
	OMO-terrein		12														12
	Regouin			18													18
	Stationsplein en omgeving								6								6
	Zicht op Parkbos		4	5	4												13
Totaal centrum		34	189	28	129	0	63	0	6	14	0	0	0	0	0	10	473
HK	HK/De Nielt	28	44	56	36	39	56	21									280
	HK/Kralensnoer				22	19			19								60
	HK/Wonen aan het Water	24	4														28
	HK/Wonen in het Groen		30	30	30	21	21	21	18	18	19	19	19	14			260
Totaal HK		52	78	86	88	79	77	42	37	18	19	19	19	14	0	0	628
kerkdorp	Beers	2														32	34
	Beers/vm gemeentewerf		14														14
	Haps	13														48	61
	Haps/De Schans	3	4	2													9
	Haps/locatie Reijs		19														19
	Haps/vm gemeentewerf		10														10
	Katwijk/locatie Loeffen		6	4	4	3											17
	Linden/particulier	2															2
	St. Agatha/Kepsarterrein	7	3	4													14
	Vianen/Beekdal	14	4	4	4	4											30
Totaal kerkdorp		41	60	14	8	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	80	210
Gereed/ verwachting gereed	SubTotaal (1)	127	327	128	225	86	140	42	43	32	19	19	19	14	0	90	1311

De eerste regel in deze tabel sluit aan met het overzicht van het begrotingssaldo die u aantreft in de inleiding van de programmabegroting.

Bijlage 1 Kengetallen

Omschrijving	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal inwoners per 1 januari	24.648	24.743	24.781	24.878	25.252	25.223
- waarvan jonger dan 20 jaar	5.909	5.847	5.823	5.846	5.934	5.927
- waarvan ouder dan 64 jaar	4.101	4.321	4.337	4.354	4.419	4.414
Aantal huishoudens met lage inkomens	3.120	3.200	3.280	3.360	3.440	3.440
Aantal uitkeringsgerechtigden	2.165	2.190	2.241	2.292	2.315	2.315
Aantal eenouderhuishoudens	669	675	681	684	694	694
Aantal minderheden	1.695	1.706	1.735	1.741	1.768	1.766
Aantal leerlingen (V)SO	93	80	80	80	80	80
Aantal leerlingen VO	1.208	1.175	1.175	1.175	1.175	1.175
Opbrengst OZB (x € 1.000)	3.640	3.783	3.891	4.005	4.115	4.229
Waarde woningen (x € 1.000)	2.400.6	2.339.7	2.339.7	2.339.7	2.339.7	2.339.7
	57	13	13	13	13	13
Waarde niet-woningen (x € 1.000)	569.923	553.690	553.690	553.690	553.690	553.690
Oppervlakte land in hectaren	5.122	5.122	5.122	5.122	5.122	5.122
Oppervlakte binnenwater in hectaren	586	586	586	586	586	586
Oppervlakte bebouwing in hectaren	203	203	203	203	203	203
Algemene uitkering uit het gemeentefonds (x € 1.000)	21.853	21.175	21.249	21.008	21.258	21.050

Bijlage 2 Recapitulatie baten en lasten 2014 - 2017

Omschrijving	Werkelijk 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
1. Dienstverlening, veiligheid en bestuur						
Totaal baten	590.480	495.299	493.461	475.461	509.461	549.461
Totaal lasten	6.667.879	6.605.334	6.494.891	6.436.192	6.446.617	6.404.075
Saldo	6.077.399	6.110.035	6.001.430	5.960.731	5.937.156	5.854.614
2. Openbare ruimte						
Totaal baten	4.264.311	4.076.716	3.747.061	3.695.367	3.609.769	3.609.275
Totaal lasten	10.571.736	12.768.131	9.980.819	9.785.449	9.651.401	9.468.917
Saldo	6.307.425	8.691.415	6.233.758	6.090.082	6.041.632	5.859.642
3. Bouwen, wonen en milieu						
Totaal baten	15.201.467	14.398.671	14.460.615	9.375.070	9.359.187	9.353.801
Totaal lasten	15.892.830	17.073.541	17.396.994	11.733.288	11.695.497	11.583.198
Saldo	691.363	2.674.870	2.936.379	2.358.218	2.336.310	2.229.397
4. Kind, cultuur en sport						
Totaal baten	1.181.025	838.193	811.091	773.779	771.998	770.219
Totaal lasten	7.870.242	13.179.176	8.550.509	8.810.642	9.089.000	8.937.897
Saldo	6.689.217	12.340.983	7.739.418	8.036.863	8.317.002	8.167.678
5. Maatschappelijke zaken						
Totaal baten	14.471.244	13.485.388	12.216.570	11.814.975	11.803.155	11.795.195
Totaal lasten	21.926.469	22.731.063	20.406.483	19.859.268	19.846.414	19.802.296
Saldo	7.455.225	9.245.675	8.189.913	8.044.293	8.043.259	8.007.101
Totaal programma's 1 tot en met 5	27.220.629	39.062.978	31.100.898	30.490.187	30.675.359	30.118.432
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien						
Totaal baten	35.645.284	44.616.551	33.342.090	30.954.890	31.401.535	31.060.133
Totaal lasten	8.424.655	5.553.573	2.241.192	464.703	726.176	941.701
Saldo	-27.220.629	-39.062.978	-31.100.898	-30.490.187	-30.675.359	-30.118.432

Bijlage 3 Overzicht incidentele baten en lasten 2014 - 2017

Progr.	Omschrijving	(Bedragen x € 1.000)			
		2014	2015	2016	2017
	Incidentele lasten:				
1	Correctie kosten verkiezingen	-15	0	0	-15
1	Hogere storting inz openbare verlichting	100	0	0	0
2	Aflopen project kleine verkeersmaatregelen Verkeer- en vervoerplan	0	0	0	-20
2	Externe advieskosten openbare verlichting	15	0	0	0
2	Reguliere maaiwerkzaamheden om niet (door IBN uitgevoerd)	-20	0	0	0
2	Hogere storting inzake riolering doorrekening straatreiniging	78	0	0	0
3	Werkzaamheden Gbaand ivm verkoop groenstroken	43	50	0	0
3	Opleidingskst Boa's ivm nieuwe wetgeving 2014+2015	11	11	0	0
3	Milieubeleidsplan 2011-2015	13	0	0	0
3	Tweejaarlijks grondwatercontrole HK	0	0	-10	0
3	Ontwikkeling molenstraat	550	0	0	0
3	Visie Compact Centrum Cuijk (CCC)	40	0	0	0
4	Frictiekosten bibliotheek	20	20	0	0
4	Externe advieskosten groene sportvelden en terreinen	0	10	0	0
4	Dassentunnel A73 en 3 faunapassages	104	0	0	0
4	Doorstart van het Groenblauw Stimuleringskader, project Horst en Raam	30	0	0	0
4	Nieuw onderhoudsbestek groenstructuurplan 1x per 4 jaar	20	0	0	28
4	Lagere subsidie schouwburg i.v.m. gewijzigde planning	0	-225	0	0
4	Verhoging huurbetaling club- en buurthuizen	15	0	0	0
5	Schuldhelpverlening minimabeleid	15	0	0	0
5	Transitiekst AWBZ naar WMO mei circ.	62	0	0	0
5	Invoeringskst jeugdzorg meicirc 2013 + 2014	14	0	0	0
kpl	Aanpassing kip-kar	10	0	0	0
	totaal incidentele lasten	1.105	-134	-10	-7
	Incidentele baten:				
1	GBA audit correctie dubbele raming	0	-7	-13	-13
2	Einde project ontgronding kraaijenbergse plassen	100	0	0	0
3	Verkoop groenstroken/reguliere pachtgronden	80	90	0	0
3	Subsidie Wabo beschikkingen, deelactiviteit milieu	35	0	0	0
4	Subsidie 3 faunapassages	17	0	0	0
alg	Decentralisatie jeugdzorg Algemene Uitkering meicirc.	14	0	0	0
alg	Doorschuiven hotel dommelsvoort	-100	-100	0	0
alg	Aanwending algemene reserve ontwikkeling molenstraat	550	0	0	0
alg	Aanwending algemene reserve Dassentunnel en faunapassages	87	0	0	0
alg	Aanwending algemene reserve Kraaijenbergse plassen	187	0	0	0
alg	Aanwending algemene reserve ivm aanvulling voorziening openbare verlichting	100	0	0	0
alg	Aanwending algemene reserve ivm aanvulling voorziening ratooneel rioolbeheer	78	0	0	0
	Totaal incidentele baten	1.148	-17	-13	-13
	Saldo incidentele baten en lasten	-43	-117	3	6

Bijlage 4 Investerings 2014 - 2018

Uitbreidings- en vervangingsinvesteringen 2014-2018									
(bedragen x € 1.000)									
afd.	omschrijving	bruto investering	Subsidie / bijdrage van derden	netto investering	Jaar van Investering				
					2014	2015	2016	2017	2018
RB	Reconstructie wegen Kalkhofseweg	880		880		880			
RB	Reconstructie wegen kruising Hapsebaan- De Hork	344		344	344				
RB	Reconstructie wegen Galberg	470		470			470		
RB	Reconstructie wegen Prof Vd. Brinkstraat	260		260				260	
RB	Reconstructie wegen	400		400					400
RB	Aanpassing OV ivm reconstructie wegen masten	20		20	20	20	20	20	20
RB	Aanpassing OV ivm reconstructie wegen armaturen	25		25	25	25	25	25	25
RB	Vervanging lichtmasten	30		30	30	30	30	30	30
RB	Vervanging armaturen	20		20	20	20	20	20	20
RB	Uitvoeringsprogramma V&V-plan	470	165	305	305	427	514		
RB	Vervanging Parkeerautomaten Molenstraat	15		15	15				
RB	Aanpassing groen ivm reconstructie wegen	35		35	35	35	35	35	35
RB	Renovatie aanleg speelplekken	175		175	175	100			
RB	Vervanging speeltoestellen	93		93	93	50	114	114	114
RB	Vastgoedbeheer BGT	68		68	68	45	30	30	30
RMO	Voorbereiding Randweg Haps	100	50	50	50				
Puza	Key2Burgerzaken (GBA) (PZ) software	88		88	88				
Puza	Kas4All (PZ) software	10		10	10				
Puza	Investering klantcontactcentrum	15		15	15				
Totaal uitbreidings- en vervangingsinvesteringen					1.293	1.632	1.258	534	674

Rendabele investering (dekking uit voorziening/algemene reserve)									
(bedragen x € 1.000)									
afd.	omschrijving	bruto investering	Subsidie / bijdrage van derden	netto investering	Jaar van investering				
					2014	2015	2016	2017	2018
RB	Uitvoeringsprogramma wegbeheer	500		500	500	612	627	643	659
RB	Programma Groepsremplace	100		100	100	50	75	50	75
RB	Programma schilderen lichtmasten	15		15	15	35	35	35	35
RB	Uitvoeringsprogramma rioolbeheer opstellen rioolbeheerplan (afschrijving ineens)	30		30	30	0	0	0	0
RB	Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 15 jaar afschrijving	50		50	50	90	114	134	93
RB	Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 45 jaar afschrijving	185		185	185	210	265	312	217
RB	Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 60 jaar afschrijving	785		785	785	300	380	445	310
RB	Onderzoekskosten uitvoeringsprogramma rioolbeheer (uit exploitatie)	5		5	5	5	65	5	5
RB	Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer	164		164	164	405	385	193	477
RMO	3 faunapassages EVZ St. Anthonisloop/Balkloop	24	17	7	7				
RMO	Dassentunnel A73	80		80	80				
Totaal rendabele investeringen					1.921	1.707	1.946	1.817	1.871

Toelichting bij nieuwe investeringen 2014

Nieuw beleid kapitaalslasten investeringen en exploitatie 2014-2018	2014	2015	2016	2017
Bedragen x 1.000 euro; += nadeel - = voordeel				
Kapitaallasten nieuwe investeringen:				
- Snelfietsroute Cuijk-Nijmegen	0	0	16	23
- Dekking snelfietsroute Cuijk-Nijmegen door rotonde Beversestraat/Van Galenweg	0	0	-16	-23
- Fietspad achter de jachthaven	12	15	15	14
- Aanleg botenhellingen	4	6	6	5
- Renovatie Mariamolens Haps en Jan van Cuijk	4	6	6	6
- Groeiplaatsverbetering/ overlastgevendende bomen	4	4	4	4
- Nieuwbouw brandweerkazerne Haps	51	50	49	49
- Groenvoorzieningen station	4	4	4	4
- Opzet zoutstrooier	4	5	4	4
- Voorbereiding Grotestraat Cuijk	2	2	2	2
- Reconstructie/aanpassing Louwerenberg-Koebaksestraat	1	1	1	1
- Grote sneeuwschuif	1	1	1	1
- Stimuleringsfonds Molenstraat Cuijk	850			
- Dekking stimuleringsfonds Molenstraat Cuijk uit Algemene Reserve	-850			
Totaal investeringen nieuw beleid	87	94	92	90
Nieuw beleid exploitatie:				
- Bijdrage veiligheidsfonds Veiligheidsregio Oost-Brabant	6	6	6	6
- Crisisplan Oost-Brabant; bijdrage functiestructuur bevolkingszorg	7	7	7	7
- Land van Cuijk bijdrage Strategische Visie	25	25	25	25
- Promotie en marketing (doorontwikkeling toeristische identiteit)	10	10	10	10
- Onderhoudskosten Idop's	30	30	30	30
- Detachering IBN personeel interne dienstverlening (beëindiging AGR)	25	25	25	25
- Detachering IBN personeel kinderboerderij (beëindiging AGR)	20	20	20	20
- Deelname stimuleren gezonde leefstijl	10	10	10	10
- Kosten samenwerking Noordoost-Brabant	42	42	42	42
Totaal exploitatie nieuw beleid	175	175	175	175
Saldo nieuw beleid kapitaallasten investeringen en exploitatie	262	269	267	265

Snelfietsroute Cuijk-Nijmegen

De totale kosten van de snelfietsroute inclusief Maasbrug bedragen ongeveer € 11 miljoen. Aandeel gemeente Cuijk € 400.000. De dekking kan worden gevonden door de geplande rotonde Beversestraat-Van Galenweg niet uit te voeren (nieuw voor oud).

Fietspad achter de jachthaven

Aanleggen van een fietspad achter jachthaven in verband met het fietsknelpunt Havenlaan. Vanwege de ingebruikname van de containerterminal is de urgentie extra groot. Investering € 200.000.

Aanleg botenhellingen

De aanleg van twee botenhellingen, één langs de Maas (indien toestemming wordt verkregen van RWS) en één in de Heeswijkse Plas of de haven van Cuijk. Investering € 75.000.

Renovatie Mariamolens Haps en Jan van Cuijk

Voor de uitvoering van achterstallige renovatiewerkzaamheden aan de molen Jan van Cuijk/ Mariamolens in Haps is een totaalkrediet nodig van € 75.000. Voor deze werkzaamheden wordt een Brim-subsidie verstrekt van € 25.000.

Groeiplaatsverbetering/overlastgevendende bomen

Voor de verdere aanpak van overlastgevendende bomen is een bedrag noodzakelijk van € 30.000 (fase 2).

Nieuwbouw kazerne Haps

Er is een traject in gang gezet gericht op modernisering van de huidige brandweerkazerne in Haps. De hiermee verband houdende financiële aspecten zijn in beeld gebracht. Door ons is besloten om de variant nieuwbouw verder uit te werken omdat gebleken is dat nieuwbouw voordelen boven verbouw van de bestaande locatie heeft. De oude brandweerkazerne werd gehuurd. De nieuwe kazerne wordt (voorlopig) eigendom van de gemeente Cuijk voor de realisatie zijn nu kapitaallasten opgenomen.

Aanpassing omgeving station

De kosten van diverse aanpassingen groen nabij het station bedragen € 30.000.

Opzettzoutstrooier (Sratos B15L 1896)

De opzettzoutstrooier dient vervangen te worden. Investeringskosten € 35.000.

Vorbereiding Grotestraat

Planvorming en ontwerp Grotestraat (Deken van de Ackerhof-Markt) in verband met vervanging riool (uitvoering in voorjaar 2015). De totale voorbereidingskosten bedragen € 30.000.

Louwerenberg-Koebaksestraat

De kosten van de werkzaamheden bedragen € 31.000. In 2013 is dit krediet een jaar opgeschoven.

Sneeuwschuif (groot)

De sneeuwschuif is al afgeschreven en moet worden vervangen. Investering € 13.000.

Ontwikkeling Molenstraat

De Molenstraat in Cuijk is op basis van het actieplan Procent aangewezen als een van de locaties die prioriteit dient te krijgen in het centrum van Cuijk. Diverse initiatieven daarvoor zijn inmiddels in voorbereiding. Om ook daadwerkelijk invulling te kunnen geven aan de ambitie om de Molenstraat te verbeteren, zijn op korte termijn financiële middelen nodig. Deze betreffen:

- a. afwaardering onroerend goed € 300.000
- b. bodemsaneringen € 100.000
- c. herinrichting openbaar gebied € 150.000
- d. stimuleringsfonds € 300.000

Dekking van de kosten ineens ten laste te brengen van de algemene reserve.

Toelichting bij nieuw beleid exploitatie

Bijdrage integraal veiligheidsfonds Oost-Brabant

De vorming van het integraal veiligheidsfonds van € 0,25 per inwoner door de 41 gemeenten in de regio Oost-Brabant is van belang om voor de geprioriteerde gemeenschappelijke onderwerpen de gezamenlijke aanpak vorm te geven. De regionale samenwerking leidt tot financiële besparingen omdat niet elke gemeente afzonderlijk plannen hoeft te ontwikkelen met daaraan gekoppeld ambtelijke/bestuurlijke inzet.

Bijdrage functiestructuur bevolkingszorg

In het crisisplan Brabant-Noord zijn de cruciale functies bevolkingszorg in de rampenbestrijding benoemd. Bevolkingszorg is de verzamelnaam voor de gemeentelijke taak bij crisis. De kosten betreffen opleidingskosten en piketkosten voor functionarissen die afkomstig zijn uit de deelnemende gemeenten van de veiligheidsregio en bij een crisis op regionaal niveau een leidinggevende of coördinerende rol zullen vervullen. Bij de behandeling van begroting 2013 heeft uw raad voor het jaar 2013 reeds incidentele middelen beschikbaar gesteld.

Kosten samenwerking regio Noordoost-Brabant

Gemeentelijke bijdrage aan regio Noordoost-Brabant bedraagt € 0,33 per inwoner. Via andere samenwerkingsverbanden (REAP, GGA, Platform Groene Ruimte et cetera) wordt echter ook (indirect) een bijdrage betaald aan de regio NOB. Door de bestuurlijke regiegroep is besloten om de verschillende bijdragen te vervatten in één bedrag van € 3 per inwoner. Voor Cuijk betekent dit per saldo een extra last van € 42.000.

Recreatie en toerisme

Diverse ontwikkelingen zijn gestart die in 2014 en de jaren erna een vervolg zullen krijgen. Bijvoorbeeld de vertaling van de toeristische identiteit in de promotie Land van Cuijk, de samenhang met de (ondernemers) Platform Recreatie en Toerisme Land van Cuijk en het uitvoering geven aan de gezamenlijke marketing en promotie. Hiervoor wordt structureel € 10.000 aan middelen geraamd.

Onderhoudslasten Idop's

De raad heeft een reserve gevormd van € 2.500.000 voor het uitvoeren van projecten in het kader van de Idop's. Nu de voorstellen van besteding van middelen van de Idop's zijn voorgelegd aan de raad blijkt dat wanneer alle projecten uitgevoerd zijn de structurele onderhoudskosten € 30.000 bedragen.

Detachering personeel IBN interne dienstverlening

Met ingang van 2014 kan geen beroep worden gedaan op de AGR-reserve van de IBN. Voor de ondersteuning door IBN bij recepties, feesten et cetera wordt een bedrag geraamd van € 25.000.

Detachering personeel IBN kinderboerderij

Met ingang van 2014 kan geen beroep worden gedaan op de AGR-reserve van de IBN. Voor de kosten voor verzorging van de dieren op de kinderboerderij de Galberg ad € 20.000 moet een bedrag van € 20.000 in de begroting worden opgenomen.

Deelname stimuleren gezonde leefstijl

Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) is een landelijke campagne voor een gezonde omgeving en een gezonde jeugd. Het is een lokale, duurzame, intersectorale aanpak om de stijging van overgewicht bij jongeren (0-19 jaar) tegen te gaan. Publieke en private partijen werken hierin nauw samen. Gemeenten vervullen een spilfunctie.

Land van Cuijk bijdrage Strategische visie

Uit de Strategische Visie Land van Cuijk (LvC) vloeit een uitvoeringsprogramma voort waarvoor extra personele inzet personeel wordt gevraagd. Om uitvoering te kunnen geven aan (projecten voortvloeiende uit) de Strategische visie wordt de bijdrage verhoogd van € 1 naar € 2 per inwoner. In de toekomst zullen er naar alle waarschijnlijkheid nog meer middelen beschikbaar moeten komen voor de uitvoering van de strategische visie LvC (bijvoorbeeld aanleg glasvezel).

Bijlage 5 Kadernota 2014 Nieuw beleid

De realisatie voor nieuw beleid is in belangrijke mate afhankelijk van de beschikbaarheid van financiële middelen ter dekking van de kosten verbonden aan kapitaals- en exploitatielasten. Hieronder ziet u een overzicht van de nieuwe investeringen met de bruto en netto investeringsbedragen. Daaronder een overzicht van de bedragen waarmee de begroting meerjarig wordt belast (kapitaalslasten en exploitatielasten).

Nieuwe investering 2014-2018									
afd.	omschrijving	(bedragen x € 1.000)							
		bruto investering	Subsidie / bijdrage van derden	netto investering	Jaar van investering				
					2014	2015	2016	2017	2018
RB	Snelfietsroute Cuijk-Nijmegen 2016	400					400		
RB	Fietspad achter de jachthaven 2014	200			200				
RB	Aanleg botenhelling 2014	75			75				
RB	Renovatie Mariamolens Haps en Jan van Cuijk	102	25	77	77				
RB	Groeiplaatsverbetering/ overlastgevendende bomen 2014	30			30				
M&O	Nieuwbouw brandweerkazerne Haps	730			730				
RB	Aanpassing groen nabij station 2014	30			30				
RB	Opzetzoutstrooier (Sratos B15L 1896) 2014	35			35				
RB	Vorbereiding Grotestraat 2014	30			30				
RB	Louwerenberg-Koebaksestraat 2014	31			31				
RB	Sneeuwschuif (groot) 2014	13			13				
RMO	Stimuleringsfonds Molenstraat	850			850				
Totaal nieuwe investeringen					2.101	0	400	0	0